

Revista ECONOMICA

Editorială: J. J. J. J.
SALA DE LE T.

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

SESIUNEA MARIÍ ADUNĂRI NAȚIONALE

Intrunită în prima sesiune a celei de-a VIII-a legislaturi, Marea Adunare Națională — dind glas sentimentelor de înaltă dragoste și stimă, voinței întregului popor — l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România.

Marea Adunare Națională a ales, totodată, Consiliul de Stat, Consiliul de Miniștri, Tribunalul Suprem, procurorul general, secretarii și comisiile permanente ale Marii Adunări Naționale.

În cadrul unei solemnități care a avut loc la Palatul Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmănat înalte distincții unor organizații județene de partid, consilii populare județene, întreprinderi industriale, unități agricole, de construcții, din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, circulației mărfurilor, institute de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică, pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1979 în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan și angajamentelor asumate în întrecerea socialistă.

*Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu
în funcția de președinte
al României socialiste —
chezășia viitorului luminos al patriei*

**MULT IUBITE
ȘI STIMATE TOVARĂȘE
NICOLAE CEAUȘESCU,
Secretar general
al Partidului Comunist Român,
Președinte al R. S. România**

Cu prilejul realegerii Dumneavoastră în înalta funcție de Președinte al Republicii Socialiste România personalul muncitor din Institutul Central de Cercetări Economice. Vă adresează cele mai calde urări de sănătate, fericire, viață îndelungată, succese depline în activitatea neobosită pe care o desfășurați pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea patriei noastre spre comunism.

Acest act de voință al poporului nostru, ca și alegerea Dumneavoastră în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român, demonstrează puternica unitate a comuniștilor, a maselor de oameni ai muncii, prețuirea noastră a tuturor față de opera revoluționară pe care o slujiți din fragedă tinerețe, ca patriot înflăcărat, comunist neînfricat, internaționalist consecvent.

Întreaga Dumneavoastră activitate care îmbogățește tezaurul gândirii naționale și universale, clarviziunea politică, bazată pe studierea profundă a legilor obiective ale dezvoltării societății noastre și pe largă participare a maselor de oameni ai muncii la conducerea societății, reprezintă pentru noi toți chezășia înfăptuirii grandioaselor obiective de progres și prosperitate a patriei, de ridicare a României pe noi trepte de civilizație.

În conștiința noastră, a celor care avem sarcini în domeniul cercetării economice, perioada parcursă de la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., ca și noua etapă configurată de documentele celui de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, se înscrie ca cea mai fertilă și plină de realizări din întreaga epocă a construcției socialiste. Succesele dobândite în toate domeniile în această perioadă se datoresc înfăptuirii de către întregul nostru popor a strategiei de dezvoltare strălucit concepută de gândirea Dumneavoastră novatoare, realistă și optimistă.

Afirmarea României socialiste pe plan internațional, prestigiul de care se bucură țara noastră în relațiile cu toate statele sînt rezultatul politicii externe științifice a partidului nostru, a personalității Dumneavoastră de militant consecvent pentru respectarea principiilor independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, pentru cooperare și înțelegere între popoare, pentru securitate și pace în lume, pentru o nouă ordine economică și politică internațională.

Exprimîndu-ne satisfacția nemărginită față de realegerea dumneavoastră în înalta funcție de Președinte al Republicii Socialiste România, vă asigurăm că vom munci cu pasiune și devotament pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a sarcinilor care ne revin din hotărârile celui de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, că vom acționa în permanentă pentru fundamentarea cercetării economice pe baza cunoașterii profunde a tezelor și ideilor revoluționare pe care le promovați și pentru creșterea contribuției noastre la realizarea deplină a acestora în practica economică.

Recunoștința noastră pentru opera Dumneavoastră o însoțim cu angajamentul ferm de a fi militanți activi ai politicii științifice pe care o concepeți spre binele și prosperitatea scumpei noastre patrii — Republica Socialistă România.

Institutul Central de Cercetări Economice

O POLITICĂ CONSECVENTĂ PENTRU CREȘTEREA BUNĂSTĂRII ÎNTEGULUI POPOR

ÎNTREAGA POLITICĂ A PARTIDULUI NOSTRU a urmărit și urmărește creșterea bunăstării omului, finalitatea supremă a tuturor preocupărilor și acțiunilor desfășurate constituind-o creșterea neîntreruptă a nivelului de viață material și spiritual al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei. Tocmai în această lumină marile succese obținute în dezvoltarea economiei în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, — dezvoltare caracterizată de un dinamism susținut, de o accentuare a factorilor intensivi în procesul de creștere, de valorificarea tot mai înaltă a întregului potențial material și uman de care dispunem — se constituie într-o bază superioară care a permis realizarea unor progrese fără precedent în îmbunătățirea vieții celor ce muncesc. Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de președinte al Republicii Socialiste România constituie cea mai deplină cheazășie că această politică, profund umanistă, dedicată, în toate componentele ei, omului, înfloririi personalității sale va fi continuată și dezvoltată, că vor fi îndeplinite mărețele obiective adoptate de Congresul al XII-lea al partidului, asigurând făurirea socialismului multilateral dezvoltat și înaintarea țării spre comunism, propășirea țării și poporului român.

Multiplele contribuții aduse la dezvoltarea teoriei și practicii noastre economice în documentele partidului în cuvântări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, reprezintă tot atâtea deschideri și jaloane care indică sensul unor modificări de profunzime ale strategiei dezvoltării țării, strategie în centrul căreia se află omul, îmbunătățirea condiției umane pe plan material și spiritual. În concepția partidului, a secretarului său general, problemele dezvoltării economiei românești au fost și sînt abordate într-o legătură organică cu criteriile de ordin social, cu necesitatea ridicării bunăstării oamenilor muncii; toate problemele esențiale ale dezvoltării țării noastre gravitează în jurul acestei axe fundamentale. „**În centrul activității de conducere** — arată tova-

rășul Nicolae Ceaușescu — este necesar să se afle permanent — odată cu preocuparea pentru dezvoltarea economiei naționale, pentru perfecționarea relațiilor de producție și sociale — problemele ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, țelul suprem și constant al politicii Partidului Comunist Român.”¹⁾

Îată dar ceea ce constituie una din laturile esențiale — poate cea mai importantă pînă la urmă — a unei bune activități de conducere. În documentele partidului nostru s-a subliniat în repetate rânduri că de felul cum creșterea producției materiale, dezvoltarea științei și culturii se reflectă în condițiile de viață ale omului depinde, în ultimă instanță, afirmarea superiorității socialismului și totodată întărirea continuă a unității poporului în jurul partidului, concentrarea eforturilor sale în îndeplinirea amplului program de transformare revoluționară a societății, de edificare a noii orînduirii.

În mod logic și dialectic această concepție, se identifică cu transformarea însăși a creșterii economice dintr-un scop în sine într-un mijloc de realizare a unor aspirații social-umane. În acest sens partidul nostru, secretarul său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, au dezvoltat tezele cu privire la unitatea dintre dezvoltarea economică și socială, devenind promotori ai concepției științifice privind dezvoltarea economică a României ca bază a creșterii nivelului de trai și calității vieții.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei

POTRIVIT concepției Partidului Comunist Român, creșterea nivelului de trai material și cultural al populației se sprijină în mod prioritar pe dezvoltarea forțelor de producție; în fiecare etapă a construcției socialiste trebuie să se realizeze o concordanță între dezvoltarea economică și bunăstarea populației, o armonizare a intereselor prezente cu interesele de perspectivă ale populației. Tocmai de aceea o componentă majoră, de bază, a politicii profund umaniste a partidului a constituit-o și o constituie și în perspectiva viitorului cincinal ritmul ridicat al creșterii producției materiale, industriei și agriculturii, celorlalte ramuri, — cerință esențială pentru lichidarea într-un termen relativ scurt a înapoierii economice și a asigurării bunăstării întregului popor. De aici și cerința alocării unei părți însemnate din venitul național pentru fondul de dezvoltare.

În această privință tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat amplu cerința creșterii în ritm susținut a venitului național pe baza unei rate înalte a acumulării și sporirii eficienței economice. „**Țelul fundamental al fiecărui popor** — subliniază secretarul general al partidului — este acela de a-și asigura

Tabelul nr. 1

Indicatori ai calității vieții în România comparativ cu alte state *)

	P.N.B./locuitor	Locuitori la un pat de asistență medicală	Locuitori la 1 medic	Studenti la 10 000 locuitori	Locuințe date în folos. în per. 1971-1977 la 1 000 loc.	Ab. radio-t.v. la 1 000 loc.	Consum de calorii pe locuitor **)	Consum de produse pe locuitor*)
România	1	1	1	1	1	1	1	1
S.U.A.	5,72	1,39	1,03	4,04	—	3,91	1,05	1,05
R.F.G.	5,63	0,78	0,86	1,61	1,24	2,13	1,03	0,96
Regatul Unit	2,97	1,07	1,26	—	0,81	2,17	1,01	0,98
Franța	4,90	0,90	1,12	1,83	1,42	1,88	1,03	1,13
U.R.S.S.	2,18	0,75	0,48	2,31	1,26	1,58	1,05	1,10
R.D.G.	3,31	0,86	0,69	0,92	1,11	2,23	1,09	0,91
R.S.C.	2,77	1,17	0,57	1,42	1,24	1,77	1,02	0,98

Calculat pe baza Anuarului statistic al R.S.R., 1979; World Bank Atlas, 1979 și Tipologia economiilor naționale, Ed. politică, București, 1977.

*) Nivelul indicatorilor pentru România este considerat egal cu 1.

**) Anul 1971.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Ed. politică, 1973, p.36-37.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Ed. politică, 1974, p. 641-642.

Tabelul nr. 2

Creșteri ale unor indicatori de nivel de trai în perioada 1981—1985

Indicatori	1980	1985
Fond total de retribuire *) (mld. lei)		1 368,0
Total cheituieli pentru acțiuni social-culturale *) (mld. lei)		478,5
Retribuția medie nominală (lei lunar)	2 261	2 830
Retribuția medie reală (lei lunar)	2 261	2 670
Venituri reale ale țărănimii (lei lunar)	1 380	1 725
Desfaceri de mărfuri cu amănuntul (milioane lei)	216,5	295,5
Volumul total de servicii (milioane lei)	48 350	74 600
Construcții de locuințe *) (milioane apartamente)		1 100 000

*) Total cincinal 1981—1985.

un nivel de viață material și spiritual tot mai înalt. Dar acest deziderat nu se poate realiza fără construirea unei baze tehnico-materiale puternice a societății, fără asigurarea unui ritm înalt al dezvoltării forțelor de producție³⁾. Ca urmare a politicii de alocare științifică a unei treimi din venitul național pentru dezvoltare, s-a putut asigura progresul accelerat al economiei și, în consecință, creșterea în ultimii 15 ani de peste 3,7 ori a venitului național. Raportat pe locuitor acesta a crescut de la 7 670 lei în 1965 la 22 590 lei în anul 1979, respectiv de aproape trei ori.

O componentă majoră a politicii partidului se referă la optimizarea pe ramuri a producției materiale și la subordonarea acesteia satisfacerii nevoilor crescînde în continuă diversificare ale societății. În politica partidului nostru, în determinarea direcțiilor și volumului producției materiale, se pornește nu de la criteriile proprii orînduirii capitaliste — ale asigurării unor profituri maxime — ci de la principiul socialist al dezvoltării forțelor de producție, în condiții de eficiență ridicată, în vederea satisfacerii nevoilor de viață, determinate științific, ale societății, atît pentru asigurarea reproducției largite cît și pentru acoperirea necesităților consumului. Se are în vedere că aceasta este calea care armonizează întreaga noastră activitate productivă, care asigură dezvoltarea proporțională, că numai astfel se poate evita apariția unor disproporții economice și se poate asigura orientarea creșterii producției de bunuri materiale în concordanță cu cerințele întregii societăți.

Împlinirea nevoilor sociale — cerință primordială

O DEOSEBITĂ importanță în realizarea acestor obiective a avut-o și o are — pe fondul dezvoltării industriei în general — atenția acordată dezvoltării producției industriale de bunuri de consum, diversificarea și modernizarea acesteia, ridicarea substanțială a calității produselor, astfel ca acestea să corespundă cererii populației în continuă schimbare. Trebuie remarcat, de asemenea, că, alături de industrie, o atenție deosebită a fost acordată dezvoltării agriculturii, cu rol esențial în ridicarea nivelului de trai al populației, cu deosebire în asigurarea cerințelor vitale ale acesteia. Formulînd și dez-

voltînd teza că în România agricultura constituie o ramură de bază a economiei, că ea trebuie să se dezvolte armonios, în pas cu cerințele de ansamblu ale economiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat necesitatea creării unei agriculturi moderne, intensive, de mare randament și înaltă productivitate, efect al desfășurării în planul bazei tehnico-materiale cît și al organizării, a unei profunde revoluții agrare, agricultură care să asigure în condiții optime cerințele de consum ale populației, necesitățile industriei și alte nevoi ale economiei naționale.

S-a avut și se are în vedere că asigurarea cît mai deplină a cerințelor populației face necesară nu numai optimizarea pe ramuri a producției materiale, dar și repartizarea rațională în teritoriu a forțelor de producție, dezvoltarea economică și socială a tuturor județelor și localităților patriei — formulîndu-se astfel o altă opțiune politică fundamentală în creșterea economiei românești. Referindu-se la criteriile economice și sociale care trebuie luate în considerație în elaborarea strategiei și tacticii de dezvoltare armonioasă a teritoriului, la raportul dintre acestea și relevarea priorităților necesare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că „Trebuie să știm să imbinăm în mod corespunzător considerentele de economicitate, de eficiență, cu cele de ordin social — și care trebuie să le avem permanente în vedere în stabilirea repartizării forțelor de producție pe teritoriu. Desigur, se poate ca la un moment dat unele calcule economice să ne demonstreze că e mai eficient să construim o întreprindere sau alta într-un centru existent dar, dacă ținem seama și de forța de muncă și de necesitatea de a asigura rămînerea în comunele și județele respective a populației, vom constata că trebuie să acordăm cîteodată prioritate considerentelor de ordin social³⁾. Tocmai pe baza acestei concepții complex fundamentate a fost posibil progresul marcant al tuturor localităților României, constituirea tot mai largă a premiselor menite să asigure condiții egale de muncă și viață pentru toți cetățenii țării.

Odată cu definirea relației dintre dezvoltarea economică și socială, partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu au elaborat și fundamentat și noțiunea de bunăstare a întregului popor, ca scop nemijlocit al activității economico-sociale și țel suprem al politicii partidului. În concepția secretarului general al partidului bunăstarea întregii societăți

se referă atît la laturile cantitative ale consumului populației, cît și la laturile calitative ale vieții materiale și spirituale ale acesteia, la ansamblul condițiilor economice și social-politice care asigură afirmarea și înflorirea personalității umane. Socialismul creează astfel un nou model al consumului, deosebit de modelul capitalist. Politica partidului nostru de ridicare a bunăstării populației și creșterea a calității vieții cuprinde — alături de consumul material și așezarea lui pe baze științifice — satisfacerea optimă a cerințelor spirituale ale populației, crearea condițiilor pentru înflorirea personalității umane.

Fără îndoială că orientarea și centrarea dezvoltării economice spre finalitatea sa social-umană presupun că și rezultatele creșterii economice se cer evaluate în planuri mai largi, nu numai în cel strict economic. Din ce în ce mai mult și pe bună dreptate se contestă astăzi ideea că „bunăstarea“ unei națiuni ar putea fi exprimată exclusiv prin indicatorii economici. Teoria și practica economică au demonstrat că măsurarea nivelului de dezvoltare a unei țări numai prin venitul național pe locuitor nu este concludentă nici pentru gradul de dezvoltare economică și nici nu arată cine și în ce măsură beneficiază de roadele creșterii economice.

Din acest punct de vedere comparînd nivelul de dezvoltare economică al țării noastre cu cel al unor țări capitaliste dezvoltate, stadiul la care am ajuns, vom sesiza încă existența unor decalaje datorită nivelurilor scăzute de la care am pornit. Dar lărgind sfera comparațiilor vom constata că la unii indicatori care caracterizează nivelul de dezvoltare socială — din domeniul educației, culturii, sănătății, construcției edilitare etc., adică acei indicatori care constituie repere ale categoriei mai complexe de calitate a vieții — România socialistă se situează la sau chiar peste nivelul atins în țări dezvoltate (vezi și tabelul nr. 1) Sînt remarcabile totodată progresele în îmbunătățirea vieții, a calității ei preconizate în următorul cincinal (vezi și tabelul nr. 2). Aceasta demonstrează cu putere, o dată mai mult, că politica partidului de construcție socialistă nu cunoaște țel mai înalt decît bunăstarea și fericirea poporului.

Prin trăsăturile și caracteristicile ansamblului de măsuri pentru creșterea nivelului de trai și calității vieții luate din inițiativa și cu contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, se reliefează cu pregnanță profundul umanism al concepției secretarului general al partidului, grija permanentă acordată îmbunătățirii vieții materiale și spirituale a poporului. Înfăptuirea Programului-directivă de creștere a nivelului de trai adoptat la Congresul al XII-lea al Partidului va determina ridicarea pe o treaptă superioară a bunăstării poporului, realizarea unei noi calități a vieții, dezvoltarea generală a civilizației materiale și spirituale a societății noastre socialiste, afirmarea tot mai puternică a umanismului revoluționar, în centrul căruia se află demnitatea, libertatea și fericirea omului.

Grigore VILCEANU

Institutul de economie socialistă

³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 8, Ed. politică, 1973, p. 431.

Perfecționarea instrumentarului conducerii științifice economico-sociale

FIECARE EPOCĂ din istoria dezvoltării societății omenești a fost marcată de un pas înainte pe drumul cunoașterii, un pas pe calea civilizației, a progresului în pofida tuturor greutăților inerente oricărui început. Referindu-se la acest proces complex secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta în expunerea cu privire la îmbunătățirea activității de cercetare științifică, prezentată în sesiunea M.A.N. din 20-22 XII 1965 că „O serie de descoperiri din științele naturii, din biologie și în special din genetică, din cibernetică și alte domenii au fost mult timp tratate ca pseudoștiințe, ca manifestări ideologice reacționare”.

Cu treizeci de ani în urmă, CIBERNETICA — o nouă ramură a științei — își făcea drum, dezvoltându-se rapid și ajutând omul în cunoașterea naturii și societății, contribuind din ce în ce mai mult la revoluția tehnico-științifică contemporană. În contextul general actual al dezvoltării științei și tehnicii, al aplicării lor în practica de zi cu zi în diferite domenii ale vieții, cercetările cu privire la aplicarea ciberneticii și a tehnicilor ei de lucru și-au găsit cimp de afirmare și în conducerea producției materiale, începând de la întreprindere și pînă la nivelul economiei naționale, în elaborarea științifică a soluțiilor și variantelor optime din punct de vedere tehnologic și economic.

Conducerea economiei naționale, actul de decizie în structura lui intimă sînt tot mai mult potentate de valențele noi pe care le-au primit prin aportul metodelor moderne ale ciberneticii și informaticii economice. Manifestînd o profundă cunoaștere și înțelegere a fenomenelor economice, a evoluției social-istorice, a dezvoltării științei și tehnicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, s-a dovedit un promotor neobosit al conducerii științifice a societății, al utilizării metodelor moderne în rezolvarea problemelor de organizare și conducere economică. În întreaga operă teoretică și activitate practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu problemele rolului de prim plan al științei, ale locului ei în societate, stabilirea căilor de progres în cercetarea științifică, au ocupat și ocupă un loc primordial. Astfel, încă din anul 1965, în cadrul aceleiași expuneri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a scos în evidență importanța și rolul aplicării științei în dezvoltarea activității de bază a societății — producția materială: „Influența pe care o exercită știința asupra dezvoltării sociale în epoca contemporană crește nemăsurat. Aplicarea în practică a rezultatelor sale face ca știința să devină o însemnată forță de producție, un factor hotărîtor al mersului înainte al economiei și culturii, al întregii societăți socialiste”.

Optica revoluționară a secretarului

general al partidului asupra problemelor esențiale ale construcției economice a dat noi valențe științei economice, transformînd-o dintr-un instrument de cercetare și explicare a fenomenelor și proceselor economice într-un mijloc de conducere practică, de prognoză și planificare, de îndeplinire optimă a obiectivelor dezvoltării economico-sociale. Gîndirea prospectivă, îmbinată cu activitatea practică, clarvăzătoare, de elaborare a politicii partidului, puternicul simț al realității, îmbinat cu fermitatea acțiunii, și-au găsit valorificarea în făurirea unei baze tehnico-materiale puternice, în aplicarea cuceririlor tehnico-științifice contemporane, în edificarea unei economii moderne bazată pe metode și mijloace avansate.

A fost permanent evidențiată strînsă corelație ce există între dezvoltarea rapidă a economiei și capacitatea de ridicare a potențialului științific și tehnic, de introducere cu maximă operativitate în practică a cuceririlor științei și tehnicii. Promovarea largă a progresului tehnic în economia națională, extinderea sferei de aplicare a tehnologiei moderne, introducerea metodelor și tehnicilor moderne de calcul în producție și gestiune necesită o sporire a contribuției cercetării științifice și activității de concepție proprie. Importante precizări referitoare la acestea au fost făcute în Directivele Congresului al X-lea al P.C.R.: „...În scopul modernizării activității de conducere și planificare vor fi luate măsuri în direcția extinderii tehnicii de calcul și creării progresive a sistemului național de prelucrare a datelor, promovării ciberneticii și informaticii în producție și gestiune...Cercetările în domeniul economiei aplicative vor urmări promovarea metodelor avansate de planificare, conducere și organizare a proceselor economice, bazate pe mijloace moderne de calcul și prelucrarea datelor; se vor extinde cercetările de cibernetică economică și cele de informatică economică, de conducere și gestiune a întreprinderilor”.

CONSECVENT principiilor sale, potrivit cărora construirea societății socialiste multilateral dezvoltate necesită modernizarea activității economice, dotarea economiei naționale cu tehnică modernă de calcul și dezvoltarea progresivă a sistemului național de prelucrare a datelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea făcută la ședința Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Guvernului din 25 noiembrie 1970, menționa că există posibilitatea realizării unei structuri de bază a sistemului național de prelucrare a datelor prin înființarea unor centre de calcul de importanță națională, precum și a unor serii de centre de calcul teritoriale, dotate cu calculatoare moderne, asigurînd o conducere bazată

pe cuceririle informaticii, în vederea realizării unei planificări cu adevărat științifice.

Întreaga experiență dată de practica economică relevă rolul esențial ce revine informaticii economice în perfecționarea metodelor de planificare și control la toate nivelurile. Necesitatea imperioasă de a prelucra un volum tot mai mare de informații în vederea luării unei decizii optime a făcut din tehnica electronică de calcul și din organizarea rațională, eficientă a fluxului de informații, instrumente de lucru devenite din ce în ce mai mult de uz curent în planificarea economiei, în conducerea producției, în automatizarea complexă a proceselor tehnologice, în cercetarea științifică și proiectare. Dezvoltarea preocupărilor pe linia informaticii economice și a metodelor moderne de conducere și planificare s-au realizat concomitent cu intensificarea eforturilor pentru aprofundarea cunoașterii mecanismului economic, a acțiunii și cerințelor legilor economice ale socialismului. Este relevantă în acest sens precizarea făcută în 1973 de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea colocviului privind problemele științei și conducerii societății: „...metodele moderne de calcul și informatică au, fără îndoială, o importanță deosebită, dar ele pot da rezultate corespunzătoare numai dacă sînt integrate într-o concepție generală justă despre activitatea de conducere, bazată pe cunoașterea temeinică a legilor dezvoltării sociale, pe studierea aprofundată a realității”.

Construirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea treptată spre făurirea societății comuniste impune dezvoltarea și perfecționarea continuă a metodelor și tehnicilor de investigație a fenomenelor economice. În acest cadru, cibernetică economică, la fel cu celelalte domenii ale științei conducerii, și-a direcționat eforturile de cercetare spre investigarea în profunzime a mecanismelor specifice de desfășurare a proceselor complexe care au loc în economia națională, spre studii multilaterale al sistemelor și subsistemelor ce o compun, al interdependențelor ce se formează între acestea, al legilor ei de creștere. Conceperea într-o viziune dialectică a ansamblului economiei naționale ca sistem cibernetic general și unitar permite aprofundarea unor fenomene și procese economico-sociale deosebit de complexe. Aplicarea conceptelor ciberneticii economice în știința conducerii s-a materializat prin elaborarea de modele cibernetic-economiche în vederea fundamentării planurilor de dezvoltare a țării, urmării operative a

dr. Constantin BILCIU
directorul Laboratorului catedrei de cibernetică economică

(Continuare în pag. 10)

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

Reducerea sistematică a consumurilor de materiale

DEZVOLTAREA DINAMICĂ a economiei noastre naționale, în condițiile actualei crize mondiale de materii prime și de resurse energetice, impune ca toate unitățile productive să desfășoare o susținută activitate împotriva risipei, pentru folosirea rațională, cu maximum de economie a acestora, pentru reducerea substanțială a consumurilor specifice de materiale pe fiecare unitate de produs.

Trecerea la o nouă calitate în toate domeniile de activitate, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu este altceva decât un complex de competențe și răspunderi, de obligații pe care și le asumă fiecare colectiv față de societate, de a acționa cu răspundere, perseverent, ca un bun gospodar, pentru realizarea unei producții de înaltă tehnicitate și calitate, cu cheltuieli minime, cu eficiență economică ridicată. În acest sens, colectivul de conducere al întreprinderii „Tricotajul Roșu” din Capitală, împreună cu o comisie de specialiști desemnată de Comitetul de partid al municipiului, a analizat situația consumurilor de materiale pe 1980 și în perspectiva viitorului cincinal, a economiilor de materii prime și materiale ce se pot obține ca urmare a măsurilor ce se vor aplica pe linia introducerii progresului tehnic. Asemenea acțiuni au o deosebită importanță nu numai pentru urmărirea creșterii eficienței utilizării resurselor materiale, la nivel național, ci și pentru determinarea fiecărei unități economice de a acționa cu fermitate pentru reducerea cheltuielilor de producție și, înedesebi, a cheltuielilor materiale, a consumurilor specifice, în vederea obținerii de beneficii cât mai mari.

AVIND ÎN VEDERE faptul că întreprinderea „Tricotajul Roșu” fabrică produse din fibre de mătase de tip chimic, materii prime bazate pe prelucrarea produselor petro-

chimice — resurse deficitare pe plan mondial — utilizarea lor cu economie, cu spirit gospodăresc, capătă valențe noi în condițiile actuale și în perspectivă. În această direcție, colectivul întreprinderii va acționa în 1980 și în anul următor pentru **introducerea de tehnologii noi la tricotaje și finisare huse autoturisme, la tricotaje și finisare a tricourilor realizate din fire și fibre noi 100 la sută sau în amestec, ca și a unor tehnologii de prelucrare a materialelor recuperabile din tricotaje P.A. sau în amestec cu alte fibre.** De asemenea, prin modernizarea produselor și tehnologiilor aflate în fabricație, întreprinderea va realiza noi sortimente de tricotaje și peste 120 articole noi, cu consumuri de materii prime reduse și de calitate superioară.

Prin utilizarea în anii următori a unei tehnologii îmbunătățite la confecționarea gulerelor la noile articole de cămași se va înregistra o economie de materiale estimată la 6 000 mp pînă pe an, iar prin reproiectarea unor contexturi de bază și folosirea de fire mai fine se va face o economie de 17 tone fire poliamidă pe an, ceea ce se va reflecta pozitiv în valoarea producției nete și implicit în beneficiul net al întreprinderii. Comisia de specialiști, analizând posibilitățile de modernizare a 50 produse din cadrul întreprinderii, în anul 1980 și în planul cincinal următor, a apreciat că se pot obține importante efecte economice.

Din tabelul nr. 1 reiese faptul că, datorită introducerii progresului tehnic, prin extinderea mecanizării, automatizării și cibernetizarea unor linii și secții de producție, se vor fabrica tricotaje cu caracteristici funcționale îmbunătățite, cu consumuri specifice de materii prime, materiale și energie mult diminuate față de perioadele precedente, ceea ce se reflectă în impor-

tante economii de materii prime și materiale. Totodată, modernizarea și înnoirea unor produse va conduce la creșterea productivității muncii, mărirea producției fizice și nete, ca și la reducerea necesarului de forță de muncă. De asemenea, așa cum se observă din tabelul amintit, **prin asimilări de noi produse și materiale pentru producție se va diminua importul de fire mătase artificială (acetat) în 1980 cu circa 30 tone, ceea ce reprezintă o reducere de circa 25 la sută față de cantitatea necesară pentru anul 1980.** Prin înlocuirea firelor de mătase artificială adusă din import, cu fire P.A. (singura materie primă ce se importă) se vor economisi circa 240 mii lei valută, iar în anii următori se va renunța practic la importul acestei materii prime.

Analizînd modul în care întreprinderea se preocupă de perfecționarea tehnologiilor de fabricație s-a constatat că în prezent se folosesc 4 tehnologii modernizate, iar pentru anii 1980—1982 s-au propus pentru modernizare alte 2 tehnologii care vor conduce la obținerea de însemnate economii materiale și bănești (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Creșterea eficienței economice prin perfecționarea tehnologiilor de fabricație

	1980	1981	1982
Creșterea productivității muncii	2%	3%	4%
Reducerea consumului de materiale	7 t	10 t	10 t
Reducerea importului de materii prime	15 t	20 t	—

Prin punerea la punct a tehnologiilor de fabricație amintite, completate cu măsurile tehnico-organizatorice întreprinse privind organizarea științifică a producției și a muncii se vor obține, pe lângă reducerea substanțială a consumurilor de materiale, așa cum reiese din tabelul nr. 2, și importante reduceri ale consumului de energie și combustibil, evaluate în economii preliminate la energia electrică de circa 9 000 kWh pe an.

Tabelul nr. 1

Efectele economice ale modernizării producției

	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Produse propuse pentru modernizare (nr.)	30	20	20	10	10	10
Spor de producție (mii lei)	2 000	4 500	4 500	—	—	—
Reducerea cheltuielilor materiale (mii lei)	500	750	750	500	500	500
Economii de alte materiale — fire (tone)	8	10	15	17	18	15
Reducerea importului (tone)	30	31	—	—	—	—

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Tabelul nr. 3

Reducerea consumurilor materiale față de cotele și normele planificate

Denumirea cheltuielilor materiale	Cant. neces. conform normelor de consum	Cota repart. conform normelor de consum	Reducerea consumurilor specifice prin :				
			Red. suplim. lor de consum	Măsuri tehnico-organ.	Repro- iectare	Introd. in fabr. de prod. de logii noi	Aplic. logii noi
Fire (tone)	1 236,6	1 206,0	15,0	0,5	13,0	28,0	1,5
Combustibil (tone)	575,0	454,0	121,0	50,0	30,0	—	13,0
Energie (MWh)	1 553,0	1 315,0	238,0	100,0	60,0	43,0	35,0

ÎN GENERAL problemele reducerii la strictul necesar a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie constituie o preocupare majoră a întreprinderii. Așa cum rezultă din tabelul nr. 3 întreprinderea nu numai că se încadrează în cotele de materii prime, energie și combustibil repartizate pentru anul 1980 dar va înregistra și importante economii la aceste categorii de cheltuieli datorate, în primul rând, măsurilor de înregistrare tehnică, autoutilare, de introducere în producție a unor tehnologii avansate și sortimente noi de produse, calificării cadrelor ca și acțiunilor de

raționalizare a consumurilor de fire sintetice, îndeosebi prin reducerea masei/unități de suprafață prin folosirea de fire mai ieftine, cu respectarea valorii de întrebuițare și calitative a produselor finite rezultate.

Valorificarea materialelor recuperabile și re folosibile este o problemă de prim ordin în economie, pentru asigurarea bazei de materii prime și materiale necesare desfășurării normale a producției. După cum se observă din tabelul nr. 4 și în această întreprindere se înregistrează importante resurse folosibile de tip chimic, pentru care într-un fel sau altul trebuie găsite solu-

ții și tehnologii de valorificare. Înainte de 1979, astfel de resurse se stocau în condiții improprie. În urma cercetărilor întreprinse, încă din anul trecut, o parte din resursele re folosibile din poliamidă 100 la sută sau relon s-au transformat în materii prime pentru mase plastice prin topire la întreprinderea de tricotaje și întreprinderea de perdele Pașcani.

O altă parte din resursele materiale re folosibile pot fi utilizate de către Trustul de izolații și construcții București, pentru saltele de izolații termice, înlocuind în acest mod vata minerală. Totuși, în cadrul întreprinderii rămân nevalorificate importante resurse stocate din anii trecuți care ar putea fi folosite eventual în construcții, dar pînă în prezent nu s-a manifestat nici un interes pentru aceasta din partea unităților de construcții, invocându-se lipsa mijloacelor de transport. De asemenea, pentru resursele materiale re folosibile tip bumbac îmbinate cu polietilenă, de circa 10 tone pe an, nu s-a găsit nici o soluție de valorificare pînă în prezent.

În cadrul acțiunilor de progres tehnic, în întreprindere s-a realizat un prototip — mașina de tocat deseuri — care, conform dispoziției ministerului de resort, a fost predată pentru încadrare într-o linie tehnologică de preindustrializare în cadrul D.C.A., însă pînă acum nu a fost întreprinsă acțiunea de colectare a resurselor respective.

Rezolvarea problemelor prezentate trebuie să constituie o preocupare primordială a colectivului întreprinderii, a organului de conducere colectivă, în strînsă colaborare cu alte unități interesate.

Emil NEGREA

Tabelul nr. 4

Valorificarea resurselor materiale re folosibile

Denumirea materiilor prime	Cantit. totală necesară	Cantit. totală netă	Materiale re folosibile	Pierderi	Cantit. pt. care nu sînt tehnologii de valorificare
Fire sintetice poliamide (tone)	1 076,0	852,3	178,7	35,0	10
Fire sintetice poliesterice (tone)	40,1	29,8	10,3	—	—
Fire mătase artificială (tone)	120,0	94,2	21,6	4,2	—

COMENTARIU LA UN GRAFIC

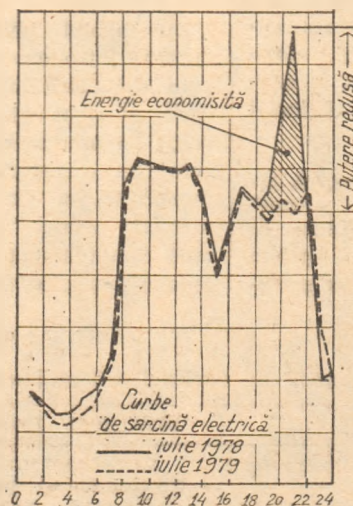
Importante economii de energie și efecte sociale prin introducerea orarului de vară

INCEPÎND din noaptea de 5 spre 6 aprilie 1980 se va introduce orarul de vară pe anul în curs. Această măsură face parte din ansamblul de acțiuni întreprinse în țara noastră pentru economisirea energiei sub toate formele sale. În plus, potrivit opiniei specialiștilor în problemele sănătății, măsura are efecte sociale favorabile.

Efectele energetice ale acestei măsuri pot fi mai sigur evaluate prin analiza realizărilor din anul 1979, cînd ora de vară a fost aplicată în România între 27 mai și 29 septembrie. Calcularele au arătat că economiile prevăzute pe 1979 au fost în practică depășite, obținându-se economii de energie electrică de peste 195 milioane kWh și reduceri de putere necesară în sis-

temul energetic în medie de 450 MW (față de prevederile de economii de 190 milioane kWh și 250—400 MW). Economii respective echivalează cu circa 70 mii tone combustibil convențional și 1,5—2 miliarde lei economii de investiții ca urmare a scăderii necesarului de putere instalată în sistem.

În figura alăturată sînt prezentate două curbe de sarcină electrică zilnică: una din luna iulie 1978, iar cealaltă din aceeași lună a anului 1979, aduse la echivalență. După cum se observă, curba din 1978 prezintă un vîrf accentuat de putere în perioada de seară, vîrf care în 1979 a dispărut. Dispariția vîrfului se datorează orarului de vară și ea explică atât economiile de energie electrică

realizate, cît și reducerea necesarului de putere în sistemul energetic. Comparativ cu anul

1979, economiile care se așteaptă în 1980 de la introducerea orei de vară sînt încă mai ridicate, în primul rînd datorită prelungirii duratei de aplicare a măsurii cu aproape două luni (aprilie, mai). Se așteaptă astfel ca economia de energie electrică să depășească 260 milioane kWh (33% mai mult decît în 1979), iar reducerea medie de putere pe întreaga perioadă să intreacă 450 MW (avantaj cu aproape 50% mai mare decît în 1979).

Este necesar ca în perioada orarului de vară să se depună eforturi susținute pentru economisirea energiei pe toate căile cu putință, știut fiind că efectele scontate de economisire a energiei nu se substituie celor obținute prin introducerea orei de vară ci se însumează cu acestea.

Em. C.

Accelerarea ritmului de execuție pentru realizarea programului de construcții de locuințe

COMPONENTĂ importantă a programului partidului de ridicare a nivelului de trai al poporului, de creștere a gradului de civilizație al întregii societăți, o constituie asigurarea unor condiții civilizate de locuit pentru toți oamenii muncii. În perioada 1976—1980 este prevăzută dublarea numărului de apartamente construite față de cincinalul precedent. Și în viitorii ani este prevăzută construirea unui mare număr de apartamente. În Raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congres al partidului, se arată că „in cincinalul viitor se vor construi 1 100 000 apartamente din fon-

durile de investiții ale statului, din care cel puțin 450 000 destinate vânzării către populație. Suprafața medie locuibilă pe un locuitor va ajunge, în mediul urban, de 10,6 mp în anul 1985, la nivelul normelor prevăzute în țara noastră, precum și în alte țări“.

Prezentăm în cele ce urmează activitatea ce se desfășoară în județul Prahova pentru materializarea sarcinilor prevăzute în domeniul construcției de locuințe, acțiunile și metodele folosite de accelerare a ritmului de execuție, pentru predarea acestora la termenul prevăzute.

Industrializarea lucrărilor — aport la accelerarea ritmului de execuție

RITMUL RAPID DE INDUSTRIALIZARE și urbanizare a județului Prahova a impus stabilirea unor sarcini de dezvoltare a construcțiilor de locuințe superioare mediei pe ansamblul județelor țării. Astfel, în actualul cincinal s-a prevăzut construirea a 33 400 apartamente față de 25 770 media pe țară, iar pentru cincinalul viitor 37 700 apartamente față de 33 300 media pe țară. Realizarea acestui important volum de construcții de locuințe a impus o amplă mobilizare a forțelor, creșterea capacității de producție atât pe cale extensivă, cât mai ales pe cale intensivă. Trustul de construcții-montaj Prahova, titularul planului de construcții de locuințe din județ, s-a orientat cu precădere spre extinderea de noi tehnologii, care să permită industrializarea lucrărilor, spre promovarea de forme moderne de organizare a producției și a muncii, mecanizarea principalelor operații, în scopul sporirii productivității muncii și reducerii costurilor de deviz.

Este cunoscut faptul că una din căile de accelerare a ritmului de execuție este industrializarea construcțiilor, proces care impune aplicarea în practică a unui ansamblu de măsuri care să transforme procesele de muncă pe șantier (azi ample operații de confecționare) în procese de montaj a elementelor confecționate pe cale industrială. Eficiența industrializării construcțiilor este redată edificator în graficul ce îl prezentăm. Graficul, alcătuit pe baza datelor extrase din Prognoza dezvoltării științei și tehnologiei în domeniul construcțiilor, elaborată de I.N.C.E.R.C., reflectă cel mai evident legătura care există între acțiunea de industrializare a construcțiilor și rezultatul imediat — scurtarea duratei de execuție a acestora. Se poate aprecia, pe baza datelor cunoscute, că în județul Prahova evoluția gradului de industrializare a lucrărilor de construcții-montaj este apropiată de dinamica înregistrată în acest proces pe țară.

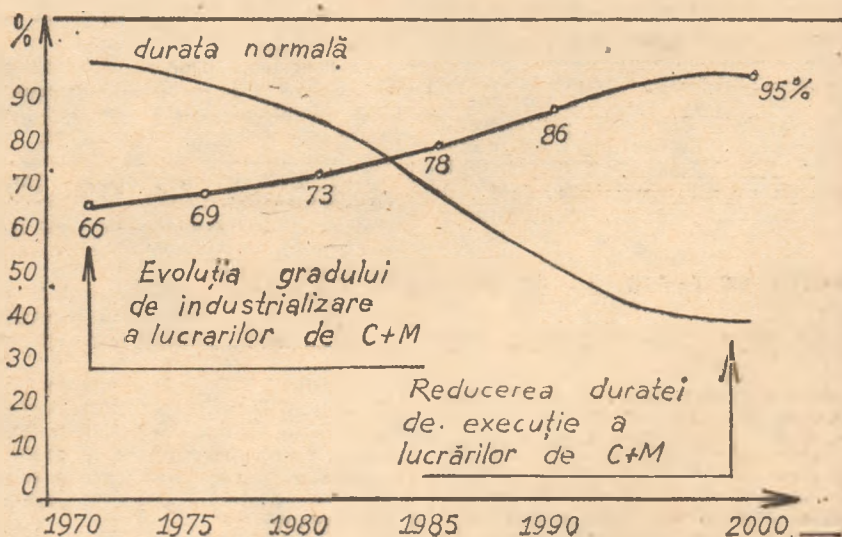
Acțiunea de industrializare a construcțiilor presupune aplicarea în practică a unor măsuri strâns legate între ele și grupate în câteva componente de

bază care se desfășoară într-o anume succesiune. Astfel, tipizarea se pretează cel mai mult la construcțiile de locuințe ținând seama de regimul de înălțime, ponderea apartamentelor în funcție de numărul de camere etc. Aceasta presupune simplificarea și unificarea elementelor constructive, care să poată fi folosite la mai multe lucrări. Se creează posibilitatea ca obiectele tipizate să fie executate după același proiect, iar în cazul elementelor constructive, acestea să fie în cantități mari fabricate în întreprinderi specializate și aduse apoi pe șantier unde are loc montarea lor. În prezent în județul Prahova s-a ajuns la o pondere de peste 80% a folosirii proiectelor tip.

Este acesta, după părerea noastră, un fapt meritoriu. Din păcate trebuie să arătăm că în stadiul actual, locuințele realizate din elemente tipizate, prefa-

menșiuni a unei varietăți mari de alcătuire a apartamentelor, fațadelor etc.

Tipizarea construcțiilor și a elementelor prefabricate conduce implicit la o tipizare a tehnologiilor, specializarea muncitorilor, introducerea metodei de execuție în lanț. Calculele estimative, pentru județul Prahova, arată că prin tipizarea tehnologiilor în construcția de locuințe se poate obține, relativ repede, o sporire a productivității muncii cu 20%, ale cărei consecințe imediate sînt: creșterea gradului de mecanizare, lucrările comportînd un înalt grad de repetabilitate, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale prin restrîngerea gamei de tipodimensiuni și producția de serie. Totodată, tipizarea în construcția de locuințe contribuie la dezvoltarea producției de prefabricate în unități specializate. Față de sistemele tradiționale de execuție, folosirea

bricate, au totuși o varietate redusă, creînd o anumită monotonie stilistică. Realizîndu-se un număr redus de tipuri de construcții proiectate, varietatea s-a manifestat doar prin jocul acestora în cadrul amplasamentelor. Considerăm că pentru o maximă valorificare a tipizării, elementele proiectate trebuie să se realizeze în serie mare, concomitent cu modularea lor, astfel încît să devină interschimbabile, dînd posibilitatea realizării cu un număr redus de tipodi-

elementelor prefabricate prezintă o serie de avantaje și anume: transformă șantierele de execuție în șantiere de montaj a elementelor prefabricate; dezaglomerează șantierul de o cantitate mare de materiale, utilaje și forță de muncă; micșorează consumul de materiale, reduce greutatea construcției; scurtează durata de execuție; conduce la creșterea productivității muncii, elimină caracterul sezonier al producției, mărește calitatea lucrărilor.

În cadrul T.C.M. Prahova există o preocupare susținută pentru dezvoltarea prefabricării, în sensul că adeseori limitele proiectelor de execuție sînt depășite, prefabricîndu-se din proprie inițiativă și elemente de mai mică serie (dale pentru trotuare, trepte mozaicate, pachete de coloane de instalații etc.). Mai mult, pentru accentuarea procesului de prefabricare, la inițiativa trustului s-a trecut la proiectarea și execuția în soluție prefabricată a punctelor termice și a posturilor de transformare ce deosebesc locuințele, obiecte care pînă de curînd erau proiectate și la nivelul proiectelor tip în soluții constructive tradiționale. Considerăm totuși că în activitatea trustului, **pentru sporirea producției de prefabricate se pot face progrese prin dotarea și organizarea mai bună a poligoanelor de șantier, sau prin centralizarea lor într-o singură unitate.** Avantajele centralizării producției de prefabricate de la poligoanele de șantier la poligonul central sînt evidente, ele însemnînd, de fapt, reducerea dispersării depozitelor de materiale, diminuarea personalului auxiliar prin mecanizarea complexă a procesului de confecționare, sporirea calității produselor printr-o supraveghere de laborator superioară, folosirea eficientă a utilajelor și mijloacelor de transport.

Sporirea productivității impune mecanizare complexă și tehnologii avansate

ÎN AMPLUL PROGRAM de industrializare a construcțiilor mecanizarea ocupă un loc deosebit printre factorii de creștere a productivității muncii. Evoluția generală a gradului de mecanizare a lucrărilor de construcție în perioada 1975—1985 este prezentată în tabel.

Din analiza efectuată pe șantierele trustului prahovean, privind posibilitățile de extindere a mecanizării operațiilor de manipulare, transport și depozitare a materialelor, a rezultat că există posibilități largi pentru reducerea necesarului de forță de muncă, exprimată în h/UM rezultată prin aplicarea de soluții mecanizate, față de efectuarea manuală sau manual-mecanizată a acestor operațiuni: la cărămizi și blocuri ceramice diferețe între 2,26—3,28 h/t în funcție de material; la oțel beton între 0,42—0,98 h/t; la cherestea 1,86—2,32 h/t; la elemente liniare de beton armat prefabricat 1,01—2,98 h/t; la materiale și produse mărunte pentru instalații electrice 1,82—3,61 h/t.

Pentru continua extindere a mecanizării ar fi necesar ca la nivelul T.C.M. Prahova să se folosească mai mult vagoanele basculante pentru transport și manipulare produselor de balastieră, să se generalizeze înlocuirea basculantelor folosite la transportul betonului cu autobetoniere, să fie mărit numărul de mașini pentru întins, tăiat și fasonat oțel beton la toate atelierele de armături, să se containerizeze transporturile de materiale din depozitele centrale la punctele de lucru.

O atenție deosebită trebuie, de asemenea, acordată lucrărilor de finisare, care în prezent consumă 50% din manoperă, urmărindu-se extinderea mecanizării atît la preparare și transport,

Gradul de mecanizare a lucrărilor de construcții

Categorია de lucrări	— în % —		
	1975	1980	1985
Lucrări de pămînt	94	96	98
Lucrări de compactare	90	93	94
Încărcări-descărcări agregate	90	95	98
Încărcări-descărcări materiale în bucăți	90	95	98
Preparare beton	30	85	90
Transport beton	90	90	90
Ridicări-montaj	94	96	98
Transport ciment	30	90	92
Tencuieli	30	60	30
Vopsitorii	60	75	85
Zugrăveli	60	70	85
Pardoseli (frecare mozaic)	95	96	97

dar mai ales la punerea în operă a mortarului, utilizarea sistematică a instalațiilor de vopsit concomitent cu unelte și dispozitive mecanice portative pentru prelucrarea suprafețelor. Toate aceste aspecte ar trebui urmărite statistic, de la un an la altul, cu evidențierea economiei de forță de muncă.

Industrializarea și mecanizarea lucrărilor de construcții sînt astăzi de neconceput fără introducerea celor mai avansate tehnologii de execuție. Subliniem faptul că trebuie făcuți noi pași în folosirea soluțiilor tehnice și tehnologiilor înaintate — acțiunea trebuind gândită încă din faza de proiectare, iar soluțiile propuse urmînd să fie dintre cele ce se pretează cel mai mult la industrializare. Pe șantiere, un instrument deosebit ce trebuie introdus și extins în acest scop îl constituie fișa tehnologică a procesului de execuție. Ea trebuie să cuprindă toate datele necesare atingerii celor mai înalți indici de productivitate în condiții de calitate a producției și siguranță a muncii. Iată ce ar trebui să cuprindă o astfel de fișă tehnologică:

- descrierea procesului tehnologic și a operațiilor în ordinea succesiunilor;
- condițiile tehnice de recepție a materialelor și prefabricatelor, sortimentele și cantitățile;
- frontul de lucru optim, împărțit pe sectoare și nevoile de lucru;
- schema de mecanizare cu indicarea tipului de utilaje folosite, amplasarea acestora;
- graficul calendaristic al lucrării;
- modul de alcătuire a formatiilor;
- măsuri de protecția muncii pe operații;

În cadrul T.C.M. Prahova mai există încă situații cînd deprinderea unor tehnologii se realizează nesistematic. De aceea, considerăm că în momentul de față, activitatea de aplicare a tehnologiilor avansate trebuie desfășurată pe două planuri:

- extinderea tehnologiilor avansate care sînt experimentate și se soldează cu mare eficiență precum și înlocuirea la maximum a proceselor umede în executarea lucrărilor;
- crearea de noi tehnologii de execuție, calea cea mai sigură fiind impulsivitatea activității de invenții, inovații și raționalizări.

Apreciem că în spiritul documentelor Congresului al XII-lea al P.C.R. acțiunea de introducere a tehnologiilor înaintate de execuție capătă o nouă dimensiune, urmărindu-se trecerea la

măsuri radicale pentru economisirea de combustibil și materii prime, reducerea ponderii produselor cu un mare consum de energie, valorificarea maximă a resurselor locale. În acest sens, propunem ca modalități de valorificare superioară a resurselor locale:

● dezvoltarea producției artisanale în cadrul C.A.P. pentru producția de cărămizi ceramice care să fie folosite în construcția de locuințe în mediul rural;

● dezvoltarea producției de placaje din piatră colorată folosite pentru construcția de locuințe din zonele de deal și munte, realizîndu-se astfel și un stil arhitectonic în specific local;

● dezvoltarea rețelei de balastiere prin înființarea pe lângă consiliile populare din zonele riurilor cu rezerve de astfel de materiale a unor stații de sortare;

● dezvoltarea producției de produse a varului bulgări în cadrul C.A.P.;

● colectarea tuturor cantităților de rumeguș și deseuri din lemn de la unitățile industriale locale și transformarea lor în plăci suport pentru parchet, palete în camerele apartamentelor etc.

Eficiența economică este evidentă pentru că materia primă — în cazul cărămizii, al varului bulgări, al placajelor de piatră colorată, al rumegușurilor pentru plăci — este gratuită. Aceste produse realizîndu-se pe plan local unde se și pun în operă, se ajunge la scurtarea distanțelor de transport, ceea ce la nivelul unui apartament — care însumează circa 80 tone de astfel de materiale — asigură o economie de 4 mii lei/apartament.

Organizarea științifică a producției — o rezervă insuficient valorificată

ACTIVITATEA DE CONSTRUCȚII-MONTAJ este una dintre cele mai complexe între ramurile din ansamblul economiei naționale. Această complexitate este generată de marele număr de resurse folosite pentru desfășurarea procesului de producție (resurse ce se colectează din aproape toate ramurile industriale), de numărul mare de activități, sortimente de materiale, specialități pe meserii, clase de utilaje.

În țara noastră s-au făcut progrese însemnate în crearea de instrumente dintre cele mai perfecționate de conducere a activității de construcții-montaj, cu aplicabilitate optimă în construcția de locuințe. Dintre acestea reținem sistemul integrat de conducere și organizare a producției SICOP. Din păcate cu toate efectele sale pozitive, acest sistem este puțin implementat în cadrul organizațiilor de construcții-montaj, inclusiv la cele din județul Prahova. Se pierde astfel multiple posibilități de reducere a cheltuielilor, de accelerare a ritmului lucrărilor, de urmărire și cunoaștere operativă a efectelor implementării diferitelor tehnologii de lucru. Iată de ce conducerea trustului prahovean are datoria să acorde o mai mare atenție extinderii la condițiile favorabile de care dispune, a elementelor sistemului SICOP.

Gheorghe ȘTEFAN
Ploiești

(Continuare în pag. 11)

DEZVOLTAREA COMPLEXĂ, RENTABILĂ A TUTUROR COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE

ANUL 1980 marchează începutul unei etape esențial noi în dezvoltarea cooperativelor agricole de producție din țara noastră, trecerea la o calitate superioară în activitatea lor economică, prin introducerea indicatorului „beneficiu“.

Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., privind aplicarea — începând cu 1 ianuarie 1980 — a prevederilor legii beneficiilor în cooperativele agricole de producție subliniază necesitatea imperioasă ca acestea să-și conceapă și să-și organizeze astfel activitatea, încât să-și acopere integral cheltuielile din venituri, să obțină beneficii în vederea asigurării resurselor necesare propriei dezvoltări și, totodată, să contribuie la constituirea fondurilor centralizate ale statului.

Beneficiul — unica sursă de dezvoltare economică din resurse proprii

INSTITUIREA indicatorului „beneficiu“ pentru cooperativele agricole de producție este o componentă de bază a ansamblului de măsuri adoptat de către conducerea partidului, privind elaborarea și aplicarea noului mecanism economic bazat pe autoconducere și autogestiune, în toate ramurile economiei naționale și în toate unitățile economice. În același timp, pentru cooperativele agricole, introducerea acestui indicator are o semnificație cu totul deosebită, deoarece presupune profunde transformări calitative în întregul sistem economico-organizatoric și gestionar al acestora.

Și pînă acum, într-o anumită măsură cooperativele agricole de producție și-au desfășurat activitatea economică după principiile autoconducerii și autofințării, sursa acestora din urmă constituind-o producția netă. Din aceasta se constituiau mai întâi fondurile obștești — avînd prioritate fondul de dezvoltare economică, iar retribuirea muncii se făcea după constituirea acestor fonduri, de unde rezultau și mari deosebiri ale nivelurilor de retribuire de la o cooperativă la alta. De aceea, a devenit necesară introducerea retribuirii garantate a muncii (care dobîndește astfel caracter prioritar), pentru a se asigura o mai puternică cointeresare materială a operatorilor în sporirea producției, în creșterea productivității muncii și a rentabilității producției. În aceste condiții, beneficiul devine unica sursă de dezvoltare economică, din resurse proprii, a fiecărei cooperative agricole. Noua orientare nu afectează cu nimic primordialitatea creșterii permanente a producției nete, ca sursă principală de dezvoltare a proprietății obștești și de ridicare a nivelului de trai al operatorilor. Pentru că, dacă producția netă este valoarea nou creată (și se determină ca diferență între producția globală și cheltuielile materiale aferente), beneficiul este o parte importantă din valoarea nou creată (și exprimă în mod

sintetic rezultatele activității economice). Beneficiul se constituie după repartizarea din producția netă a următoarelor elemente: retribuirea muncii și contribuția la fondul de pensii și asigurări sociale în raport cu producția și veniturile obținute de cooperative, impozitul pe terenuri, pe fondul de retribuire și pe veniturile din activitățile industriale, primele de asigurare, fondul de ajutor, cheltuielile cu pregătirea cadrelor și practica în producție și altele cheltuieli prevăzute de lege.

Rolul beneficiului în autofinanțarea propriei dezvoltări economice în fiecare cooperativă agricolă este atestat de însăși repartizarea lui, în primul rînd, pentru fondul de dezvoltare economică și fondul mijloacelor circulante. Apoi se formează celelalte fonduri: fondul pentru activități social-culturale și sportive; fondul de rezervă pentru producție și retribuirea muncii; fondul intercooperatist de întraajutorare și consolidare; fondul de participare la beneficii a operatorilor și a celorlalți oameni ai muncii, fondul de participare la beneficii pentru partea socială constituită din depunerile în bani ale operatorilor. Dat fiind rolul esențial al beneficiului în constituirea și sporirea fondului de dezvoltare economică (care cuprinde și cotele de amortisment al fondurilor fixe, precum și alte surse), toate cooperativele agricole au obligația să desfășoare o activitate rentabilă, care să le permită ca din beneficiul obținut să repartizeze, în fiecare an, sume corespunzătoare la fondul de dezvoltare economică.

Deci, nu puțină importanță prezintă cuantumul, destinația și utilizarea acestor fonduri, în condițiile ce vor fi stabilite prin statutul cooperativelor agricole. Fără îndoială că fondul de dezvoltare economică se va bucura de prioritate nu numai în ceea ce privește ordinea, ci și cuantumul repartizării sale din beneficiile realizate.

În noile condiții, fiecare cooperativă trebuie să obțină beneficii în fiecare ramură de producție pe care o practică, la dimensiuni care să-i asigure dezvoltarea „pe picioare proprii“ și accelerarea procesului de intensificare.

Rentabilitatea producției vegetale și animale

INTRODUCEREA indicatorului „beneficiu“ în cooperative are o bază reală, confirmată de rezultatele economico-financiare bune obținute de marea majoritate a acestora, la cele mai multe dintre produsele agricole. Înfăptuirea cu consecvență a politicii de dezvoltare intensivă și multilaterală a producției agricole, pe baza tehnicii și tehnologiei moderne, precum și perfecționarea continuă a cadrului organizatoric, a formelor și metodelor de autoconducere și autofinanțare au permis creșterea eficienței economice a cheltuielilor de producție. Un important rol pozitiv l-au avut introducerea treptată și generalizarea evidenței și calculării costurilor

de producție la toate produsele, în toate cooperativele, care au obligat la o mai bună gestionare a fondurilor de producție, la confruntarea cheltuielilor cu veniturile obținute, evidențindu-se, după caz, beneficiile sau pierderile la un produs sau altul, ca și la nivelul cooperativei.

În mai puțin de 15 ani de la încheierea cooperativizării, sectorul cooperatist al agriculturii noastre și-a consolidat situația economico-financiară, ajungînd un sector rentabil (facem această afirmație avînd în vedere rezultatele economico-financiare obținute de cooperativele agricole în anul 1978, cînd — pe ansamblul ramurilor vegetale și animale — bilanțul rentabilității a fost pozitiv).

În mod deosebit se cere subliniat nivelul de rentabilitate al producției cerealiere — principala ramură de producție agricolă, cu mare influență asupra dezvoltării tuturor celorlalte ramuri de producție din cooperativele agricole: la fiecare sută de lei cheltuieli de producție, s-a obținut un beneficiu de peste 41 de lei la cultura porumbului și de aproape 35 de lei la cultura grîului. Or, acestea sînt culturile care ocupă aproape trei cincimi din suprafața arabilă a cooperativelor agricole. La cultura orzului de toamnă rata rentabilității ajunge la aproape 50%, ceea ce constituie un argument în plus pentru extinderea acestei culturi cerealiere furajere, deosebit de prețioase.

La cultura de soia, fiecare sută de lei cheltuită aduce un beneficiu de 18 lei.

O însemnată contribuție la sporirea rentabilității producției în cooperativele agricole o aduc culturile tehnice, îndeosebi cele cărora în următorul cîncinal li se acordă un loc prioritar în structura grupei acestor culturi. Astfel, floarea soarelui — principala cultură tehnică din cooperativele agricole — este, de departe, una din cele mai rentabile, rata rentabilității atîngînd aproape la 61%. Sfecla de zahăr, cu toate dificultățile procesului tehnologic, este o cultură de eficiență medie (rata rentabilității 19%), în timp ce la tradiționala cultură de cîneapă, la fiecare doi lei cheltuiți, se obține un leu beneficiu.

Producția de cartofi și legume — mare consumatoare de forță de muncă — se înscrie între ramurile eficiente din cooperative, cu o rată a rentabilității care, în funcție de cultură, ajunge pînă la 40%.

Viticultura (cu o rată a rentabilității de circa 25%) este depășită de pomicultură, al cărei potențial de rentabilitate este ridicat: la nici o cultură pomicolă rata rentabilității nu scade sub 25%, ajungînd la 75% în cazul piersicilor și al prunilor.

Deosebit de rentabile se dovedesc pășunile și fînețele naturale, la fiecare leu cheltuit obținîndu-se beneficiu de 1 leu (la fînețe) și peste 2 lei (la pășuni), ceea ce justifică, și sub aspectul eficienței, acordarea unei atenții sporite valorificării acestei resurse de producție.

În sectorul producției animaliere, creșterea păsărilor pentru ouă, îngră-

șarea tineretului bovin în sistem industrial, îngrășarea tineretului ovin și a ovinelor adulte sînt activități pe de-a-ntregul rentabile, cu o rată a rentabilității de pînă la 12%. Chiar și la laptele de vacă, rata rentabilității în unitățile fruntașe (care dau peste 40% din producția de lapte) este de 16%; la producția de lînă fină și semifînă din unitățile consolidate (care concentrează aproape 60% din producție), rata rentabilității este de 21%; la carnea de porc, cooperativele fruntașe (cu o pondere de aproape 50% din producție) realizează o rată a rentabilității de 13%.

Exemplele pot fi multiplicat, dar toate conduc la aceeași concluzie generală: **nivelul de rentabilitate realizat pe ansamblul producției agricole din cooperative justifică trecerea la aplicarea indicatorului „beneficiu” în activitatea economico-financiară a acestora.**

În același timp, analiza pe baze științifice și principiale a rezultatelor obținute pînă acum de sectorul cooperatist în rentabilizarea producției scoate la iveală existența unor mari rezerve

de sporire a beneficiilor și a eficienței din acest sector.

În primul rînd, se constată menținerea unei evidente disparități între nivelurile de rentabilitate din producția vegetală și producția animală: în timp ce aproape toate produsele vegetale (chiar și cele de mai mică importanță) sînt rentabile (de cele mai multe ori cu niveluri foarte ridicate de rentabilitate), la produse animaliere, rata rentabilității este mai scăzută, unele dintre ele fiind, momentan, nerentabile.

În al doilea rînd, chiar la principalele produse agricole vegetale și animale cu o rată ridicată de rentabilitate la nivelul sectorului cooperatist, o bună parte dintre unitățile cultivatoare, respectiv crescătoare de animale desfrăsoară încă o activitate nerentabilă la un produs sau altul. De pildă, în ce privește cultura porumbului pentru boabe, la peste un sfert din numărul total de cooperative (cultivatoare a circa o cincime din suprafață, dar care dau numai 8% din producție) nu se desfrăsoară o activitate satisfăcătoare. Și cultura de

floarea soarelui la un număr de cooperative (care, deținînd 10% din suprafața cultivată, realizează doar 5,5% din producție) nu obține rezultate economico-financiare multumitoare. Asemenea situații se întîlnesc, pentru o parte din cooperative, la fiecare cultură sau ramură animalieră.

Or, aplicarea prevederilor legii beneficiilor presupune rentabilizarea tuturilor produselor și a tuturilor cooperativele agricole de producție.

Pornind de la această situație de fapt, conform hotărîrilor și indicațiilor partidului, ale secretarului său general, se impune ca într-un termen scurt, să se asigure rentabilizarea activității tuturilor cooperativele agricole, elaborîndu-se și aplicîndu-se **programe speciale** de îmbunătățire a activității economice în fiecare unitate agricolă cooperatistă.

Rezervele și căile rentabilizării activității tuturilor cooperativele agricole vor constitui obiectul unui articol viitor.

prof. dr. O. PARPALĂ

Instrumentarul conducerii științifice

(Urmare din pag. 4)

îndeplinirii acestora, precum și pentru perfecționarea metodelor și tehnicilor de dirijare și reglare a traiectoriilor de creștere economică, astfel încît să se asigure realizarea și depășirea sarcinilor planificate.

Avînd o impresionantă forță de pre-viziune, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat într-o viziune de ansamblu modelul general de creștere economică a statului nostru, prin stabilirea etapelor dezvoltării economico-sociale a României, prin făurirea unui complex economic național armonios, dinamic și eficient, în cadrul căruia să se dezvolte, într-o strînsă corelare, toate ramurile economiei naționale. În aceeași optică se înscrie necesitatea repartizării raționale a forțelor de producție în toate județele țării, stimularea puternică a elementelor calitative în dezvoltarea ansamblului economiei naționale și în primul rînd a industriei, valorificarea superioară a resurselor existente, umane și materiale.

Ca urmare a acestor acțiuni, a transformărilor economice și sociale „...va crește — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologie și al activității politice și cultural-educative din 9 iulie 1971 — rolul științei ca factor tot mai important în întreaga activitate de organizare a societății socialiste. Vorbînd de făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, avem în vedere, de asemenea, schimbările ce vor interveni, în activitatea de producție, pe baza mecanizării, automatizării și cibernetizării”.

EFORTURILE specialiștilor din producție, învățămînt și cercetare din țara noastră în domeniul utilizării metodelor și tehnicilor ciberneticii și informaticii economice au fost orientate către elaborarea modelelor cibernetico-economice de fundamentare a planurilor naționale de dezvoltare economico-socială în profil de ramură

și teritorial, ca și a planurilor de dezvoltare a ministerelor, centralelor și unităților economice, precum și către elaborarea sistemelor informatice de conducere la diferite niveluri, obținîndu-se rezultate notabile.

Un accent deosebit a fost pus pe utilizarea conceptelor cibernetice în organizarea și conducerea întregii activități social-economice, concretizată în succesele obținute de întregul nostru popor pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate și al depășirii stadiului de țară în curs de dezvoltare pentru a deveni, la orizontul 1985, o țară cu dezvoltare medie și la orizontul 1990 o țară dezvoltată din punct de vedere economic. Sprijinul permanent acordat de președintele Nicolae Ceaușescu dezvoltării științei, contribuția adusă la promovarea și transformarea ciberneticii într-un factor activ al progresului umanității au fost marcate, ca o recunoaștere a acestora, prin conferirea în anul 1978 a medaliai de aur „Norbert Wiener” de către Organizația Mondială pentru Sisteme Generale și Cibernetică. În cuvîntarea rostită cu această ocazie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta cu o magistrală putere de sinteză, „...alături de multe cuceriri geniale ale omenirii, cibernetica ocupă un loc important. Ea se afirmă prin preocuparea pentru formarea unei lumi mai drepte, mai bune, în care fiecare națiune să se poată dezvolta în mod liber, în care oamenii să-și poată pune în valoare cunoștințele, în care să se afirme atît personalitatea popoarelor, cît și personalitatea individuală”.

Aplicînd în mod creator materialismul dialectic și istoric la realitățile românești, Congresele IX, X, XI și XII ale Partidului Comunist Român au elaborat strategia generală a dezvoltării economico-sociale a țării, a perfecționării organizării și conducerii științifice a societății. În raportul prezentat la Congresul al XII-lea al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta... „cercet-

tarea trebuie să asigure dezvoltarea rapidă a bazei proprii de materii prime și energie, valorificarea complexă a rezervelor interne de substanțe minerale, utilizarea intensă a noilor surse de energie, asimilarea de noi produse cu caracteristici superioare, generalizarea mecanizării, automatizării și cibernetizării producției, introducerea de noi tehnologii avansate în toate ramurile producției, care să permită reducerea mai accentuată a consumurilor materiale și energetice, recuperarea și re folosirea materiilor prime și materialelor”...

O remarcabilă contribuție teoretică și practică a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la dezvoltarea socialismului științific o reprezintă definirea conținutului și sarcinilor celei de-a doua etape a edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate, caracterizată prin orientări și indicații de largă perspectivă privitoare la transformarea cantității într-o nouă calitate, perfecționarea mecanismului economico-financiar, trecerea activității de cercetare și producție pe o treaptă superioară. Programul directiv de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic adoptat de Congresul al XII-lea al partidului reflectă tocmai această nouă orientare calitativă a activității de cercetare. Programul directiv stabilește și direcțiile esențiale ale orientării cercetării cibernetice și informatică: automatizarea complexă și cibernetizarea activității de producție, cercetările operaționale și teoria matematică a sistemelor cu aplicații în automatică și analiza fenomenelor sociale și politice, organizarea și funcționarea optimă a sistemului unitar de conducere a proceselor economico-sociale pe baza utilizării largi a metodelor cibernetice și tehnicilor moderne de calcul. Toate acestea vor face ca cibernetica și informatica să aducă o contribuție sporită la dezvoltarea în continuare în ritm rapid a economiei românești, la creșterea eficienței.

Reflecții

DIN COLO DE SUCCESUL, tehnic strălucitor înregistrat de generația actuală de roboți industriali, analiza eficienței economice a implementării lor în industrie scoate în evidență probleme importante, de natură să influențeze puternic strategia de extindere a tehnologiei cu roboți. Evident, ca în fiecare caz eficiența economică, exprimată în unități de valoare, trebuie să constituie principalul stimulente al promovării, orice tehnologie nouă putându-se afirma numai dacă aduce economii față de cea pe care o înlocuiește. Nu rare sînt comentariile sceptice cu privire la oportunitatea de a înlocui unul sau doi muncitori de calificare redusă, cu un tehnician de înaltă calificare care să supravegheze robotul, să îl programeze și să mai știe și electrician, pentru a interveni în cazul unor eventuale defecțiuni.

Reamintindu-ne cele arătate anterior: cu privire la poziția intermediară pe care o ocupă roboții (vezi R. E. nr. 9 și 11 din 1980), între procedeul manual și automatizarea convențională rigidă, este limpede că analiza economică comparativă trebuie făcută în două ipostaze, comparînd tehnologia cu roboți odată în raport cu execuția manuală a operațiilor și a doua oară în raport cu un sistem automat specializat, conceput anume pentru cazul respectiv. Prima comparație este relativ simplă, deoarece, în genul de aplicații descrise, un robot înlocuiește 1-3 muncitori. Dacă încărcarea este asigurată în 3 schimburi, economia se ridică la cheltuielile de retribuție pentru 3-9 oameni. După date rezultate din experiența unor firme din S.U.A. care utilizează roboți de mai mult timp, cheltuielile orare de utilizare a unui robot cu 6 grade de libertate nu depășesc o treime din retribuția orară a unui muncitor, inclusiv adaosurile la retribuție și cota parte din cheltuielile conducerii atelierului. Economia obținută face ca investiția într-un robot să se poată recupera în 12-18 luni, ceea ce este foarte favorabil. Evident că în condițiile unor rapoarte diferite între retribuția medie și costul unui robot, rezultatele pot fi diferite. Astfel, pentru nivelul actual al retribuției în industria constructoare de mașini și considerînd un sistem în care robotul înlocuiește doi muncitori pe schimb, durata calculată de recuperare a investiției depășește 3-4 ani.

ROBOȚII INDUSTRIALI ȘI EFICIENȚA ECONOMICĂ (III)

Comparația dintre robot și automatizarea convențională se prezintă de asemenea sub aspecte diferite. În unele țări vestice, ca S.U.A., R.F.G. și Suedia, costul echipamentelor cu caracter de unicat, cum este indeobște o automatizare rigidă, care se proiectează și se execută pentru un anumit sistem tehnologic, este extrem de ridicat în raport cu costul unui produs fabricat în oarecare serie, cum este robotul industrial. În țara noastră însă organizarea atelierelor de autoutilare în principalele întreprinderi constructoare de mașini creează condiții favorabile pentru realizarea automatizărilor convenționale. În aceste condiții este posibil ca robotul industrial să se amortizeze mai încet decît o automatizare rigidă, mai ales dacă seriile sînt suficient de lungi, în timp ce în țările pe care le-am menționat comparația e de cele mai multe ori favorabilă introducerii robotului.

Un element hotărîtor în prețul unui robot industrial îl constituie sistemul de comandă electronic, care poate reprezenta 50% din valoare sau chiar mai mult. Faptul explică atenția care trebuie acordată tocmai aceleiași părți din componența unui sistem de roboți. Este foarte plăcut să ai la dispoziție un robot cu „intelligență” dezvoltată, cu condiția să-i poți suporta costurile.

Factorii contradictorii enumerați nu sînt în măsură să conducă spre o concluzie generală unică, fie ea pentru sau contra tehnologiei cu roboți. Numai calculul economico-ingenieresc, adîncit de la caz la caz, poate duce la o decizie corectă. Interesant este însă modul în care aceste considerații de natură economică pot determina o anumită strategie în realizarea și utilizarea roboților industriali. Iată cîteva din componentele acestei strategii, care au orientat propriile noastre programe:

1. **Roboții industriali trebuie introduși, în primul rînd, acolo unde, pe lângă considerentele de eficiență economică, acționează și alți factori care determină scoaterea omului din sistemul tehnologic.** Această se întîmplă peste tot unde munca necesită eforturi fizice obositoare și conținui, mai ales într-o ambianță nocivă, ca de exemplu în așa-numitele sectoare calde — turnătorii, forje sau la sondare, precum și în cazul unor condiții de lucru periculoase. Recunoașterea faptului că robotul industrial contribuie în mod revoluționar la sporirea a ceea ce am pîtea numi — prin analogie cu calitatea vieții — „calitatea felului de a munci” merită desigur reflecții mai aprofundate.

2. **Robotul nu reprezintă cheia tuturor situațiilor tehnologice.** Oportunitatea adoptării unor automatizări, bazate pe manipuloare mai simple, cu program fix, trebuie totdeauna examinată comparativ, în multe cazuri putînd reprezenta soluția optimă.

3. **Nu orice tip de robot rezolvă bine orice problemă.** Dimpotrivă, diversitatea situațiilor tehnologice concrete solicită roboți cit mai bine adaptați acestora. Considerente în primul rînd economice determină necesitatea de a avea la dispoziție pentru diferitele aplicații o familie de roboți ai căror membri să difere prin capacitate, rază de acțiune și cinematică. Putem anticipa necesitatea roboților specializați, de exemplu pentru sudare, vopsire ș.a.

4. **Fentru a asigura diversitatea roboților, menținînd un grad maxim de unificare, în construcția acestora se impune adoptarea concepției modulare.** Concepția modulară înseamnă construirea roboților plecînd de la un sortiment limitat de module ca de exemplu articulații rotative, motoare lineare, dispozitive de apucare, servoventile etc.

5. **Realizarea unor roboți ieftini este condiționată în primul rînd de o electronică evoluată, obținută la prețuri competitive.** De aceea, obiectivul principal în realizarea sistemelor de comandă pentru roboți trebuie să fie folosirea celor mai noi generații de module funcționale care se produc curent în cadrul programului de tehnică de calcul, deci cit mai puțină aparatură specifică care să necesite cheltuieli ridicate de concepție și pregătire a fabricației.

I. CRIȘAN

Construcțiile de locuințe

(Urmare din pag. 8)

Pentru accelerarea ritmului lucrărilor, cit și pentru recuperarea unor restante în predarea blocurilor de locuințe, din anii anteriori este necesar, de asemenea ca trustul să acorde mai multă atenție și organizării activității pe șantiere și punctele de lucru. Astfel, **îmbunătățiri organizatorice se pot aduce în direcția extinderii brigăzilor complexe pe grupe de meserii** (brigăzi complexe de betonisti și zidari) care să asigure realizarea de pereți turnați și finisați fără intervale de timp între trecerea de la un front de lucru la altul, sau brigăzilor complexe de timplări și geamgii care odată cu montarea timplăriei să realizeze și montarea geamurilor.

La fel de importante sînt și măsurile care vizează creșterea gradului de **utilizare a timpului de lucru**, prin reducerea absențelor nemotivate, învoierilor, concediilor fără plată etc. Apreciem că sub acest aspect sînt încă deficiente în ce privește folosirea timpului legal de muncă, timpii consumați la începutul și sfîrșitul săptămîinii cu sosirea și plecarea muncitorilor în localitățile de domiciliu stabil, sau ocazionați de deplasarea lucrărilor la birourile de specialitate sau depozitele de materiale (amplasate la distanțe mari).

O problemă importantă care condiționează ritmul de execuție a lucrărilor o reprezintă, **lărgirea bazei de producție și a parcului de utilaje atît prin**

crearea de noi capacități, cit și prin modernizarea celor existente și înlocuirea celor uzate moral. Avem în vedere dezvoltarea rapidă a poligoanelor de prefabricate din beton, astăzi insuficiente sub raportul capacităților necesare, astfel încît baza de producție să fie cit mai apropiată de cerințele volumului de investiții în construcția de locuințe. Aceasta cu atît mai mult cu cît crearea de noi capacități de producție — poligoane de prefabricate — constituie un proces de durată.

Traducerea în viață a politicii partidului de dezvoltare impetuoasă a construcției de locuințe nu poate fi realizată decît „construind mai repede, mai bine, mai ieftin”. Calea cea mai sigură de a realiza aceste cerințe este fără îndoială industrializarea construcțiilor, transformarea tuturor șantierelor în mari unități de montaj.

CUM PUTEM ANTRENA CONSUMATORII ÎN DECIZIILE COMERȚULUI

PE MĂSURA EXTINDERII sferei de acțiune a noului mecanism economico-financiar, în mod necesar trebuie să sporească și rolul cercetărilor de piață în fundamentarea pe criterii de eficiență a planurilor și prognozelor de producție și desfacere, a acțiunilor de realizare propriu-zisă a indicatorilor planificați, de echilibrare, în limitele normelor de consum rațional, a cererii cu oferta de bunuri.

Dezechilibrul care mai apare, în unele sectoare sau perioade, între cererea populației și parametrii calitativi, de înnoire, sortimentali ai ofertei, pentru unele grupe de produse se datorește, după părerea noastră, atât producătorilor cât și comerțului.

În acest sens Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 26 martie a.c. a fixat sarcini privind producerea și livrarea la fondul pieței a bunurilor de consum în volumul și structura solicitate de populație, la o calitate cât mai înaltă. Se impune, în scopul realizării acestor obiective de eficiență economico-socială, practicarea unui comerț modern, integrat prin coordonatele sale în cincinalul revoluției tehnico-științifice. În acest scop, întreprinderile comerciale este necesar să aplice, pe baza unui efort permanent și unitar, metode, procedee și tehnici științifice de fundamentare a deciziilor curente și de perspectivă în contractarea fondului de marfă și asigurarea ofertei potrivite la locul și în momentul potrivit. Implicite această înseamnă cât mai puțin empirism, subiectivism și rutină în determinarea fondului de mărfuri destinat desfacerii către populație.

Una dintre direcțiile fundamentale de perfecționare a activității comerciale în general, și a celei de la nivelul întreprinderilor de comerț cu amănuntul în special, o constituie transformarea marketingului într-un instrument strategic și tactic de acțiune și decizie managerială. Considerăm că marketingul, această tină disciplină științifică, poate contribui, prin valențele sale cognitive aplicative, în măsura utilizării lui corespunzătoare, la fundamentarea nu numai a unor tactici optime la nivel de fond de marfă, ci și a unei strategii eficiente de politică comercială generală.

Necesitatea aplicării judicioase și unitare a marketingului în sectorul desfacerii de mărfuri, la nivelul întreprinderilor comerciale cu amănuntul se desprinde din următoarele coordonate ale dezvoltării României în cincinalul revoluției tehnico-științifice :

1 Documentele de partid și de stat au subliniat în repetate rânduri că atât producția, cât și comerțul trebuie să-și fundamenteze oferta de produse destinate pieței interne, pe studii și evaluarea științifică a nevoilor de consum rațional ale populației. În acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta : „este necesar să ne ocupăm de stabilirea unui consum mai rațional, determinat în mod științific... organele de conducere și lucrătorii din comerț să pornească de la cerințele raționale“¹⁾ Plenara Comitetului Central al P.C.R. din martie 1978 a indicat de asemenea, ca o direcție importantă a aplicării noului mecanism economico-financiar, perfecționarea activității de studiere, diagnoză și prognoză a cerințelor pieței interne și externe.

2 Marketingul este o disciplină științifică, al cărei set de metode și tehnici operatorii, aplicat corect și sistematic în practică, constituie o pirghie indispensabilă a activității de planificare socialistă. El ajută planificatorul în cunoașterea complexă, de detaliu a dinamicii pieței, a nevoilor de consum rațional ale populației, poate semnală resurse nevalorificate, robinețe ale risipei de materii prime, materiale, energie, are capacitatea de a depista operativ modalități novatoare de reglare a echilibrului cerere-ofertă.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvântare la Consfătuirea pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist (28 iunie 1978). Ed. politică, București, 1978.

3 Investigațiile la nivelul cererii de mărfuri a populației sînt utile în orientarea cantitativă, calitativă și ca structură a ofertei conform cererii de la momentul dat — dar nu sînt suficiente, deoarece pierd din vedere ansamblul pieței, perspectiva și nu au capacitatea de a fundamenta direcții de acțiune strategică, cu înaltă eficiență economică și socială pentru producători sau comercianți.

Studiul cererii de mărfuri, ca prim subsistem de activități al marketingului, în măsura în care nu este continuat de diagnoză, prognoză, elaborarea unor strategii, tactici și acțiuni curente, are o tentă de empirism, contribuind insuficient la creșterea randamentului economic.

4 Studiul științific, de mare utilitate practică, al pieței bunurilor de larg consum presupune, în contextul noului mecanism economico-financiar, preocupări deosebite din partea pro-

În sistemul comerțului interior au fost întreprinse, în ultimii ani, o serie de acțiuni specifice în direcția studierii cererii populației :

la nivelul întreprinderilor comerciale cu amănuntul : înființarea „jurnalului-registru la zi al șefului de unitate“, care cuprinde, printre obiectivele sale, și pe cel al urmăririi cererii pentru produsele comercializate în unitățile de desfacere cu amănuntul ; organizarea de expoziții (cu sau fără vânzare), parade de modă, teste și demonstrații de produse ; înființarea „consiliului șefilor de unitate“ : desfășurarea, într-o măsură restrinsă, de sondaje în rîndul cumpărătorilor ;

la nivelul întreprinderilor de comerț cu ridicata : analize ale evoluției desfacerii și mișcării stocurilor în structură ; urmărirea modificării structurii sortimentale, prin camere de mostre ; organizarea de expoziții (cu sau fără vânzare), în colaborare cu producătorii sau comerțul cu amănuntul ;

la nivelul direcțiilor comerciale județene : analize ale modificărilor factorilor de influență a cererii populației din zonele teritoriale coordonate ; activitățile Consiliului reprezentanților consumatorilor, organizat pe lângă direcțiile comerciale etc. ;

la nivelul Ministerului Comerțului Interior : înființarea Comisiei centrale pentru studierea cererii de consum a populației, cu rol de coordonare și orientare a tuturor preocupărilor ce se desfășoară în comerț pe acest plan ; analiza realizării balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației etc. ;

în cadrul Institutului de economie comerțului interior și a turismului (I.E.C.I.T.) : cercetări selective de teren, desfășurate pe pînul de populație sau eșantioane nepermanente ; sondaje de opinie, preferințe, motivații în rîndul populației ; studii de prospectare complexă a pieței pentru grupe de produse sau produse ; studii de prognoză privind evoluția desfacerii cu amănuntul ; studii monografice în profil teritorial privind tendințele și mutațiile în evoluția cererii de mărfuri a populației din zona respectivă etc. ; sondajele complexe ale cererii populației, ale preferințelor în raport cu o gamă sortimentală largă de produse, în cadrul târgurilor anuale de mostre de bunuri de consum.

ducătorilor, fără a diminua, însă, atribuțiile ce revin comerțului în această direcție.

Deși scopul fundamental al cercetărilor de marketing — asigurarea permanentă a raportului optim „cerere-ofertă“ este identic atât pentru producție cât și pentru comerț, sarcinile ce revin pe linia studiului pieței, pe planul acțiunilor concrete de reglare a echilibrului acestor două elemente sînt diferite — nu numai pentru cele două domenii de activitate economică, ci chiar de la o întreprindere la alta. De aceea se impune un plan al activității de marketing propriu pentru fiecare sector, pentru fiecare unitate componentă, în care colaborarea producție-comerț să fie o prezență permanentă.

Deși desfacerea produselor către populație este ultima etapă a reproducției, ea nu este ultima ca importanță economică și socială : activitatea comercială are o influență activă asupra producției de bunuri materiale și asupra masei largi a populației și, ca urmare, nu o putem priva de aplicarea creatoare a tuturor descoperirilor revoluției tehnico-științifice contemporane, fără a risca pierderi importante de resurse materiale și umane.

Sînt, desigur, o serie de realizări în aplicarea marketingului în sfera comerțului interior (vezi caseta). Din cele prezentate se pot desprinde următoarele concluzii:

— marketingul ca instrument și disciplină științifică, are încă mari posibilități de extindere prin studii elaborate, în special, pentru întreprinderi producătoare și uneori pentru M.C.I. și I.E.C.I.T.;

— studierea cererii populației continuă să se realizeze, în cele mai multe cazuri, prin prisma evoluției ofertei (desfacerilor) în diferitele ei ipostaze. Suportul de informații este constituit din documentele de evidență primară din unitățile de bază, documentele tehnico-operative întocmite de serviciile comerciale și plan. dările de seamă statistice;

— singura activitate de marketing practică la nivelul întreprinderilor comerciale cu amănuntul este cea de investigare a cererii, dar și ea este realizată sporadic, numai de unele întreprinderi comerciale, nu are continuitate și conținutul său este foarte eterogen; metodele de studiere a cererii la acest nivel se reduc la teste de produs și, în cel mai bun caz, la chestionare (elaborate la nivelul simțului comun, nerespectînd criteriile operaționalizării științifice și reprezentativității); prelucrarea informațiilor se realizează prin metode empirice, strict cantitative, iar interpretarea lor, în cel mai fericit caz statistic, nu permite obținerea unor rezultate care să illustreze clar valențele fenomenului studiat; rezultatele nu se pot finaliza în propuneri de acțiuni pe planul local al întreprinderii, iar generalizarea lor este practic imposibilă dată fiind nereprezentativitatea eșanționelor și eterogenitatea aspectelor studiate.

Stabilirea unui cadru organizatoric pentru activitatea de marketing

UNA DIN CONDIȚIILE fundamentale ale desfășurării unei activități economico-sociale, la un nivel optim al parametrilor de eficiență, este stabilirea unui cadru formalizat în organizarea, conducerea și realizarea ei.

Pe baza Ordinului M.C.I. nr. 90/1977 s-au introdus în schemele direcțiilor comerciale județene, compartimente care au atribuții de studiere a cererii de consum, în profil teritorial. Coborîrea acestei inițiative la nivelul întreprinderilor comerciale, înființarea și în cadrul lor a unor compartimente (birouri, servicii de marketing) ar constitui un prim pas în organizarea și desfășurarea sistematică, eficientă a acestei activități.

În stabilirea sarcinilor și atribuțiilor ce revin acestui compartiment, trebuie să se acorde o atenție deosebită evitării paralelismului de activitate dintre el și celelalte birouri ale întreprinderii comerciale care desfășoară activități ce prin conținutul lor sînt de marketing (planificarea desfacerilor, organizarea activității publicitare și de promovare etc.).

Sarcinile ce ar trebui să revină acestui compartiment sînt: studiul cererii populației pe grupe de produse, pe unități de desfacere cu amănuntul, în scopul fundamentării strategiei de acțiune la nivel de fond de marfă; politica de produs și de prețuri a întreprinderii (studiul ciclului vital al produselor, urmărirea comportării pe piață a grupelor de produse, a articolelor „cheie” din componența nomenclaturii întreprinderii, propuneri de modificare a nomenclaturilor; testarea și lansarea produselor noi; influența prețului asupra deciziei de cumpărare; distribuția produselor; promovarea desfacerilor și publicitatea produselor și a firmei de comerț); elaborarea diagnozelor de piață; prognozarea cererii populației și a desfacerilor pe dimensiuni cantitative, calitative, sortimentale; elaborarea în colaborare cu industria a normelor de consum rațional pe sectoare și grupe de produse, a căilor de acțiune concretă pentru acoperirea lor; perfecționarea relațiilor industrie-comerț (stabilirea criteriilor de selecționare a furnizorilor pentru fiecare grupă de produse; a ponderii formelor de aprovizionare; colaborarea cu furnizorii pe linia înnoirii și diversificării sortimentale a producției, lansării, promovării și publicității produselor noi etc.; stabilirea strategiei și tacticilor de politică comercială etc.

Aplicarea marketingului ar aduce, pe planul relațiilor comerț-populație un plus de fundamentare științifică și de apropiere de nevoile reale ale populației.

Publicul este, în cea mai mare parte, receptiv la astfel de cercetări, dispus la o colaborare serioasă, sistematică cu întreprinderile comerciale. El consideră aceste studii ca un simbol, dintre cele mai înalte, ale unui comerț modern, civilizat, orientat prin întreaga sa activitate către oameni, către gusturile, preferințele și părerea lor.

prinderile comerciale. El consideră aceste studii ca un simbol, dintre cele mai înalte, ale unui comerț modern, civilizat, orientat prin întreaga sa activitate către oameni, către gusturile, preferințele și părerea lor.

Un suport informațional valoros pentru decizii

ÎN ILUSTRAREA OPORTUNITĂȚII și valorii studiilor de piață, prezentăm în cele ce urmează unele rezultate desprinse din cercetările motivaționale efectuate pe piața Romarta. Studiul cererii de mărfuri în cadrul acestei întreprinderi a cuprins, în perioada 1976—1979, o serie de acțiuni cum sînt: studii de segmentare, paneluri, teste de produse, cercetări motivaționale. Pentru anii 1980 și 1985 Romarta a efectuat și prognoza vânzărilor prin modelare statistică-matematică, folosind un program de prelucrare a datelor, elaborat de Institutul de economia comerțului și turismului.

Aspectele rezultate din cercetările motivaționale desfășurate pe un eșanțion de peste 4500 subiecți au sesizat întreprinderii elemente inedite privind activitatea sa și au permis totodată elaborarea unor căi de acțiune de largă și imediată aplicabilitate.

Un prim studiu axat pe identificarea imaginii întreprinderii, respectiv gradul de cunoaștere de către populație a dimensiunilor pieței Romarta, a magazinelor sale componente și a mijloacelor de satisfacere a trebuințelor și aspirațiilor de cumpărare (oferta de produse și servicii) a relevat: necunoașterea într-o mare măsură a dimensiunilor pieței Romarta, respectiv a magazinelor sale componente; identificarea eronată în cadrul componenței întreprinderii a unor unități sau întreprinderi comerciale independente de aceasta; o cunoaștere relativ ridicată a ofertei de produse, dar și extensii asupra unor articole străine de nomenclatură, gradul foarte scăzut de cunoaștere a gamei serviciilor, corelat cu includerea eronată a unor astfel de activități, nespecifice întreprinderii. Concluzia pentru noi a fost că erorile înregistrate sînt generate de sistemul informațional și de publicație insuficient al întreprinderii.

Studiile privind motivația luării deciziilor de cumpărare pe piața Romarta, au arătat următoarele: motivele fundamentale ale deciziei de cumpărare sînt constituite de calitatea, sortimentul, gradul de înnoire și de țineră a pasului cu moda, de oferta de produse, ambianța plăcută a magazinelor și modul de prezentare a produselor; ca motive ale necumpărării au fost invocate calitatea serviciilor și uneori comportarea personalului, poziția locuinței față de magazine; numai un procent relativ redus al populației investigate este purtător al cererii complexe, majoritatea fundamentîndu-și decizia de cumpărare prioritar pe produs. Diversificarea sortimentelor, creșterea parametrilor calitativi și de înnoire ai ofertei rămîn principalele direcții spre care trebuie orientate eforturile de perfecționare ale întreprinderii.

Asupra ofertei de produse s-au evidențiat următoarele aprecieri făcute de vizitatorii magazinelor: sortimentul de mărfuri a fost apreciat ca larg de majoritatea subiecților; calitatea acestora ca bună, gradul de înnoire ca obișnuit (un număr însemnat de persoane, îndeosebi tineri, au clasificat produsele ca demodate), prețul produselor a fost apreciat de jumătate din subiecți ca fiind ridicat.

În ceea ce privește oferta de servicii, calitatea servirii și comportării personalului, s-a constatat că aceasta nu este întotdeauna corespunzătoare, fapt ce constituie un domeniu de preocupare important pentru conducerea întreprinderii.

Pe baza imaginii formate studiul a încercat apoi să stabilească așteptările (aspirațiile) pe care populația le formulează în legătură cu activitatea de viitor a întreprinderii, căile de influențare favorabilă a deciziei de cumpărare. Acestea au fost în ordine: îmbunătățirea acțiunilor de promovare a vânzărilor, de perfecționare și diversificare a activității publicitare a întreprinderii, îmbunătățirea calității servirii și comportării personalului, creșterea permanentă a calității produselor, a gradului de înnoire și modă, diversificarea gamei sortimentale.

Iată numai câteva elemente cu valoare informațională deosebită, rezultat al antrenării cumpărătorilor în activitatea noastră, ceea ce ne permite o mai mare rigurozitate în fundamentarea deciziilor de aprovizionare cu mărfuri în volumul și structura solicitate de populație.

Constantin TUDOSE
director I.C.S. Romarta-București

CONDIȚII ȘI MĂSURI PENTRU GENERALIZAREA METODEI NORMĂRII COSTURILOR

ÎN ACTIVITATEA practică de descoperire, analiză și valorificare a resurselor reale și potențiale de reducere a cheltuielilor de producție, după cum se știe, un rol aparte revine **calculației costurilor**. Aceasta trebuie să fie astfel organizată încât să furnizeze operativ, cu maximă detaliere și exactitate toate informațiile necesare cu privire la mărimea și componența tuturor consumurilor de muncă vie și materializată la nivelul optim, maxim admis și apoi efectiv, natura abaterilor de la normele prestabilite și cauzele care le-au generat, factorii de influență asupra rentabilității și tendințele lor de manifestare.

În acest spirit, s-a trecut la introducerea eșalonată, începând cu anul 1979, a „sistemului costurilor normate” conceput ca un angrenaj complex capabil să rezolve, corespunzător condițiilor concrete ale fiecărei întreprinderi și în deplin consens cu exigențele noului mecanism economico-financiar, câteva deziderate considerate ca fundamentale pentru noua calitate a conducerii și anume:

- programarea cu exactitate și maximă detaliere a producției fizice care urmează a se fabrica într-o anumită perioadă de gestiune și care urmează a fi pusă față în față cu un anumit volum de cheltuieli pe care respectiva producție le-a generat;

- normarea atotcuprinzătoare a tuturor categoriilor de cheltuieli de muncă vie și materializată, ocazionale de activitatea de bază, auxiliară și anexă, utilizarea fondurilor, dezvoltarea și modernizarea unității;

- calculația costurilor unitare ale produselor pornind de la norme și normative de cheltuieli și instituirea pe această bază a bugetelor de cheltuieli ale secțiilor și sectoarelor de producție;

- instituirea unui sistem organizat de evidență a cheltuielilor și de determinare a abaterilor de la normele prestabilite;

- actualizarea permanentă a costurilor unitare de producție în concordanță cu modificările obiective ale normelor de consum și a normelor de muncă, a prețurilor și tarifelor, a tehnicilor și tehnologiilor de fabricație.

Toate aceste probleme trebuie astfel soluționate încât să se asigure normarea atotcuprinzătoare a cheltuielilor de producție în concordanță cu volumul activității economice a fiecărei întreprinderi, determinarea apriori a costurilor unitare normate ale tuturor produselor, precum și controlul operativ și postoperativ al cheltuielilor efective și al abaterii acestora comparativ cu cele prestabilite. Concomitent, este necesară și corelarea volumului normat al costurilor de producție cu prevederile **bugetului de venituri și cheltuieli**.

Sistemul costurilor normate, ca mecanism complex de „stăpînire” a cos-

turilor, își are punctul de pornire și se sprijină pe o **antecalculație a costurilor** pe bază de norme și normative și luind în considerare întreaga activitate generatoare de cheltuieli a întreprinderii. Predeterminarea costurilor unitare normate nu implică „tehnologii” noi ale calculației, ci o nouă concepție, o nouă gândire în aplicarea ca atare a principiilor fundamentale de calcul, în sensul că determinarea costului trebuie să precedă fabricarea produsului și nu să fie o simplă constatare ulterioară.

Toată experiența de pînă acum a demonstrat că introducerea sistemului costurilor normate este o acțiune de anvergură, care reclamă, în fiecare întreprindere, un mare volum de muncă pentru punerea la punct a unor normative de cheltuieli atotcuprinzătoare și determinarea costurilor normate pe fiecare unitate de produs în parte. Acest proces este amplificat și de faptul că normarea costurilor cere o anumită punere la punct în ordinea economică generală a întreprinderii, concomitent cu acceptarea unei discipline tehnice de producție severe care să îmbine preocupările cantitative ale fabricației cu cele calitative, între care „a costa cît mai puțin” și deci a asigura o eficiență și o competitivitate economică, este hotărîtor.

Perfecționări în structura întreprinderii

ELABORAREA, pentru prima oară a calculației normative a costurilor, cere înainte de toate, o schimbare de concepție, o pregătire psihologică a colectivului întreprinderii, în mod deosebit a cadrelor de conducere tehnică și economică, de așa manieră încît să se învingă astfel de bariere cum ar fi: „la noi nu se poate”, „la noi nu sînt condiții” etc.

În ceea ce privește posibilitatea normării cheltuielilor de producție și a elaborării calculației costurilor normate, este evident că în întreprinderile noastre socialiste sînt întrunite toate condițiile prielnice realizării acestei acțiuni: prețuri și tarife unitare la nivel național și relativ stabile, norme de consum și de muncă cu valabilitate generală pentru majoritatea tipurilor de cheltuieli, standardizarea producției, conducerea unitară a economiei pe bază de plan și multe altele. Unele argumente ale scepticilor cum că modificarea pe parcursul anului a unor indicatori de plan ar denatura sau chiar ar anula sistemul de norme și normative instituit, nu au nici un temei, deoarece din cheltuieli normate se deduc costurile normate pe unitatea de produs, care devin apoi veritabile etaloane de măsurare a eficienței fabricației, și de la care pornind se poate ajunge la vo-

lumul maxim admis al cheltuielilor pentru oricare volum și structură de producție.

Normarea costurilor este strîns legată de cerințele bugetului de venituri și cheltuieli ca instrument al conducerii, conform căreia, cel puțin partea de cheltuieli (desigur, cînd este posibil, și partea de venituri) trebuie controlată în adîncime: pe fabrici, secții, sectoare, ateliere și chiar locuri de producție, înțelegînd că la locul unde se execută produsele se efectuează și cheltuielile, și că legătura dintre ele este indisolubilă. De aceea, în pregătirea trecerii la sistemul costurilor normate un pas important îl reprezintă perfecționarea organizării structurale a întreprinderii, de așa manieră încît întreaga sa activitate să fie compartimentată pe „centre de responsabilitate”, asupra cărora să poată fi individualizate cu ușurință producția și costurile corespunzătoare. Aceasta este o condiție esențială dacă avem în vedere că în noile condiții centrul de greutate al predeterminării și apoi al controlului operativ al costurilor de producție îl reprezintă felurile de cheltuieli și mai ales locurile de producție.

În etapa implementării sistemului costurilor normate, importante sarcini revin activității de cercetare-dezvoltare, pentru că prin intermediul său se pot prevedea tendințele de dezvoltare ale producției și întreprinderii, realizările de performanță pe plan mondial, procesul de asimilare și înnoire a producției într-o viziune de perspectivă, tendințele în valorificarea materiilor prime etc. Prin aceasta se poate asigura încă de la început o mare viabilitate costurilor normate elaborate care pot privi nu numai situația producției și ansamblului întreprinderii la un moment dat, ci și în dinamică, într-o evoluție previzibilă pe baze științifice. Într-o astfel de concepție costul unitar stabilit pe bază de norme poate fi considerat un „cost tipic”, reprezentativ, definitiv, singurul cost adevărat al produselor în stare să canalizeze preocupările de dezvoltare viitoare spre asigurarea unei eficiențe sporite a producției.

Acțiunea de normare a cheltuielilor de producție și elaborare a calculației costurilor normate nu trebuie înțeleasă numai ca un simplu proces de evaluare a unor consumuri cantitative (care în majoritatea lor există), ci ca un amplu proces de revedere a situației economice a întreprinderii care atrage după sine, în mod necesar, îmbunătățirea pregătirii tehnice și tehnologiei a fabricației. Prin aceasta se înțelege că un cost unitar normat poate fi reprezentativ pentru un produs numai dacă el pornește de la o documentație tehnică și un proces tehnologic bine puse la punct, în concordanță cu specificul și potențialul productiv al întreprinderii.

În procesul normării se va putea constata, spre exemplu, că un anumit sortiment de produs nu este rentabil, că nu valorifică eficient materiile prime și capacitățile de producție, etc., în care caz nu în primul rând se pune problema înlăturării lui din nomenclatorul de fabricație ci reinnoirea concepției sale tehnice de așa manieră încât, până la urmă, să se găsească soluția rentabilității lui. Sarcini deosebite revin și în continuare compartimentelor tehnice și tehnologice, deoarece introducerea în fabricație a unui nou produs sau schimbarea tehnologiilor de fabricație pot afecta nu numai totalul cheltuielilor de fabricație, ci și costurile unitare ale celorlalte produse. De aceea, acțiunile tehnice trebuie apreciate prin efectele lor economice, întrucât noutățile tehnice sau sporirea volumului și structurii producției sînt bune, dar numai dacă se încadrează într-un anumit nivel al costurilor, peste care orice depășire afectează capacitatea de autofinanțare a întreprinderii. Trebuie înțeles că orice efort tehnico-productiv este necesar să se concretizeze într-un efect financiar corespunzător, prezumat „din mers”.

Colaborare strinsă între personalul tehnic și cel economic

DETERMINAREA volumului normat al cheltuielilor de producție și calculația costurilor unitare pe bază de norme sînt procese complexe, în care sînt angrenate toate compartimentele întreprinderii. Realizarea lor corectă și într-un timp cât mai scurt necesită o amplă mobilizare de forțe, în care echipe complexe trebuie să aplice normele existente la condițiile concrete ale întreprinderii, să elaboreze norme cu caracter științific acolo unde nu există, să identifice fiecare loc de cheltuielă și aportul său la producția întreprinderii, să prezumeze în final producția și costurile pe feluri (de produse și respectiv de cheltuieli), pe locuri (centre de responsabilitate) și pe diferite perioade de timp. Marele volum de muncă reclamat în această etapă își are originea în faptul că sfera normării este atotcuprinzătoare, că nu pot fi luate în seamă rezolvările parțiale, întrucît concepția fundamentală a sistemului costurilor normate este de a ajunge la costul unitar de uzină (și chiar complet) al fiecărui sortiment de produs din nomenclatorul fabricației.

Așa cum rezultă din tabloul rezumativ al sarcinilor și competențelor, fiecare tip de cheltuielă afectată unui produs sau loc de producție trebuie tratat în mod diferențiat, rezolvat în faze succesive și chiar în variante diferite spre a se putea ajunge în final la o soluție optimă de costuri corespunzător optimizării tehnice și organizatorice a producției. Importanța ducerii pînă la capăt a acțiunii de normare a cheltuielilor și calculație a costurilor normate în condiții de competență și exigență maxime este esențială cel puțin din două puncte de vedere:

— normarea costurilor este cel mai bun prilej pentru descoperirea rezervelor reale și potențiale de reducere a cheltuielilor de producție, modernizarea fabricației, perfecționarea organizării producției și a muncii etc., toate cu efecte favorabile asupra eficienței eco-

TABLOUL REZUMATIV

al sarcinilor și competențelor în elaborarea calculației costurilor normate

Categoriile de cheltuieli supuse normării	● Documente primare de bază * Documente ce se întocmesc	Elemente de fundamentare a costurilor normate	Compartimentele executante
Materiale	● Fișe tehnologice, rețete de fabricație, normative cheltuieli de transport. * Normativul cheltuielilor directe	— Norme de consum tehnologic — Cataloge (liste) de prețuri — Planul de aprovizionare	● Cercetare-proiectare ● Tehnic-producție ● Planificare-lansare ● Aprovizionare ● Șefii de secții ● Contabilitate-costuri
Manoperă	● Fișe tehnologice ● Desfășurătoare de manoperă * Normativul cheltuielilor directe	— Norme de timp — Tarife și rețete de retribuție — Cotele legale pentru impozit și c.a.s.	● Tehnic-producție ● Organizarea muncii și retribuție ● Contabilitate-costuri
Cheltuieli cu întreținerea și funcționarea utilajului	* Normativul cheltuielilor ale secției	— Planul de producție — Norme și normative de reparații — Norme de consum, amortizare și uzură — Prețuri și tarife	● Șefii de secții ● Mecanic-șef, energetic ● Contabilitate-costuri
Cheltuieli generale ale secției	* Normativul cheltuielilor ale secției	— Norme și normative de cheltuieli — Norme de consum, amortizare și uzură — Norme de muncă și personal — Prețuri și tarife	● Șefii de secții ● Organizarea muncii și retribuție ● Contabilitate-costuri
Cheltuieli generale ale întreprinderii	* Normativul cheltuielilor generale ale întreprinderii	— Norme și normative de cheltuieli — Norme de consum, amortizare și uzură — Norme de muncă și personal — Prețuri și tarife	● Direcția administrativă ● Organizarea muncii și retribuție ● Contabilitate-costuri
Cheltuieli de desfacere	* Normativul cheltuielilor de desfacere	— Planul de desfacere — Contracte, convenții — Norme și normative de cheltuieli	● Desfacere-comercial ● Contabilitate-costuri

nomice a întreprinderii;

— o normare corectă asigură o evidență clară și un control sistematic, al costurilor, realizate cu un volum de muncă redus și cu mare operativitate.

Experiența acumulată în acțiunea de normare a costurilor a dovedit că aceasta nu este greu de realizat dacă fiecare specialist înțelege să-și aducă, în mod direct, aportul său la determinarea consumurilor pe bază de norme în compartimentul pe care-l conduce, de care răspunde sau cu care intră în relații pe linia producției, organizării, conducerii.

În eforturile întreprinderii pentru introducerea costurilor normate, dar și pentru îmbunătățirea lor pe parcurs, un loc aparte îl ocupă întărirea colaborării dintre personalul tehnic și economic, aceștia trebuind să fie autorii permanenților căutări comune de soluții pentru o cât mai rentabilă activitate a unității. Normarea costurilor a confirmat în toate cazurile că cooperarea dintre tehnician și economist este indispensabilă, înlăturînd astfel ideea învechită conform căreia costurile ar fi o „treabă a contabilului”. Costurile se nasc în secțiile de producție și se comensurează prin intermediul conturilor contabile, astfel că „cel care taie” și „cel care măsoară” trebuie să gîndească la fel și să urmărească același scop, înțelegînd că problema costurilor și a eficienței economice preocupă deopotrivă pe tehnician și economist, pe întreg colectivul de oameni ai muncii, pentru care „stăpînirea” costurilor într-un proces de permanente perfecționări înseamnă o realizare de interes național.

Instituirea unui sistem perfecționat de normare a costurilor și apoi de evidență a acestora are efecte favorabile de informare și eficiență, chiar și în condițiile în care prelucrarea datelor se exercită manual sau mecanizat, ele fiind date înainte de toate de concepția sistemului și nu de tehnica realizării lui. Dar nu-i mai puțin adevărat că cu

mijloace electronice de calcul, pornind de la normativele de cheltuieli, se pot obține o serie de informații suplimentare utile cum ar fi: determinarea analitică a volumului aprovizionărilor, eșalonarea desfacerilor, gestiunea stocurilor, evidența operativă a abaterilor de cheltuieli etc. De aceea, nu este lipsit de importanță ca, încă din faza normării costurilor, fiecare întreprindere să aibă în obiectiv asigurarea perspectivei în prelucrarea automată a datelor, fie cu mijloacele proprii ale acestora, fie prin intermediul centrelor teritoriale de calcul. Sistemul costurilor normate se pretează foarte bine la automatizarea prelucrării datelor și ar fi păcat să nu se apeleze la calculator dacă prin aceasta s-ar putea ajunge la un „sistem de informare cu privire la costurile de producție”.

NORMAREA atotcuprinzătoare a cheltuielilor de producție și antecalcularea costurilor unitare pe bază de norme, mai ales, în faza de implementare, este o etapă esențială în întreg mecanismul informațional privitor la utilizarea resurselor materiale și de muncă, pe cît de ușor la prima vedere, pe atît de greu de realizat. Dacă aspectele metodologice pot fi repede și ușor însușite, aici dificultatea este dată de faptul că trebuie acceptată, și apoi transpusă în efect, ideea conform căreia orice cheltuielă de producție poate fi predeterminată pe bază de normă, că este posibil și necesar să se stabilească un nivel maxim al costurilor pentru fiecare compartiment de producție și fiecare produs în parte, care să reflecte fidel cheltuielile de producție realmente necesare obținerii unui volum stabilit de produse sau servicii, la anumite condiții specifice fiecărei întreprinderi.

conf. dr. C. M. DRĂGAN
Academia „Ștefan Gheorghiu”

SISTEMUL INFORMATIC PENTRU ACTIVITATEA DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ

ROLUL HOTĂRITOR pe care îl joacă activitatea de aprovizionare tehnico-materială — în sfera producției materiale, în special și în dezvoltarea echilibrată și ritmică a economiei naționale, în general — pune în fața cadrelor de conducere și de execuție din acest domeniu, de la nivelul unităților economice și pînă la nivelul organismelor de sinteză, sarcini deosebite pe planul perfecționării continue a metodelor și tehnicilor de planificare, organizare, execuție, evidență și control, sarcini subordonate obiectivelor prioritare de asigurare și valorificare optimă a resurselor tehnico-materiale și de ridicare continuă a eficienței economice.

Importanța perfecționării metodelor și tehnicilor de conducere a activității de aprovizionare tehnico-materială la toate nivelurile se accentuează tot mai mult și ca urmare a creșterii complexității acestei activități, determinate de ritmul și amploarea dezvoltării economiei noastre naționale, de creșterea considerabilă a legăturilor (fluxurilor) materiale și informaționale dintre unitățile economico-sociale, precum și de caracterul limitat al resurselor materiale.

Sarcini prioritare pentru activitatea de aprovizionare tehnico-materială în etapa imediat următoare (în cincinalul 1981—1985) și în perspectivă sînt precizate cu deosebită claritate în documentele Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român. În Raportul la Congres, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu a subliniat: „O deosebită atenție se va acorda îmbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale a producției, asigurându-se normarea tehnică a consumurilor materiale și energetice, extinderea tipizării produselor, desfășurarea ritmică a cooperării în producție, dimensionarea corespunzătoare a stocurilor, gospodărirea rațională a materiilor prime și materialelor, organizarea, recuperării și refolosirii integrale a acestora.”

Un domeniu prioritar de utilizare a tehnicii electronice de calcul

COMPLEXITATEA acestor sarcini, diversitatea și volumul mare al informației ce trebuie culeasă, prelucrată și valorificată pentru realizarea lor, cerința de operativitate în prelucrarea datelor, în deplină concordanță cu viteza de desfășurare a operațiilor și proceselor din activitatea de aprovizionare tehnico-materială, precum și importanța deosebită pe care o are fundamentarea deciziilor de plan în acest domeniu justifică necesitatea ca activitatea de aprovizionare tehnico-materială să reprezinte unul din domeniile prioritare de introducere și utili-

zare a tehnicii electronice de prelucrare și teleprelucrare a datelor.

Preocupările pentru perfecționarea continuă a activității de aprovizionare tehnico-materială au circumscris o serie de măsuri și acțiuni organizatorice, legislative, metodologice, tehnico-științifice, programe speciale la nivelurile economiei naționale, departamentale și teritoriale, a căror reflectare se regăsește tot mai pregnant în planul unic de dezvoltare economico-socială. Aceste măsuri și acțiuni au creat totodată, în mod progresiv, noi condiții favorabile introducerii și extinderii utilizării calculatoarelor electronice în activitatea de aprovizionare tehnico-materială, fiind cunoscut că folosirea eficientă a acestor mijloace moderne de prelucrare a datelor nu numai că asigură, dar și reclamă **metodologii unitare, clare și complete, ordine în evidență, disciplină în execuție.** În acest proces de perfecționare au fost antrenate și și-au adus contribuția atît organisme de sinteză, ministerele economice, organele județene de partid și de stat, centralele industriale, bazele județene și departamentele de aprovizionare tehnico-materială, întreprinderile, institutele de cercetare și proiectare tehnologică, cît și unitățile de informatică subordonate acestora.

Preocuparea consecventă pentru extinderea utilizării calculatoarelor electronice în activitatea de aprovizionare tehnico-materială, acordîndu-se prioritate unităților productive, se exprimă și în faptul că în prezent, marea majoritate a întreprinderilor industriale beneficiază sau utilizează direct în această activitate prelucrarea electronică. Din capacitatea totală de prelucrare electronică (ore/calculator) folosită la nivelul economiei naționale, peste 25% revine lucrărilor din activitatea de aprovizionare tehnico-materială. Se poate chiar spune că este greu de găsit un calculator electronic aflat în dotare și exploatare în economia națională, care să nu fie utilizat și în acest scop.

Calculul electronic își găsește o largă aplicare în: fundamentarea și utilizarea normelor de consum; extinderea și adîncirea analitică a acestor norme cu prilejul fundamentării și elaborării variantelor de plan; controlul încadrării în cote și centralizarea specificațiilor de materii prime, materiale și produse; optimizarea transportului de produse — strîns legată de optimizarea procesului de aprovizionare și de o încadrare cît mai rațională a acestuia pe teritoriu; elaborarea anexelor la contractele de aprovizionare și urmărirea modului de derulare a acestora; dimensionarea și urmărirea stocurilor; elaborarea și execuția balanțelor de materii prime, materiale și produse ș.a.

În multe cazuri, situațiile obținute din prelucrarea electronică pentru aplicațiile privind activitatea de aprovizionare tehnico-materială și fișierele de date (înregistrate pe suport magnetic) pregătite în acest scop facilitează obținerea de rapoarte și oferă informații pentru conducerea operativă, pentru pregătirea și programarea producției, pentru evidența contabilă și statistică. Se creează astfel condiții pentru **realizarea unor baze unitare de date și a unor sisteme informatice cu un grad mai mare de integrare**, pentru valorificarea intensivă a informației, pentru creșterea, în final, a eficienței și a aportului sistemelor informatice la realizarea sarcinilor complexe ce revin conducerii și sectoarelor de execuție.

În realizarea acestor lucrări o contribuție însemnată aduc unitățile de informatică ale întreprinderilor și centralelor industriale, centrele teritoriale de calcul electronic, centrele de calcul departamentale și ale organismelor de sinteză. Este de menționat contribuția centrului de calcul al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor la optimizarea transportului de materii prime și materiale.

Eficiența aplicațiilor

CENTRUL DE CALCUL al Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe (M.A.G.F.), în calitate de coordonator al activității de informatică în domeniul aprovizionării tehnico-materiale, împreună cu unitățile și colectivele de informatică organizate în cadrul bazelor județene de aprovizionare tehnico-materială (B.J.A.T.M.), își concentrează întreaga capacitate de proiectare și de prelucrarea datelor asupra realizării, introducerii și extinderii sistemelor informatice în domeniul de activitate pe care îl reprezintă. Astfel, aceste unități contribuie direct la gestiunea de către bazele județene a peste 25% din totalul resurselor materiale utilizate în economia națională; elaborează variante de fundamentare a normelor de consum, de dimensionare a stocurilor; controlează încadrarea în cote a specificațiilor pentru produsele pe care le gestionează și asigură centralizarea acestora. Una din sarcinile prioritare, la rezolvarea căreia ele participă, o constituie urmărirea (la două săptămîni) a stocurilor în economia națională pentru peste 600 de produse de o importanță deosebită în procesul aprovizionării tehnico-materiale, precum și gestiunea curentă a stocurilor de intervenție. Din totalul aplicațiilor informatice executate, ponderea cea mai mare o au cele pentru întreprinderi, principalii beneficiari ai resurselor materiale gestionate de B.J.A.T.M.-uri (completînd astfel ce-

lelalte aplicații elaborate și / sau utilizate de unitățile de informatică din cadrul diferitelor ramuri); în bună parte, ele se plasează în zona relațiilor, a fluxurilor materiale dintre întreprinderi, dintre furnizori și beneficiari, contribuind direct la buna desfășurare a activității productive a acestora.

Un exemplu semnificativ îl reprezintă sistemul informatic pentru activitatea bazelor județene (SINBAT), prin intermediul căruia se realizează și gestiunea legăturilor dintre furnizor, bază și beneficiar în procesul de aprovizionare. Sistemul — experimentat, omologat de către I.C.I. și generalizat la nivelul economiei naționale prin ordin al ministrului aprovizionării — este compatibil cu alte aplicații informatice (subsisteme) utilizate în activitatea de aprovizionare tehnico-materială. Aplicații din SINBAT au fost preluate spre utilizare și de alte unități din economie, eliminând sau reducând substanțial eforturile și perioadele de elaborare, experimentare și implementare a acestora.

Dat fiind volumul cererilor B.J.A.T.M. privitoare la capacități de prelucrare electronică necesare efectuării lucrărilor menționate, pentru o parte din aceste unități, sau pentru unele aplicații informatice ale acestora se recurge, pe baze contractuale, și la serviciile unor centre teritoriale de calcul. Și în aceste cazuri, prelucrările electronice se realizează pe baza unor sisteme unitare de programe, elaborate de centrul de calcul al M.A.G.F. și/sau omologate de I.C.I.

Referindu-ne numai la un aspect al eficienței introducerii și utilizării prelucrării electronice a datelor în activitatea B.J.A.T.M., putem evidenția faptul că ea a permis **reducerea personalului funcționare** din aceste unități, în perioada 1974—1978, cu **cca. 700 de oameni**, în condițiile creșterii continue a volumului tranzacțiilor, respectiv a volumului de date prelucrate.

Pachete de programe aplicative și modele rezolvate

GAMA variată — exemplificată mai sus — a lucrărilor, aplicațiilor informatice și modelelor economico-matematice utilizate în activitatea de aprovizionare tehnico-materială reprezintă o bază consistentă și o experiență valoroasă pentru trecerea la o etapă calitativ nouă în perioada planului cincinal 1981—1985 și în perspectivă. Pregătirea condițiilor necesare în acest sens reprezintă una dintre sarcinile actuale prioritare ale centrului de calcul și a celorlalte unități de informatică din M.A.G.F., susținute de o colaborare strinsă cu Institutul central pentru conducere și informatică, cu centrele de calcul ale organismelor de sinteză economică, ale ministerelor și centrelor industriale.

Sub aspect conceptual, activitatea se concentrează în direcția realizării unui grad sporit de **integrare a aplicațiilor informatice din activitatea de aprovizionare tehnico-materială** — susținut de asigurarea compatibilităților informaționale și informatice corespunzătoare între profilurile de plan, între ramuri, departamente, activități etc. — și spre **realizarea unor pachete de programe aplicative și modele economico-matematice generalizabile**.

Pe baza sarcinilor cuprinse în programul special privind introducerea sistemelor informatice în economie și dotarea cu tehnică de calcul, a fost elaborat și aprobat **PROIECTUL DE ANSAMBLU AL SISTEMULUI INFORMATIC AL APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE A ECONOMIEI NAȚIONALE**. Acest sistem vizează una din funcțiile de comandă ale economiei cu privire la perfecționarea continuă a conducerii, organizării și planificării aprovizionării și desfacerii, utilizarea și redistribuirea operativă a resurselor materiale și a stocurilor, cu un grad ridicat de eficiență a acestora, reducerea continuă a importurilor, recuperarea și punerea în valoare a resurselor secundare rezultate din procesul de producție și din consum, reducerea cheltuielilor materiale și, pe această cale, ridicarea eficienței întregii activități economice.

Versiunea nouă a **sistemului unitar de clasificare a materiilor prime, materialelor, produselor și serviciilor**, care se va introduce în economia națională în acest an — lucrare de o deosebită amploare și importanță pentru activitățile de planificare, statistică, evidență, în general, și pentru activitatea de aprovizionare tehnico-materială, în special (la elaborarea căreia și-au adus contribuția organismele centrale de sinteză, ministerele economice, I.C.I. ș.a.) — va facilita într-o bună măsură compatibilizarea legăturilor informaționale dintre diferitele categorii și tipuri de sisteme și aplicații informatice și va reduce considerabil eforturile paralele consumate în prezent în activitatea de informatică. Integrarea **prețurilor** în acest sistem unitar de clasificare și codificare reprezintă, de asemenea, un important salt calitativ în procesul perfecționării instrumentelor metodologice care joacă un rol hotărâtor în sistemele informatice la scara întregii economii naționale. Sarcina ce îi revine M.A.G.F. — conform Programului special de introducere a sistemelor informatice în economie — de a gestiona, coordona, actualiza și întreține la nivelul economiei naționale acest sistem a condus la elaborarea și darea în exploatare, de către centrul său de calcul, a **sistemului automat de codificare** și a pachetului de programe aferent acestuia, care prin calitățile lor tehnico-funcționale vor contribui la consolidarea caracterului unitar al acestor instrumente și la generalizarea lor în economia națională.

Dezvoltarea sistemelor informatice și perfecționarea aplicațiilor existente vor fi orientate într-o măsură mult mai mare **către utilizator**, către satisfacerea cerințelor conducerii operative a procesului aprovizionării tehnico-materiale la diferite niveluri organizatorice. Un alt deziderat al acestui proces de perfecționare îl reprezintă asigurarea **creșterii sensibile a operativității** în culegerea, transmiterea, prelucrarea și prezentarea spre valorificare a informațiilor, respectiv reducerea timpului de răspuns al sistemelor informatice, care pentru anumite categorii de informații trebuie să se apropie de performanțele sistemelor în timp real.

Realizarea **băncii de date a aprovizionării tehnico-materiale**, cu baze de date — componente ale acestuia — organizate la centrele de calcul ale organismelor centrale de sinteză, ale ministerelor economice, ale județelor și centrelor industriale, alături de **extinderea utilizării terminalelor de teleprelucrare**, dotarea cu noi capacități de prelucrare electronică, precum și darea în funcțiune a primelor **terminale inteligente** la B.J.A.T.M.-uri (care va deschide prima etapă de realizare a sistemului informatic distribuit) vor reprezenta o bază tehnico-materială capa-

bilă să asigure atingerea obiectivelor prevăzute pentru perioada cincinalului 1981—1985.

Sistemul informatic unitar

SUB ASPECT ORGANIZATORIC, eforturile vor fi concentrate în continuare spre creșterea aportului unităților de informatică din rețeaua M.A.G.F. la realizarea sarcinilor complexe din activitatea de aprovizionare, spre dezvoltarea și întărirea colaborării cu celelalte centre de calcul și cu I.C.I., orientată spre o delimitare mai strictă a sarcinilor și responsabilităților în realizarea **sistemului informatic unitar pentru activitatea de aprovizionare tehnico-materială** la scara economiei naționale (SIAM), atât pentru profilul teritorial, cât și pentru profilurile de ramură și departamentale, spre o conlucrare mai strinsă în elaborarea unor produse-program și a unor modele economico-matematice generalizabile în economie, spre un schimb mai intens de informații prelucrate sau pregătite pentru prelucrare. O astfel de colaborare va contribui la diminuarea paralelismelor, la reducerea ciclului de proiectare-implementare, la creșterea eficienței activității de informatică din acest domeniu prioritar de activitate.

Proiectul de ansamblu al SIAM, elaborat de către Centrul de calcul al M.A.G.F. pe baza unei largi consultări a unităților de informatică din economie, a fost avizat de către I.C.I., transmis instituțiilor interesate și, după rezolvarea observațiilor făcute de acestea, a fost aprobat. Evident, accelerarea proceselor de proiectare și implementare, performanțele tehnico-funcționale ale unui sistem de o asemenea complexitate și dimensiune depind direct de modul în care fiecare centru de calcul la nivelul organismelor coordonatoare de activitate macroeconomică, al ministerelor economice și centrelor industriale elaborează subsistemele informatice (componentele) ce le revin în cadrul SIAM, de buna coordonare a eforturilor în cadrul sistemului informațional național.

Condițiile actuale create, potențialul însemnat de cercetare-proiectare de care dispunem în unitățile de informatică, experiența acumulată în utilizarea prelucrării electronice a datelor în activitatea de aprovizionare, baza tehnico-materială alocată acestui scop, alături de o mobilizare și utilizare eficientă a acestor resurse reprezintă premise suficiente pentru realizarea la un nivel calitativ corespunzător a sarcinilor ce ne revin în cincinalul 1981—1985.

M. GRIGORE

directorul Centrului de calcul electronic al M.A.G.F.

CEEA CE SE DESPRINDE din analiza teoriilor economice care, într-un fel sau altul, promovează piața concurențială la rangul unui factor „mirific” de înlăturare a neajunsurilor reale cu care se confruntă economiile capitaliste este și o anumită viziune îngustă — unilaterală, în interpretarea realităților socio-economice contemporane și mai ales a naturii soluțiilor recomandate. Într-adevăr, constatăm cu surpriză că piața și „homo oeconomicus”, acești autoreglementatori fără greșală din economie și societate, nu au nimic de spus în problemele centrale ale zilelor noastre, ca și cum acțiunile lor nu ar interfera cu criza de materii prime și energie sau cu cheltuieli militare — cheltuieli care pe lângă că reprezintă o grea povară, consumă energie și resurse imense și reprezintă un permanent pericol pentru însăși viața noastră; de asemenea, se poate constata că economiștii respectivi nu au nimic de spus despre noul cadru ce se cere instituit printr-o nouă ordine economică și politică internațională, menită să asigure raporturi juste și echitabile între economiile naționale, lichidarea transferurilor de venit național ce au loc în prezent de la țările în curs de dezvoltare spre țările dezvoltate — transferuri susținute și stimulate tocmai de sistemul în vigoare al relațiilor economice, tehnice și științifice, de prețuri, de raporturile monetare, de sistemele bancare existente etc.

Desigur, nu trebuie trecut peste faptul că nu puțini sint economiștii nemarxiști — și între aceștia numeroși participanți la consfătuirea științifică amintită de la Milano — care au avut și au o poziție deosebit de critică la adresa actualelor manifestări de criză în economia capitalistă. În fapt, în mai multe situații de acest fel,

Prima parte a articolului a apărut în numărul trecut al revistei

„Virtuțile omnipotente” ale pieței infirmate de realitățile economiei capitaliste

sintem însă în prezența unui amestec de critică și — în parte — scepticism asistind, deopotrivă, la o îngustare a orizontului problematic al științei economice: analizele interdependențelor reciproce între fenomenele și procesele economice și cele sociale, analizele problematicii macroeconomice dețin un loc tot mai restrâns, pe primul plan trecind preocupările conjuncturale și cele legate de felul în care se manifestă mecanismul de funcționare a economiei!).

Este evidentă în acest cadru lipsa unei viziuni globale, privind dezvoltarea economiei și societății. Asistăm la o ancorare și, în același timp, la o fărâmițare a preocupărilor economiștilor pe aspecte parțiale, particulare — se insistă cu deosebire pe laturile tehnice legate de funcționarea mecanismului economic, pe efecte — relativ deci pe aparențe — și nu pe fond, pe cauze. O ilustrare în acest sens o constituie așa-zisa curbă a lui A.W. Phillips. Conform acesteia — unii au denumit-o chiar lege — ar exista o anumită relație directă între nivelul salariilor și cel al șomajului. Această relație a fost transpusă ca fiind valabilă și între inflație și șomaj, în sensul existenței unui raport invers proporțional între prețuri și șomaj; cu alte

cuvinte, o inflație ridicată este întotdeauna concomitentă cu un șomaj scăzut și, respectiv, un șomaj ridicat implică prețuri stabile. O astfel de relație a fost dedusă și formulată pe baza observării modului în care s-au desfășurat activitățile economice în deceniul „50” dar mai ales în deceniul „60”. Dar modul cum s-a dezvoltat în continuare economia capitalistă, așa cum o dovedesc manifestările ce au avut loc în anii „70”, contrazic și infirmă formulările sus-menționate. Economiștii și unii sociologi s-au pripit, deci, în a considera că au identificat o legitate acolo, unde de fapt, era o coincidență incidentală.

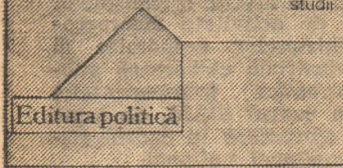
O atare ancorare și simplificare maximă și o asemenea tendință de formulare a existenței unor interdependențe între fenomenele și procesele economice, cu pretenția că sint legități în desfășurarea acestora, este caracteristică și poziției cunoscutei „școli monetariste” din Chicago — care a găsit o explicație unică a dezvoltării economice, legind-o de evoluția circulației monetare. În concepția respectivă această evoluție este privită cu dublu rol: de a caracteriza dezvoltarea întregii economii și, în același timp, de a putea fi folosită ca pirghie în orientarea evoluției acesteia. Este, desigur, cel puțin curioasă o atare poziție — ne referim la lipsa viziunii globale, social-umane care să permită înțelegerea și explicarea economiei și societății, cu atât mai mult cu cât în știința economică au căpătat o dezvoltare însemnată elaborarea și utilizarea de modele a căror particularitate, printre altele, este și aceea de a considera fenomenele și procesele economice, științifice, tehnice etc. într-o viziune sistemică, în interdependență reciprocă unele de altele.

Este adevărat, adevărați, în elaborarea unor modele ce s-au bucurat de apreciere, predomină tot o viziune îngustă, fiind incluse în model exclusiv faptele, fenomene-

FIȘE

Mecanismul acțiunii legilor economice în socialism

studii

● În Editura Politică a fost publicat de curând, sub coordonarea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, volumul „MECANISMUL ACȚIUNII LEGILOR ECONOMICE ÎN SOCIALISM”. Lucrarea înmănușează o serie de studii ce își propun să aprofundeze — în lumina amplelor mutații ce au loc în economie și societate, a sporirii complexității proceselor economice — unele aspecte ale

modului de acțiune a legiților generale ale dezvoltării societății. În această perspectivă în carte sint analizate probleme referitoare la natura și sistemul legilor economice care acționează în socialism; mecanismul general de acțiune a legilor economice deopotrivă cu cadrul de manifestare a unor legi economice specifice: legea economiei de timp, legea dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale, legea valorii, legea creșterii productivității muncii. Un amplu spațiu este acordat în volum investigării unor probleme teoretice însemnate pentru planificarea și conducerea proceselor noastre economico-sociale: — reproducția socialistă lărgită, repartiția după muncă, circulația bănească etc.

Convertibilitatea utilajelor productive

● Sporirea competitivității și eficienței producției constituie o sarcină de primă însemnătate pentru economia R. P. Ungară — afirmă Baláz Botos în studiul

„Dezvoltare structurală și investiții” inserat în volumul „INDUSTRIAL DEVELOPMENT AND INDUSTRIAL POLICY” editat de Academiaiă Kiadó din Budapesta (coordonator Zoltán Roman). În procesul de modernizare a structurilor de bază, mijloc de realizare a obiectivelor propuse — un rol hotărîtor dobîndește activitatea investițională, sporirea eficienței acesteia. Pentru a se asigura obținerea de rezultate cît mai bune, în fundamentarea deciziilor de investiții trebuie să se țină seama, potrivit opiniei lui B.B., de mai mulți factori: capacitatea de convertibilitate a utilajelor productive, nivelul de încărcare a capacităților existente și calitatea relațiilor de cooperare între unitățile industriale. Primul factor enumerat, și cel mai important potrivit părerii lui B. B., permite ca, la nivelul de dotare existent, deci fără investiții suplimentare, să se poată schimba și înnoi producția. Se asigură astfel, după cum se subliniază în articol, o creștere în flexibilitate a tipului de producție, reducerea costurilor de dezvoltare deopotrivă cu diminu-

rea factorilor de risc. Deși necesită investiții inițiale mai mari, conceperea unităților de producție în această manieră conduce la o sporire a eficienței pe termen lung.

Cercetări prospective

● Sub egida Centrului de cercetări previzionale pentru industrie, CEPR, și a Centrului de cercetări al Universității Paris IX Dauphine, a fost editat, în cursul anului 1979, „L'ANNUAIRE FRANÇAIS DE RECHERCHE PROSPECTIVE”. Anuarul — ordonînd și clasificînd informațiile într-o manieră și prin mijloace specifice unor astfel de lucrări — oferă posibilitatea cunoașterii acelor instituții și organisme care, în Franța, susțin cercetări și elaborează studii cu caracter prospectiv. În volum este deopotrivă evidențiată aria tematică cuprinzătoare, de accentuată diversitate — arie ce încorporează domenii cum sint economia întreprinderii, economia internațională, resurse naturale, sociologie, urbanism etc. — spre care sint orientate inves-

nele economice, sistemul fiind considerat autonom și relativ închis. Predomină așa numiții factori intrinseci. Trebuie să reținem însă că înșiși autorii modelelor respective subliniază limitele ipotezelor lor de lucru și că influențele exogene ale modelului — care există și acționează — n-au fost incluse în sistemul conceput; că aceste influențe pot să intervină ca variabile ce determină chiar schimbarea radicală a modelului. Influența acestor variabile se menționează, mai ales, atunci când autorii modelelor tratează problema posibilităților de prevedere pe care le oferă modelele, respectiv transpunerea în viitor — exponențială și liniară de regulă — a relațiilor și interdependențelor consemnate ca valabile în trecut și în prezent.

Se cere evidențiată adâncirea viziunii înguste, tehnice la care ne-am referit mai înainte și în ceea ce privește căutarea unor soluții la problemele pe care le pune dezvoltarea economică actuală, respectiv eliminarea — sau cel puțin atenuarea — tulburărilor în funcționarea sistemului economic capitalist. Ceea ce se cere cu deosebire comentat este faptul că preocupările economiștilor nemarxiști din țările capitaliste, în loc să analizeze realitățile ca atare și să caute soluțiile posibile în funcție de cerințele acestor realități din economie și societate, încearcă găsirea, în fapt reinventarea unor soluții care au fost valabile în trecut, într-o altă perioadă a dezvoltării economice și sociale. Au fost astfel „descoperite” și preamărite virtuțile nelimitate pe care le-ar avea „homo oeconomicus” prin comportamentul său propulsor și autoregulator în ale economiei.²⁾

Pentru mulți din acești economiști efectele acestui „comportament” înseamnă implicit și soluțiile cele mai potrivite de recomandat pentru rezolvarea problemelor, pentru eliminarea dificultăților prezente.

Mai mult încă, chiar actualele dificultăți din economia capitalistă sînt atribuite faptului că acest comportament al lui „homo oeconomicus” a fost împiedicat să se desfășoare în mod corespunzător de unele grupe de interese și presiune, de acțiunea sindicatelor, de exigențele oamenilor muncii, legate de ridicarea nivelului lor de trai. Este, de asemenea, criticată satisfacerea de către stat a unor cerințe pasămite „nefirești” ale oamenilor muncii; se subliniază că statul, cică, intervine astfel în economie și modifică, respectiv „tulbură” rezultatele care ar fi corespunzătoare — în condițiile neintervenției amintite — necesităților reale, așa cum sînt ele evidențiate și satisfăcute ca urmare a acțiunii lui „homo oeconomicus”. Este o poziție ce afirmă tendința — iluzorie evident — de întoarcere la societatea precapitalistă plecînd de la presupunerea absurdă că o atare întoarcere poate oferi soluții problemelor complicate ale imediatului, precum și pregătirea încă din prezent a viitorului.

Asistăm, deci, pur și simplu, la negarea în aceste concepții a realităților prezentului și programarea unei viziuni simplificatoare, voit exagerată, prin care ni se propune să facem abstracție de faptul că economia capitalistă a intrat în faza capitalismului monopolist de stat, în care nu mai poate fi vorba de concurență „perfectă” ci de luptă de interese între monopoluri. Oare nu libera concurență este cea care a născut monopolurile și în prezent este departe de a asigura climatul idilic în care „homo oeconomicus” își desfășoară funcțiile lui „raționale”?³⁾

Trebuie însă să spunem deschis că atari „soluții” nu vădese altceva decît situarea economiștilor pe poziții apologetice, cu toate consecințele pentru prestigiul lor ca oameni de știință care ar trebui să aibă

un rol progresist în viața socială. Așa cum arătăm în partea primă a articolului „homo oeconomicus” nu a fost conceput nici de autorii lui inițiali mai mult decît ca o ipoteză de lucru, prin mijlocirea căreia să se simuleze procesele reale din economie, găsindu-se un substitut al experimentului ce nu poate avea loc în științele sociale. De la aceasta, însă, la considerarea lui absolutizată în rolul de realitate intrinsecă a vieții economice este o cale foarte lungă și întortocheată, cale pe care oamenii de știință nu acceptă să o parcurgă, deoarece nu este altceva decît o fată morgana pentru unii economiști și un surrogat cu funcții apologetice, pentru alții.

prof. dr. doc. Roman MOLDOVAN

¹⁾ Iată de exemplu ce afirmă în această direcție J. Robinson: Nu mai este ideologia lui laissez-faire, deoarece statul deține o mare parte în jocul economic, nici ideologia concurenței perfecte, deoarece există oligopoluri și monopoluri. Dar ceea ce se propune este o ideologie a pieții prin care se încearcă să se justifice vechea ordine economică în ochii noii generații. Probabil cura este mai rea decît boala”. (Convorbirea cu Joan Robinson, consemnată în volumul „Journey among the economists” de Arigo Levi și Alcov Tilss, London, 1973).

²⁾ Lester C. Thurow scrie și el: „Dacă analizăm care sînt diferitele utilizări ce pot fi date modelelor economice apare clar că economia se deosebește de toate celelalte științe sociale sau științe pure printr-un punct foarte important: ea are un model normativ al modului în care ar trebui să acționeze „homo oeconomicus”. Conceptul unui om economic rațional, în fapt nu tinde numai să ne explice „cum acționează omul” ci și „cum ar trebui să acționeze”. Studiul Economicus — 1977 de Lester C. Thurow, Daedalus 1977.

³⁾ Iată de altfel și o interesantă remarcă în această direcție: „Problema care a devenit acută este că piața, așa cum este ea, nu efectuează o distribuție de venit și putere care să satisfacă idealurile de justiție modernă. (Convorbire cu Kenneth, consemnată în vol. „Journey among the economists” de Arigo Levi, Alcov Tilss — Londra, 1973).

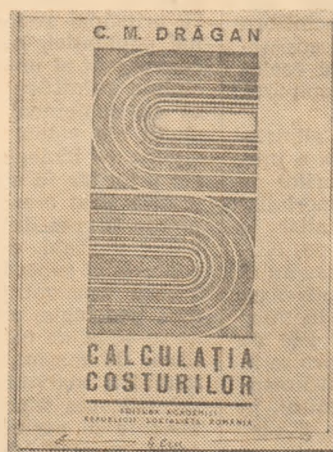
tigațiile. *Circumscriș preocupărilor de larg interes ce se manifestă pe plan mondial pentru explorarea viitorului, Anuarul oferă o imagine a participării cercetătorilor francezi la îmbogățirea cunoștințelor în acest domeniu.*

Criza de energie și nomenclatorul profesiilor

● *Criza energetică — opinează Philip Shabecoff în articolul Hring Hands to Save fuel. (Inchirierea de mină de lucru pentru a economisi energia) publicat în numărul din 20 februarie al cotidianului INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE — a determinat, deopotrivă cu alte însemnate schimbări în planul structurilor de producție, mutații semnificative și în domeniul ocupării forței de muncă. Faptele care susțin o astfel de afirmație privesc apariția de noi activități — sau amplificarea unor deja existente —, activități care în condițiile creșterii neîntrerupte a costurilor energiei se dovedesc ren-*

tabile. Între acestea, subliniază P.S., pot fi menționate profesiile privind producerea și întreținerea de echipament tehnologic care permite recuperarea și reutilizarea unor surse de energie, cele menite să asigure o izolație termică mai bună a imobilelor, reconstrucționarea mașinilor și utilajelor scoase din funcțiune etc. — domeniul a căror dezvoltare a determinat o creștere a cererii pe piața forței de muncă.

Modul de interpretare a acestor tendințe, afirmă autorul, este însă diferit în rîndul economiștilor americani. O parte dintre aceștia consideră că schimbările survenite ca urmare a crizei energetice în structura populației ocupate îmbracă forma unei restructurări parțiale în sfera forței de muncă ocupate. Alți economiști, reactualizînd unele teorii mai vechi potrivit cărora energia și utilizarea forței de muncă se substituie reciproc, afirmă că, pe baza acestor tendințe, actuala conjunctură poate determina, pe o perioadă mai îndelungată, o anumită diminuare a șomajului în unele sectoare.

● *Lucrarea conf. univ. dr. C. M. Drăgan, de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, „Calculația costurilor”, apărută recent în Editura Academiei, rod al unei intense cercetări teoretice și aplicații practice în unități economice, tratează „in extenso” diferitele posibilități concrete de normare, planificare, evidență, control operativ al cheltuielilor și deter-*

FIȘE

minare a costurilor, în concordanță cu cerințele perfecționării autoconducerii, cu progresul tehnic contemporan, cu specificul întreprinderilor noastre socialiste. Prezentînd în detaliu multiplele aspecte ale sistemului costurilor normate — prin variante diferențiate de calculație, dintre care multe inedite (standardul tranzitoriu, standardul total, sistemul „CMD”, modelul C.M., agregarea costurilor etc.), avînd un pronunțat accent de previziune și eficiență în concordanță cu cerința conducerii moderne, un caracter aplicativ concret, imediat și util tuturor tipurilor de unități productive — lucrarea poate constitui un important ajutor în acțiunea complexă de aplicare a noului mecanism economico-financiar.

Alimentație și agricultură

ALIMENTAȚIA a constituit dintotdeauna un factor primordial al existenței umane. Elementele calitativ noi ce caracterizează, în momentul de față, problema asigurării hranei privesc pe de o parte, dimensiunile planetare în care este proiectată discuția și în care sunt căutate soluțiile, iar pe de altă parte, factorii și restricțiile care condiționează rezolvarea sa optimă. Creșterea rapidă a populației terestre, identificarea tendințelor specifice unor zone geografice, evoluția resurselor alimentare și distribuția acestora, posibilitățile de sporire a productivităților agricole, restricțiile economice, financiare, tehnologice ce condiționează aceste creșteri, implicațiile ecologice ale dezvoltării unor tehnologii agricole etc., se constituie în tot aștea puncte de reper pentru nu scăriți cu caracter prospectiv în domeniul alimentației. În acest cadru deosebit de complex își cantonează demersul volumul publicat de Editura Academiei, „Alimentația și agricultura în următoarele trei decenii”^{*)}, lucrare ce reunește studii elaborate de specialiști și cercetători din diverse domenii de activitate — alimentație, agricultură, biologie, economie etc.

O primă secțiune în volum este consacrată corelației populație-alimentație. Sunt investigate în acest cadru coordonatele fundamentării unei concepții științifice asupra alimentației raționale și profilactice de viitor — ca o componentă însemnată a calității vieții. O atenție deosebită este acordată în volum ansamblului de factori care asigură baza materială a realizării de produse alimentare la un nivel calitativ ridicat și într-un larg registru de diversificare corespunzător cerințelor de viitor ale populației: dezvoltarea industriei alimentare, asigurarea unui echilibru funcțional și structural al agroecosistemelor în ansamblul echilibrului ecologic, proiectarea prospectivă complexă a problemelor alimentației etc.

Diversificarea resurselor alimentare s-a impus și se impune ca o prezență statornică în atenția factorilor de răspundere, a cercetătorilor și specialiștilor din acest domeniu. Prin realizările științei moderne a fost creată posibilitatea introducerii în sfera consumului alimentar de noi produse, deopotrivă cu potențarea și diversificarea producțiilor agricole. Circumscrie acestei arii de preocupări, o serie de studii cuprinse în volum abordează problemele fundamentale care se pun în fața agriculturii, în etapa actuală și în perspectivă, și care

decurg din însăși particularitatea proceselor de producție ce se desfășoară în această ramură de bază a economiei — caracterul permanent și reînnoibil al resurselor. În carte sunt evidențiate în acest context principalele componente ale sistemului de producție din agricultură și căile utilizării lor eficiente: gospodărirea judicioasă a fondului funciar și sporirea pe această cale, a productivității sale; asigurarea resurselor de apă pentru irigații, avându-se deopotrivă în vedere costurile tot mai ridicate pe care le necesită lucrările de acest fel precum și efectele de lungă durată asupra solului; conservarea mediului ambiant la nivelul agroecosistemelor; asigurarea protecției pădurilor ca principală sursă de masă lemnoasă și de asigurare a echilibrului ecologic etc.

Creșterea susținută a producțiilor agricole constituie un deziderat al lumii moderne, lume confruntată încă cu grave inegalități în ce privește nivelul de trai, asigurarea cu hrană a populației din diferite țări. Ca o expresie a interesului deosebit de care se bucură în rindul cercetării românești problemele diminuării inegalităților respective, probleme de a căror rezolvare depinde însăși existența umană, trei dintre secțiunile volumului recenzat — potențarea resurselor de către știință și tehnologie, potențarea resurselor prin organizare socială și potențarea resurselor prin cooperare internațională — cuprind studii ce investighează, într-o optică largă, posibilitățile de creștere a resurselor alimentare.

Rolul deosebit de însemnat al științei contemporane în întreaga viață economică-socială, se vedește cu prisosință și în cazul agriculturii. În fapt, agricultura ca principal sector de asigurare a hranei populației, beneficiază de aportul convergent al unui mare număr de discipline științifice — problemă surprinsă cu competență și rigurozitate de studii ale volumului. Între aceste discipline — biologia, care dobândește un rol prioritar în sporirea producțiilor agricole prin crearea de noi soiuri de plante și rase de animale, cu productivitate ridicată, de valori nutritive incontestabil superioare, în asigurarea reducerii consumurilor energetice; chimia, pedologia, perfecționările continue ce se aduc, de către industria constructoare de mașini, mecanizării și automatizării activităților din agricultură; valorificarea superioară a resurselor existente în agricultură, printr-o prelucrare avansată, de înaltă calitate și accentuată diversificare în unitățile de industrie alimentară ca urmare a unei continue perfecționări a tehnologiilor de fabricație — constituie, de asemenea, domenii puternic implicate în creșterea susținută, cantitativ și calitativ, a producției agricole.

Semnificația impactului cadrului socio-economic asupra viitorului alimentației mondiale este evidențiată pe deplin în lucrare. Studiile care abordează această problematică aprofundează o serie de fenomene și procese ce privesc acțiunea pirghiilor economico-finan-

ciare, eficiența structurilor organizaționale și de conducere a activităților din agricultură. Sunt analizate în acest context relațiile complexe ce se stabilesc între organizarea socială a producției și gestiunea resurselor, implicațiile economice și sociale ale scăderii accentuate a volumului populației ocupate în agricultură; modul de acțiune a mecanismului economic și a pirghiilor economico-financiare; rolul unității agricole de producție ca verigă organizatorică de bază în agricultura românească etc.

În acest cadru, problemele supuse discuției își găsesc un cîmp de abordare, înțelegere și soluționare considerabil lărgit prin fundamentarea conceptului de proces circular activ de valorificare complexă a resurselor, în speță din agricultură. Expresie a unor eforturi de a găsi soluții de eficientizare a proceselor de producție ce se desfășoară în agricultură, avându-se în vedere și condițiile radical schimbate în care se petrec în prezent acestea — îndeosebi prin adîncirea crizei energetice și de materii prime ce se manifestă pe plan mondial — ideea procesului circular activ avansează posibilitatea valorificării cât mai complete a resurselor agriculturii prin conceperea eficienței economice cuprinzător și în perspectiva largă. Acest mod de a gândi procesele economice ce se desfășoară în agricultură, eforturile pentru elaborarea unui cadru mai rațional de utilizare a tuturor particulelor de substanță supuse prelucrării — premisă a sporirii gradului de valorificare a resurselor — poate avea efecte pozitive nu numai în plan economic dar și asupra dezvoltării sociale din mediul rural.

Așa cum se subliniază în volum, este evident că procesele de producție din agricultură nu se desfășoară rupte de un anumit context social, ci, dimpotrivă, strîns legate de acesta. Ele au profunde influențe asupra așezărilor din mediul rural, și contribuie nemijlocit la dezvoltarea acestora, conferă acestei dezvoltări un caracter integrat. O perspectivă globală asupra progresului agriculturii trebuie tocmai de aceea să se fundamenteze pe evaluarea tuturor parametrilor economico-sociali, pe acțiunea întregului complex de factori.

Studiile reunite într-o ultimă secțiune a lucrării analizează factorii stimulativi, ca și obstacolele, pe care, anumite relații economice dintre state le pun înaintea dezvoltării agriculturii și a satisfacerii cerințelor populației de consum alimentar. După cum se arată în lucrare între căile cele mai însemnate de rezolvare a problemei alimentației pe plan mondial — și pentru a căror promovare țara noastră a militat și militează activ — se înscriu cooperarea economică internațională în domeniul agriculturii și transferul de valori în domeniul tehnico-științific.

Evidențiind cu consecvență poziția României — orientată în mod clarvăzător de președintele său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în rezolvarea uneia din problemele cardinale cu care se confruntă omenirea — problema alimentației, realizările obținute de țara noastră în acest domeniu, studiile reunite în volum reprezintă importante contribuții ale cercetării științifice românești la explicarea unor fenomene și la fundamentarea unor strategii de dezvoltare.

B. MĂRCULESCU

^{*)} Alimentația și agricultura în următoarele trei decenii în seria „Probleme globale ale omenirii”, coordonator Mircea Malița, coordonatorul lucrării Nicolae Giosan — Editura Academiei, 1979; Culegere de studii semnate de: M. Malița, N. Giosan; I. Mincu, V. Rotaru, I. Puia, V. Soran, I. Stanciu, E. Buciuman, I. Ionescu-Sisești, I. Ceaușescu, C. Răuță, S. Cîrstea, M. Botzan, I. Mihătoiu, O. Berbecel, N. Ciovică, M. Eftimescu, C. Mihoc, E. Socor, E. Negulescu, L. Florescu, D. Dumitru, N. Ceapoiu, E. Negruțiu, D. Davidescu, V. Davidescu, T. Baicu, V. Ionescu-Sisești, T. Dragoș, B. Segal, Gh. Manca, M. Popescu, M. Stănescu, C. Iuga, C. Marin, I. Olteanu, M. D. Popescu, C. Murgescu, G. Munteanu, N. Ștefan, D. Teac!

10

PREȚUL ȘI RENTABILITATEA

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățământul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățământului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

NOTIUNILE PREȚ ȘI RENTABILITATE au o largă aplicabilitate, întâlnindu-se în mod curent în procesul de producere și de vânzare-cumpărare a mărfurilor etc. Dezvăluirea conținutului științific al acestor categorii, a rolului și funcțiilor lor în reproducția socială presupune cunoașterea unor aspecte mai de profunzime, legate de cele două laturi inseparabile ale oricărui proces de producție — cheltuiala de muncă, pe de o parte, și obținerea de rezultate, pe de altă parte.

Cheltuieli de muncă. Prețul mărfii

PRODUCEREA oricărui bunuri materiale precum și prestările de servicii atît pentru unitățile economice cît și pentru populație necesită consum de forță de muncă și mijloace de producție, deci **cheltuiala de muncă**.

Larga diversitate a bunurilor și serviciilor care se produc și efectuarea schimbului de activități în condițiile producției de mărfuri reclamă în mod obiectiv prezența **unui element comun**, care să permită exprimarea unitară atît a efectelor cît și a eforturilor, comparabilitatea și aprecierea veridică a realității. Elementul comun cuprins în mărfuri (munca omenească abstractă) are ca expresie generală și omogenă **valoarea**.

În socialism, valoarea mărfii (M) cuprinde: valoarea mijloacelor de producție consumate (f), valoarea produsului creat de munca pentru sine (r) și valoarea produsului creat de munca pentru societate (p); deci, $M=f+r+p$.

Pentru exteriorizarea muncii sociale înmagazinate în marfă, a valorii, care nu se vede, nefiind direct sesizabilă de către om, societatea o exprimă în bani, ceea ce impune utilizarea categoriei economice preț. **Prețul este expresia în bani a valorii mărfurilor**, adică a tuturor cheltuielilor de muncă, laolaltă, pe care le cuprinde valoarea (f+r+p). Așa stau lucrurile în domeniul producției și circulației mărfurilor.

În sfera serviciilor, însă, expresia generală în formă bănească a consumului de muncă poartă denumirea de **tarif**, care și el, reprezintă o categorie de prețuri.

Costul de producție — bază de pornire în stabilirea prețurilor

STABILIREA PREȚURILOR este o operațiune de mare complexitate și răspundere, îndeplinind un însemnat rol în funcționarea și dezvoltarea planică a economiei naționale. În componența lui, trebuie să se delimiteze cu exactitate atît partea care reprezintă costuri cît și cea care constituie venit. De aceea, în fiecare unitate economică se fac prin estimări cantitative în bani, a părților componente ale valorii. Astfel, în scopul cunoașterii cheltuielilor pe care unitățile le efectuează nemijlocit, pe seama resurselor avansate de ele, se folosește categoria economică de **cost de producție**.

În sfera producției de bunuri materiale, **costul de producție reprezintă expresia bănească a cheltuielilor efectuate de unitățile economice producătoare pentru fabricarea și desfacerea mărfurilor respective**. El cuprinde numai o parte a valorii mărfii, anume valoarea mijloacelor de producție consumate (f) și valoarea produsului creat de munca pentru sine (r—cheltuielile pentru retribuirea lucrătorilor); el însumează, deci, numai primele două elemente ale valorii, adică f+r. Se observă, astfel, că sub raport cantitativ, costul este mai mic decît valoarea mărfii: aceasta din urmă include, pe lângă cost, și valoarea produsului creat de munca pentru societate (p).

Mărimea costului de producție este determinată de volumul cheltuielilor efectuate de întreprinderi pentru producerea

și desfacerea mărfurilor. În practică, se calculează **costuri pe unitatea de produs și pe întreaga producție** de un fel oarecare a întreprinderii respective.

Costul de producție constituie și un indicator economic deosebit de important pentru aprecierea activității desfășurate. Costul joacă rolul de instrument de control asupra consumului de muncă, impulsivînd descoperirea rezervelor interne și sporirea eficienței economice. Atunci cînd nivelul **costului efectiv** nu depășește pe cel al **costului planificat** (antecalculat) înseamnă că întreprinderea a respectat normele de consum de mijloace de producție și forță de muncă. În etapa actuală, a perfecționării mecanismului economico-financiar, reflectarea cît mai corectă a cheltuielilor și rezultatelor capătă o mare însemnătate practică. Costul de producție constituie baza de stabilire a prețurilor, punctul de plecare în acest proces.

Structura costului reflectă elementele componente ale acestuia, precum și locul pe care-l ocupă fiecare în totalul cheltuielilor de producție. Conform reglementărilor în vigoare, structura pe elemente de cheltuieli primare este următoarea: materii prime și materiale, combustibili, energie, apă, retribuții, amortizarea fondurilor fixe, contribuții la asigurări sociale, cheltuieli pentru introducerea tehnicii noi, dobînzii, taxe asupra terenurilor și alte cheltuieli bănești. Ponderele acestora în costul efectiv al producției marfă în industria republicană este diferită în funcție de specificul ramurilor de producție: de exemplu în anul 1978, materiile prime și materialele reprezentau 6,0% în industria energiei electrice și termice, 76,1 la sută în metalurgia fieroasă, 9,6% în extracția gazului metan, 69,9% în construcții de mașini și prelucrarea metalelor, 66,6% în chimie, 83,9% în industria alimentară, 75,4% în industria textilă.

Cunoașterea structurii costului este importantă îndeosebi în acțiunea de reducere a acestuia, orientînd efortul, cu precădere spre micșorarea acelor elemente care au o greutate specifică mare.

Venitul net, beneficiul și rentabilitatea

CONDUCEREA ACTIVITĂȚII pe baza autogestunii economico-financiare nu se rezumă la cunoașterea costurilor (f+r); nivelul prețurilor mărfurilor include în sine și cealaltă parte a valorii, cunoscută sub denumirea de valoare a produsului creat de munca pentru societate (p). În acest scop se utilizează categoria economică **venit net**, care reprezintă expresia în bani a valorii produsului pentru societate (p).

Pe ansamblul economiei naționale acesta poartă denumirea de **venit net al societății**. El este rezultatul muncii pentru societate depusă în ramurile productive, aparține întregului popor și, de aceea, este utilizat în vederea lărgirii producției și satisfacerii altor nevoi generale, comune, ale societății.

În unitățile productive de stat, venitul net îmbracă mai multe forme: beneficiul, impozitul pe circulația mărfurilor, prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete, adaosul comercial, dobînda, impozitul pe fondul total de retribuție, contribuția pentru asigurări sociale, taxa pentru folosirea terenurilor, prime de asigurare etc. Acea parte din venitul net creat care rămîne la dispoziția unității economice poartă denumirea de **beneficiu**. Autogestiuinea economico-financiară impune ca, în mare parte, beneficiul să fie folosit de către unități pentru constituirea fondurilor proprii necesare autofinanțării producției. De asemenea, beneficiul unităților economice de stat este folosit și pentru creșterea mijloacelor circulante, constituirea fondurilor pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, a fondului pentru acțiuni sociale și a fondului pentru participarea oamenilor muncii la beneficii.

Cealaltă parte a venitului net creat în întreprinderile socialiste de stat se varsă la bugetul statului, sub forma impozitului pe circulația mărfurilor și a cotelor din beneficiu etc., constituind, împreună și cu alte resurse, **venitul net centralizat al statului**. Acesta este destinat creării de noi obiective economice (fabrici, uzine, centrale electrice etc.) și unități social-culturale școli, cămine culturale, spitale etc.), satisfacerii nevoilor generale ale societății. Astfel, venitul net creat revine, indirect, tot oamenilor muncii, servește la ridicarea gradului de civilizație al poporului. Realizarea de venit net presupune ca rezultatele obținute de întreprinderi prin vânzarea mărfurilor să depășească cheltuielile efectuate. În legătură cu aceasta apare și noțiunea de **rentabilitate, care exprimă capacitatea de a realiza beneficii**. Se consideră rentabilă acea activitate economică ce permite unităților, ca pe baza rezultatelor (încasărilor) proprii să acopere cheltuielile efectuate și, totodată, să obțină beneficii.

În practică, pentru cunoașterea gradului de rentabilitate se folosește indicatorul economic **rata beneficiului**; care se calculează, de regulă, ca raport între beneficiul (B) și costul efectuat (C); ea ne arată ce cantitate de beneficiu revine la fiecare unitate de cheltuială (leu cheltuit); cu cât acesta este mai mare, cu atât gradul de rentabilitate este mai ridicat și, deci, eficiența economică mai înaltă.

Importanța reducerii costurilor în procesul creșterii rentabilității

CREȘTEREA VENITULUI NET și a rentabilității întreprinderii este determinată în cea mai mare parte de reducerea costului.

Înțelegerea acestei probleme presupune cunoașterea raportului care există între preț (de vânzare), cost și venit net. La un nivel dat (constant) al prețului de vânzare al mărfii, venitul net este cu atât mai mare cu cât se reduce costul: de exemplu, dacă prețul mărfii este 2000 de lei, alcătuit din $1200f + 400r + 400p$, costul este de 1600 lei ($f + r$), iar venitul net (p) este de 400 lei; atunci când prețul rămâne constant (2000 lei), iar costul se micșorează la 1400 lei, cealaltă componentă — venitul net — se mărește la 600 lei.

Reducerea costului este deosebit de importantă pentru ridicarea nivelului de trai al poporului, asigurând baza reală de micșorare a prețurilor de vânzare a mărfurilor și, prin aceasta, creșterea puterii de cumpărare a maselor. De aceea, Partidul Comunist Român manifestă o preocupare deosebită pentru reducerea costurilor, pentru folosirea cât mai rațională a resurselor. În documentele adoptate de Congresul al XII-lea al P.C.R. se subliniază necesitatea ca în cincinalul 1981—1985 să se acționeze ferm pentru consolidarea autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economice, pentru promovarea unui regim sever de economii, cheltuirea cu maximă eficiență a fiecărui leu, desfășurarea unei activități economice rentabile, în interesul creșterii veniturilor fiecărui colectiv, al progresului și propășirii întregii societăți. Conform prevederilor, cheltuielile totale la o mie de lei producție marfă industrială, urmează să scadă cu 7—8% în anul 1985 față de 1980. În vederea sporirii mai accentuate a eficienței activității economice, în perioada ce urmează, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în Raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congers al P.C.R., arată că este necesară ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și energiei, folosirea intensivă a mașinilor și utilajelor, educarea costurilor, îndeosebi a cheltuielilor materiale și creșterea beneficiilor.

Căile de reducere a costului de producție

EXISTĂ MAI MULTE CĂI de reducere a costului de producție: 1. **Reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs** ocupă un loc deosebit de important în ansamblul căilor de micșorare a costurilor, urmând ca în cincinalul 1981—1985 ele să se reducă cu 5,5—6%. Cheltuielile materiale sînt reprezentate prin consumul de materii prime, materiale, combustibil, energie, apă, fonduri fixe (amortizarea lor). Reducerea acestora pe fiecare unitate de produs oferă posibilitatea obținerii din aceeași cantitate de mijloace de producție a unei mase sporite de bunuri. Reducerea cheltuielilor materiale depinde, în primul rînd, de micșorarea consumurilor specifice de materii prime și materiale etc. Micșorarea consumurilor specifice poate avea loc prin: elaborarea de norme de consum științific fundamentate, evitarea rebuturilor, folosirea înlocuitorilor.

În spiritul documentelor Congresului al XII-lea al P.C.R. în procesul gospodăririi raționale a resurselor materiale, o atenție deosebită se acordă **recuperării și refolosirii** tuturor materiilor prime și materialelor rezultate din procesul de producție și de consum (de ex. deșeurile de hirtie, metal, lemn, piele, sticlă, mase plastice, reziduurile menajere, cenușa și zgura rezultate din arderea cărbunilor în termocentralele elec-

trice). Pe această cale urmează ca, în cincinalul 1981—1985, să se acopere cel puțin 40—50% din nevoile interne de fier, metale neferoase, fibre și fire textile, uleiuri minerale și altele. Refolosirea materiilor prime și materialelor contribuie deci la protejarea și economisirea resurselor naturale.

În aceeași direcție, a reducerii cheltuielilor materiale, acționează și **folosirea la maximum a fondurilor fixe** ale întreprinderilor (mașini, utilaje, instalații, construcții, clădiri, productive mijloace de transport etc.

2. **Creșterea productivității muncii vii** este o altă cale importantă de reducere a costului de producție. Sporind cantitatea de bunuri obținute cu aceeași cheltuială de forță de muncă, se micșorează volumul acestei cheltuieli de produs.

3. **Reducerea cheltuielilor administrativ-gospodărești** și a altor cheltuieli neproductive prezintă, de asemenea, importanță pentru reducerea costurilor. În documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. se subliniază necesitatea folosirii tehnicii electronice și în lucrările de calcul și evidență încît, pe această bază, să aibă loc reducerea la strictul necesar a personalului funcționăresc.

Sistemul de prețuri și rolul lor în conducerea economică

FORMAREA PREȚURILOR are loc pe baza unor anumite principii și norme științifice de evidențiere a cheltuielilor efectuate și de includere a venitului net, în conformitate cu politica internă și externă a partidului și statului. În general, se pornește de la costul mediu pe ramură, la care se adaugă venitul net.

În țara noastră sînt utilizate mai multe categorii de prețuri, formînd **sistemul de prețuri**.

1. **Prețul producătorului** la nivelul unităților industriale, de lucrări de construcții-montaj, agricole precum și altor producători: el este format din costul mediu pe ramură plus beneficiul. La acest preț se vînd mijloacele de producție între întreprinderi; el asigură, pe lângă recuperarea costului, și obținerea beneficiului.

2. **Prețul de livrare** este format din prețul producătorului plus impozitul pe circulația mărfurilor. La acest preț circulă mărfurile — în cea mai mare parte bunuri de consum individual — de la întreprinderile producătoare la organizații de desfacere.

3. **Prețul de vânzare cu amănuntul** — preț format din prețul de livrare plus adaosul (rabatul) comercial; este utilizat la desfacerea produselor și executarea lucrărilor de construcții către populație.

4. **Tariful pentru serviciile prestate** unităților socialiste și populație, reprezintă tot o categorie de preț, care este format din cheltuielile efectuate pentru prestarea serviciilor respective plus un anumit beneficiu.

Urmărind atent categoriile de prețuri respective, observăm că la **fiecare treaptă** a mișcării mărfurilor în procesul desfacerii se asigură totodată și realizarea unei anumite părți din venitul net creat în producție, sub diferite forme — beneficiul, impozitul pe circulația mărfurilor, adaosul comercial. Iată, deci, cum prețul, ca expresie bănească a valorii mărfii servește înfăptuirea reproducției lărgite în fluxul ei continuu.

În general, **prețurile reprezintă un puternic instrument economic**, servind ca mijloc de evidență, control și planificare, cointeresare materială a unităților economice, reglare conștientă a raportului dintre ofertă și cererea de mărfuri, redistribuire a venitului național.

În socialism, prețurile sînt **stabile**, în sensul că în decursul unei anumite perioade de timp nu se modifică, adică nu oscilează în funcție de schimbarea condițiilor de producție și desfacere. Aceasta reflectă încă o trăsătură a superiorității economiei socialiste față de capitalism. În general, micșorarea cheltuielilor necesare creării fiecărui produs oferă baza reală pentru reducerea, la anumite intervale de timp, a prețurilor de vânzare. Periodic, au loc revederi ale sistemului de prețuri.

Partidul nostru acordă o atenție deosebită menținerii în limite strict controlate a dinamicii prețurilor la bunurile de consum și a tarifelor la prestările de servicii.

prof. dr. Constantin ENACHE

INTREBĂRI

1. Ce se înțelege prin preț? În ce raport se află cu cheltuielile de muncă?
2. Care este rolul costului de producție în stabilirea prețurilor?
3. Ce se înțelege prin venit net, beneficii și rentabilitate?
4. Ce raport există între costul de producție și rentabilitate?
5. Care sînt principalele căi de reducere a costului de producție?
6. Care sînt principalele componente ale sistemului de prețuri în țara noastră?

UNITATEA ORGANICĂ DINTRE POLITICA INTERNĂ ȘI EXTERNĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE (1)

ÎN TRE CONDIȚIILE social-economice ale unei țări și comportarea ei în viața internațională, între politica internă și cea externă a unui stat există o strinsă legătură, o intercondiționare dialectică, exprimând de fiecare dată interesele claselor, categoriilor sociale aflate la putere.

România socialistă oferă exemplul unei țări a cărei politică internă se îmbină într-o unitate organică, armonioasă și dinamică cu cea externă, unitate realizată pe fundamentul social al orînduirii socialiste și al concepției științifice care călăuzește linia politică generală a partidului și statului nostru. Modelul de dezvoltare a economiei și întregii societăți, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România și cel de dezvoltare a relațiilor internaționale, de soluționare a marilor probleme ale contemporaneității — modele elaborate de congresele Partidului Comunist Român, începînd cu cel de-al IX-lea, de conferințele sale naționale și în alte documente ale partidului din ultimii 15 ani — se îmbină într-un tot unitar, ce împletește naționalul cu internaționalul, purtînd pecetea hotărîtoare a gândirii creatoare și acțiunii revoluționare a secretarului general al P.C.R., președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

„Punînd pe primul plan lupta pentru dezvoltarea economico-socială, pentru înlăturarea Programului de fărîngere a societății socialiste multilaterale dezvoltate în România — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din 6 martie 1980 — ne îndeplinim îndatoririle și obligațiile față de poporul nostru. Totodată, pornim de la interdependența și unitatea dialectică între politica internă și cea externă, ne aducem o contribuție de seamă la cauza socialismului, a politicii de destindere, de independență și pace“.

Identitatea națională

REALITĂȚILE LUMII contemporane, constituite din țări aflate pe trepte atît de diverse de dezvoltare economică și socială, cu potențialuri atît de diferite, în care se vedește cu putere crescîndă tendința afirmării independente a tuturor națiunilor lumii, evidențiază adevărul axiomatic că fiecare popor trebuie să răspundă de el însuși, de dezvoltarea și bunăstarea sa, să fie suveran în alegerea modului de organizare pe plan economic, politic, social, avînd de rezolvat sarcini naționale proprii, specifice. În același timp, în epoca contemporană, în care dezvoltarea largă a colaborării internaționale între state suverane și egale în drepturi, schimbul de valori materiale și spirituale, mai buna cunoaștere între națiuni constituie o necesitate obiectivă pentru progresul fiecărui popor și al întregii omeniri, fiecare stat este chemat să are răspunderea de a-și aduce contribuția — prin politica sa internațională — atît la înlăturarea țelurilor constructive ale poporului său, cît și la dezvoltarea conlucrării pașnice, reciproc avantajoase, la rezolvarea problemelor ce se pun pe scară mondială, la instaurarea unui climat de pace și încredere între toate națiunile.

În aceste împrejurări, este firesc ca nu numai politica internă, ci și cea externă a fiecărei țări să se distingă prin individualitatea sa, prin identitatea sa națională, chiar în condițiile în care țara respectivă are o orînduire socială, țeluri și alte elemente similare cu alte țări. Cu cît aportul propriu al unui stat la armonizarea intereselor tuturor statelor pe arena internațională, la promovarea unor relații noi între toate națiunile lumii, a cauzei păcii și colaborării internaționale, este mai activ, cu cît inițiativele și activitatea sa sînt mai constructive, favorizînd rezolvarea problemelor și diferendelor prin mijloace pașnice, cu atît politica sa se bucură de mai mult prestigiu, găsește înțelegere și audiență.

În ceea ce privește tradițiile naționale, care contribuie la profilarea individualității politicii unei țări, cea a României își trage seva din istoria poporului nostru care n-a purtat războaie cîmpitoare, dar și-a apărut cu dîrzenie și demnitate ființa națională, dreptul la libertate, independență și unitate națională, dorind să trăiască în pace și bună înțelegere cu vecinii, fiind totdeauna solidar cu alte popoare ce-și apărau drepturile lor. Pentru partidul și statul nostru promovarea pe arena internațională în toate împrejurările a intereselor vitale ale poporului constituie una dintre cele mai înalte îndatoriri patriotice.

În același timp, imbinarea strinsă, armonioasă a sarcinilor naționale și internaționale, a patriotismului cu solidaritatea internațională constituie o trăsătură definitorie a activității partidului și statului nostru, a operei teoretice și practice a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Experiența acestui deceniu și jumătate, ce se înscrie ca perioadă cea mai dinamică și bogată în împliniri din întreaga istorie a României, confirmă cu elocvență că dezvoltarea puternică a forțelor de producție, modernizarea rapidă a industriei, agriculturii și a celorlalte ramuri, realizarea unei economii naționale sănătoase și eficiente, înflorirea științei, învățămîntului, culturii, asigurarea unui nivel de trai material și cultural în continuă creștere pentru popor, constituie fundamentul trainic al independenței țării, al dezvoltării raporturilor de colaborare egală în drepturi și reciproc avantajoasă cu alte state.

Faptul că numai în acest cincinal se prelinină ca volumul producției industriale să crească cu 70%, într-un ritm mediu anual de circa 11%, cel al producției agricole să depășească cu 30% nivelul cincinalului trecut, venitul național să sporească cu 64%, într-un ritm mediu anual de peste 10%, volumul comerțului exterior să se amplifice într-un ritm mediu anual de peste 15% situează România printre țările cu cel mai puternic și constant dinamism economic din lume. Astfel de succese constituie o carte de vizită de autentic prestigiu pentru întreaga politică a României, insuflă respect sporit și stabil, în relațiile cu alte țări, precum și față de cuvîntul și inițiativele sale în viața internațională.

Iată de ce partidul nostru, secretarul său general subliniază necesitatea de a îndrepta mai departe, cu toată hotărîrea, eforturile oamenilor muncii spre îndeplinirea neabătută a planurilor de dezvoltare economico-socială a patriei, creșterea puternică a forțelor de producție, afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, valorificarea superioară a resurselor materiale și a forței de muncă, ridicarea eficienței întregii activități economice, precum și spre perfecționarea relațiilor sociale și creșterea conștiinței socialiste — ca principală condiție și premisă a înlăturării obiectivelor trasate de Congresul al XII-lea al P.C.R. în domeniul politicii externe.

O vocație universală

VALENȚELE MULTIPLE și necesitățile situației sale social-economice, înțelegerea profundă a interdependențelor și problemelor din lumea contemporană determină România să înlătură o politică externă deschisă, permanent receptivă la ceea ce este nou și înaintat, promotoare a unor poziții ce corespund năzuințelor de pace și colaborare ale popoarelor, o politică cu vocație universală. Tocmai pornind de la vocația și linia generală a politicii partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în raportul prezentat la Congresul al XII-lea al partidului că „aplicînd consecvent în viață hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului, Comitetul Central, guvernul, Republica Socialistă România au desfășurat o largă activitate internațională de dezvoltare a relațiilor de colaborare multilaterală cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Țara noastră a participat activ la lupta dusă pe plan internațional pentru soluționarea problemelor lumii de azi în interesul tuturor națiunilor, al destinderii și păcii“.

O expresie firească a legăturii organice dintre opera ce se realizează pe plan intern și politica externă este faptul că România, ca țară socialistă, pune neabătut în centrul activității sale internaționale dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu toate statele socialiste, ale căror popoare edifică în țările lor o orînduire ce are aceeași esență cu cea pe care noi o construim. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al partidului, „situăm la loc de frunte întărirea relațiilor cu țările socialiste vecine — și sintem ferm hotărîți să facem totul și în viitor pentru extinderea raporturilor de bună vecinătate, colaborare și solidaritate cu acestea“. Pornind de la viziunea sa științifică asupra rolului pe care-l au și sînt chemate să-l aibă relațiile dintre țările socialiste, România acționează pentru dezvoltarea colaborării cu

țările membre ale C.A.E.R. și perfecționarea activității acestei organizații, pentru extinderea cooperării economice cu celelalte state socialiste în scopul înfloririi tot mai puternice a fiecărei economii naționale, egalizării nivelurilor lor de dezvoltare, accelerării edificării noii orânduiri, spre binele și prosperitatea fiecărui popor din aceste țări.

Partidul și statul nostru au militat cu toată consecvența și militează în continuare pentru depășirea divergențelor și contradicțiilor existente între diferite țări socialiste numai pe calea tratativelor directe între părțile interesate, pentru realizarea unității și solidarității acestor țări pe baza principiilor socialismului științific, egalității și respectului reciproc, neamestecului în treburile interne și conlucrării reciproc avantajoase.

Fiind ea însăși o țară în curs de dezvoltare, România întreține și a amplificat puternic în ultimii ani relațiile sale cu țările în curs de dezvoltare de pe toate continentele, intensificând atât cooperarea bilaterală, cât și conlucrarea pe arena internațională cu aceste țări. Colaborarea și solidaritatea cu țările în curs de dezvoltare, cu statele nealiniate fac parte organică din politica generală, antiimperialistă și anticolonialistă, a partidului și statului nostru, de sprijinire a popoarelor în lupta pentru respectarea dreptului lor de a fi deplin stăpâne pe destinele și bogățiile lor, de a se afirma libere și independente.

Pornind de la realitatea apartenenței sale la comunitatea internațională, a împărțirii lumii pentru o lungă perioadă de timp în țări cu orânduiri sociale diferite, de la diviziunea mondială a muncii, România acționează totodată pentru lărgirea raporturilor sale pe diverse planuri cu țările capitaliste dezvoltate în spiritul coexistenței pașnice și în interesul reciproc, participă activ la schimbul de valori materiale, științifice și culturale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, în scopul instaurării unui climat de pace, destindere și colaborare pe întreaga planetă.

La baza raporturilor cu toate statele, țara noastră situează ferm principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forță — principii care se bucură de o largă recunoaștere pe arena mondială.

Prieteni pe toate meridianele

O VIE EXPRESIE a evantaiului larg și a deschiderii politicii externe a României o constituie faptul că ea întreține în prezent raporturi diplomatice și consulare cu 135 de state și relații economice cu peste 140 de țări de pe toate continentele, participă la activitatea a circa 80 organizații internaționale guvernamentale și a aproape 800 organizații neguvernamentale, are prieteni pe toate meridianele.

Avind în vedere importanța esențială pe care o au **forțele progresiste, democratice**, popoarele pentru dezvoltarea vieții internaționale pe o cale nouă, democratică, partidul nostru dezvoltă larg colaborarea și solidaritatea cu partidele comuniste, și-a amplificat raporturile cu partidele socialiste, social-democrate, cu partidele de guvernământ din țările în curs de dezvoltare, cu alte organizații democratice, antiimperialiste, de pretutindeni. Partidul nostru, se pronunță și acționează pentru întărirea solidarității și colaborării tuturor acestor forțe, ca o condiție fundamentală pentru edificarea unei lumi a dreptății sociale și naționale, a independenței și păcii.

Vocația universală a politicii externe a României își găsește întruparea nu numai în vasta rețea de relații, în multiple domenii, pe care le întreține cu statele lumii, ca și în contribuția sa activă, în inițiativele sale izvorite din poziția sa economică și politică internațională, în vederea soluționării și căutării căilor de rezolvare a problemelor majore cu care este confruntată omenirea în actuala etapă istorică cum sînt lichidarea subdezvoltării, dezarmarea, în primul rînd cea nucleară, democratizarea relațiilor internaționale, creșterea rolului O.N.U.

Punînd capăt pentru totdeauna exploatarea omului, edificînd orînduirea socială cea mai înaintată — societatea socialistă multilateral dezvoltată și deschidînd drumurile înaintării sale spre comunism, România este profund atașată cauzei progresului social-economic, nu se poate împăca cu relațiile internaționale perimate, nedrepte, perpetuate de imperialism, de pe urma cărora — însăși a suferit grav, și de aceea militează ferm pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, bazată pe principii democratice, pe echitate și egalitate între națiuni. Datorită eforturilor intense făcute de popor, marilor succese dobîndite în toate domeniile, România socialistă a lichidat starea de înapoiere de la care a pornit, s-a ridicat la un nivel mai înalt de dezvoltare, a înaintat cu pași rapizi, încît acum are în față perspectiva ca la mijlocul deceniului următor să depășească situația de țară în curs de dezvoltare și să intre într-un stadiu superior — cel de țară socialistă

cu nivel mediu de dezvoltare. Demonstrand prin propria sa evoluție postbelică posibilitatea lichidării într-un termen istoric scurt a subdezvoltării și rămînerii în urmă, România și-a dovedit atașamentul față de cauza înlăturării decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare prin programul cuprinzător de măsuri complexe și propunerile concrete prezentate la O.N.U. și cu prilejul unor reuniuni internaționale în vederea asigurării progresului economico-social mai rapid al țărilor rămase în urmă, a instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale.

Considerînd că salvarea omenirii de un război, care în condițiile actuale ar fi fatal pentru însăși existența speciei și civilizației umane, că asigurarea păcii mondiale constituie o sarcină primordială, de cea mai înaltă răspundere, România a acționat și acționează pentru oprirea cursei aberante a înarmărilor, ce apasă greu pe umerii popoarelor, reprezentînd un grav pericol la adresa securității și păcii mondiale. Programul și propunerile concrete, realiste, de dezarmare, în primul rînd nucleară, prezentate de țara noastră la O.N.U. și în alte foruri internaționale, vizînd atât acțiuni radicale cât și măsuri parțiale de dezarmare, recentele cuvîntări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, evidențiază responsabilitatea și fermitatea cu care România militează pentru a se opri angajarea statelor într-o nouă spirală a cursei înarmărilor, a se trece de la declarații la măsuri practice în domeniul dezarmării, în primul rînd nucleare, pentru a se folosi eficient forurile de negocieri existente și a se mobiliza toate forțele politice, opinia publică, popoarele tuturor țărilor în vederea întăririi încrederii între state, înfăptuirii dezideratului suprem al dezarmării. **„Interesele fiecărui popor, ale dezvoltării civilizației întregii omeniri — sublinia cu tărie tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al P.C.R. — cer să se facă totul pentru respingerea fermă a politicii înarmării și promovarea consecventă a politicii de dezarmare și pace. Sarcina primordială a epocii noastre este oprirea neîntirziată a cursei înarmărilor !”**.

Fiind un stat ce se bazează pe o autentică democrație, care a creat structuri noi, originale pentru antrenarea cît mai largă, nemijlocită a oamenilor muncii la dezbateră și elaborarea politicii sale, România se pronunță în mod firesc pentru democratizarea relațiilor dintre state, pentru participarea activă, în condiții de deplină egalitate, a tuturor țărilor, indiferent de mărimea și potențialul lor, la soluționarea problemelor internaționale. Asigurarea participării active, pe picior de egalitate, în viața internațională, a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate, care, reprezentînd marea majoritate a lumii, se opun politicii de dominație și asuprire, militează pentru depășirea politicii de blocuri și a sferelor de influență, pentru o politică nouă, democratică în lume, are o mare însemnătate pentru însănătoșirea climatului politic internațional, pentru soluționarea constructivă a problemelor divergente și întărirea independenței, securității și păcii în lume.

În consens cu politica sa generală, România dă o mare importanță activității celui mai reprezentativ forum mondial, Organizația Națiunilor Unite, militînd pentru democratizarea continuă și perfecționarea acestei organizații, în vederea participării tuturor statelor la examinarea și rezolvarea marilor probleme actuale, a sporirii rolului și eficienței contribuției organizației la viața internațională.

Ca țară europeană, România este profund interesată și acționează neobosit pentru dezvoltarea colaborării cu toate statele din Europa, pentru înfăptuirea securității și păcii pe continentul nostru. Contribuția activă, larg apreciată, la elaborarea Actului final de la Helsinki a constituit o dovadă grăitoare a spiritului de înaltă răspundere, a realismului și consecvenței cu care țara noastră abordează problemele securității europene. În același spirit, în cuvîntarea rostită la cel de-al II-lea Congres al F.D.U.S., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Față de agravarea situației internaționale actuale, se impune să fie intensificate în mod deosebit eforturile pentru realizarea securității europene, astfel ca îmbunătățirea climatului politic pe continentul nostru să aducă o contribuție importantă la procesul destinderii și păcii în întreaga lume. Trebuie să facem astfel încît actuala tensiune internațională să nu ducă la înrăutățirea relațiilor din Europa, ca securitatea europeană să dea un îmbold mai puternic luptei pentru o politică de destindere și pace în întreaga lume. România este hotărîtă să participe activ la pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid pentru ca aceasta să răspundă pe deplin așteptărilor popoarelor, să dea un nou impuls dezvoltării largi, neîngrădite a cooperării economice, științifice și culturale pe continent și, îndeosebi, să ducă la măsuri practice de dezangajare militară și dezarmare, fără de care nu se poate vorbi de o reală securitate în Europa și în lume”.

Gheorghe BADRUS

profector la Academia „Ștefan Gheorghiu”

R. P. Ungară

ACCENTUAREA LATURILOR CALITATIVE ALE CREȘTERII ECONOMICE

ÎN VIAȚA economică și socială a Ungariei, cele trei decenii și jumătate parcurse de la eliberarea de sub dominația fascistă marchează o perioadă de schimbări esențiale în dinamica și orientarea procesului de dezvoltare. În acest interval relativ scurt s-a concentrat un amplu efort de construcție economică, finalizat, așa cum se apreciază, în trecerea de la stadiul de înapoiere a forțelor de producție la cel de perfecționare a unei structuri economice avansate.

Transformările intervenite în profilul economiei ungare sînt relevate de actuala contribuție preponderentă a industriei la formarea venitului național (și, în acest cadru, de participarea importantă a ramurilor înalt prelucrătoare, purtătoare de progres tehnic), de modificarea radicală a structurii populației ocupate în economie, în prezent angajată cu precădere în sectoarele neagricole de activitate, de dezvoltarea unei agriculturi intensive, de trecerea la repartizarea mai armonicoasă în plan teritorial a forțelor productive.

O premisă majoră a transformărilor calitative realizate în anii construcției socialiste a constituit-o dinamica imprimată procesului de creștere a economiei. Comparativ cu nivelul antebelic, venitul național al țării a sporit de peste 5 ori, producția industrială de circa 10 ori, iar cea a sectorului agricol de aproape două ori, ceea ce s-a reflectat în final în îmbunătățirea considerabilă a condițiilor de muncă și nivelului de trai al populației.

DE-A LUNGUL ultimilor 35 de ani, obiectivele și mijloacele politicii economice s-au modificat, evoluind de la prioritățile etapei inițiale de industrializare la cele ale valorificării cât mai eficiente a disponibilului național de resurse umane și materiale.

Odată cu atingerea limitelor creșterii extensive, începînd din a doua jumătate a anilor '60 și în special după introducerea (în 1968) a noului mecanism economic, politica de dezvoltare a căpăt un caracter tot mai pronunțat selectiv și flexibil. Astfel, în sectorul industrial s-a trecut la elaborarea și implementarea de programe centrale pentru dezvoltarea prioritară a unor ramuri (industria aluminiului, construcția de autovehicule, producția mijloacelor de prelucrare electronică a datelor, petrochimia). Pe de altă parte, pentru valorificarea cu eficiență sporită la nivel microeconomic în întreaga industrie a resurselor materiale și umane, prin adaptarea flexibilă a structurii producției la cerințele piețelor internă și internațională, o parte sporită a in-

vestițiilor industriale a fost transferată în competența întreprinderilor.

Un rol însemnat în înfăptuirea transformărilor calitative și ridicării pe această cale a eficienței economice l-a avut aplicarea noului mecanism de planificare și conducere, ale cărui trăsături esențiale sînt date de renunțarea la unele forme de centralism excesiv, concomitent cu trecerea la utilizarea unui sistem de instrumente economice menit să orienteze activitatea desfășurată la nivel microeconomic în direcția realizării obiectivelor planificate; așezarea beneficiului în fruntea criteriilor de apreciere a rezultatelor activității productive și investiționale; sporirea răspunderii întreprinderilor pentru gestionarea eficientă a resurselor proprii și atrase, adoptarea unui sistem mai flexibil de prețuri și extinderea utilizării creditului.

În actualul deceniu s-au accentuat preocupările pentru restrîngerea producției articolelor perimate din punct de vedere tehnic, neeconomicoase, și pentru dezvoltarea cu precădere a fabricației produselor rentabile, cel mai bine adaptate exigențelor pieței. Un exemplu în acest sens îl oferă construcțiile de mașini unde — numai în cursul actualului cincinal — se așteaptă o dublare a producției articolelor moderne, a căror pondere în volumul total al producției ramurii atinge cca. 40%. Între aceste produse se detașează cele ce comportă consumuri specifice relativ reduse de materiale și o densitate înaltă a muncii de cercetare și creație tehnică — mașini unelte cu comandă numerică, aparatură și instrumente medicale, produse ale tehnicii vidului etc. S-au îmbunătățit de asemenea, performanțele sectorului agricol, lărgirea producției fiind asigurată — în condițiile restrîngerii suprafețelor cultivabile și a disponibilului de forță de muncă — prin aplicarea tehnologiilor avansate.

Efortul de creștere a fost așezat pe baze tot mai pronunțat intensive, comportînd — date fiind dimensiunile pieței interne, restrînse în raport cu cerințele unei aprovizionări și desfaceri eficiente — implicarea activă a economiei în circuitul mondial de valori.

ÎNCEPÎND de la jumătatea anilor '70, creșterea prețurilor de pe piața mondială la energie și materii prime nefavorabilă economiei ungare importatoare de astfel de produse a impus — mai mult decît în trecut — eforturi susținute pentru ridicarea competitivității produselor pe piețele internaționale.

Această situație a determinat noi

preocupări pentru o mai bună organizare a activității economice. Printre obiectivele prioritare și perfect realizabile — după cum s-a apreciat la lucrările celui de-al XII-lea Congres al P.M.S.U. se numără trecerea la organizarea intensivă a economiei, îmbunătățirea eficienței producției, perfecționarea structurii acesteia și a produselor realizate. Pe această bază, conform aprecierilor specialiștilor maghiari, în cursul cincinalului 1981—1985 urmează să se obțină o creștere a venitului național cu 15—17%.

În ceea ce privește comerțul exterior al Ungariei, principala orientare o constituie promovarea unei politici active de export prin creșterea competitivității produselor livrate partenerilor externi, producția trebuind să fie permanent adaptată cerințelor în schimbare ale pieței, îndeosebi prin ridicarea nivelului calitativ. Se pune, totodată, accent pe necesitatea ca produsele nerentabile pe parcursul unei perioade mai îndelungate să fie rentabilizate în viitor sau — în caz contrar — să se renunțe la fabricarea lor. În acest sens se urmărește sporirea ponderii, în cadrul exporturilor, a produselor care implică consumuri specifice scăzute de materii prime și energie, asigurîndu-se astfel economii la import, în special în domeniul energetic.

Și în agricultură, pornind de la gradul înalt de dotare tehnică și materială a acestui sector, se preconizează ca în perioada următoare să se acorde prioritate îmbunătățirii calității, satisfacîndu-se cât mai deplină a cerințelor de consum ale populației, precum și îndeplinirii obiectivelor de participare la ridicarea eficienței exporturilor.

Pentru stimularea adaptării mai rapide a întreprinderilor la noile condiții de aprovizionare și desfacere de pe piața mondială, o mare parte a activităților din sectorul industrial se desfășoară în condițiile introducerii sistemului de prețuri competitive; prin acest sistem prețurile de aprovizionare a unităților productive sînt determinate pe baza celor de import, iar prețurile de desfacere a producției acestora — pe baza prețurilor obținute la export. Aceste măsuri sînt corelate cu trecerea la o politică financiară normativă, menită să stimuleze dezvoltarea întreprinderilor cu o eficiență ridicată.

Perfecționările preconizate în întreaga activitate economică urmăresc să asigure posibilitatea ridicării în continuare a nivelului de trai al populației — obiectiv major al politicii social-economice promovate de Partidul Muncitoresc Socialist Ungar.

O. ALEXANDRU

Priorități energetice în R. P. Bulgaria

DIRECȚIILE principale de dezvoltare a energiei bulgare constau în creșterea extracției și sporirea folosirii resurselor energetice locale clasice și a centralelor atomoelectrice, paralel cu reducerea ponderii centralelor care funcționează cu combustibili lichizi și gaze.

Față de 1978, anul trecut producția de energie electrică pe bază de păcură a scăzut cu circa 280 mil. kWh, respectiv cu aproape 17%. S-au introdus restricții la producția electrocentralelor de uzină care funcționează cu combustibil lichid din import.

Pentru 1980 se prevede să se extragă peste 33 mil. t cărbune și să se producă 31,4 mlrd. kWh energie electrică și 14 mil. Gigacalorii energie termică. Ponderele cărbunelui extras în țară în producția de energie electrică urmează să crească de la 57,8% în 1978 la 61,1% în 1980. Consumul specific de combustibil trebuie să se reducă cu încă 2,5 g/kWh față de anul 1979, iar pierderile în cursul transportului, transformării și distribuției energiei electrice să se diminueze cu circa 50 milioane kWh. Ponderele energiei electrice de origine nucleară în producția electrică a țării va ajunge la 20% prin intrarea în funcțiune a celui de al treilea reactor

al centralei de la Kozlodui prevăzută pentru sfârșitul sem. I a.c.

Oțelul: de la excedent la deficit?

RECESIUNEA prin care trece în ultimii ani industria siderurgică din țările capitaliste se caracterizează prin excedente ale producției de oțel față de cerere, prin utilizarea incompletă a capacităților de producție existente (evaluate în lumea nesocialistă, la 825 mil. tone de oțel pe an, față de o producție de 712 mil. tone), prin închiderea unor întreprinderi considerate nerentabile și reduceri de personal, prin restringerea investițiilor în această ramură ș.a.m.d.

Or, micșorarea volumului investițiilor din cauza existenței de capacități excedentare, în special în țările Europei occidentale, în Japonia și S.U.A. imprimă un ritm mai lent de creștere a capacităților de producție în siderurgie decât a cererii de oțel. Astfel, după aprecierea specialiștilor companiei americane National Steel Corp., consumul de oțel din țările nesocialiste va spori în perioada următoare în medie cu 3—4% pe an, ajungând în anul 1985 la 920 mil. tone, în timp ce capacitățile de producție vor însuma doar 900 mil. tone. Ca atare, estimează specialiștii, actuala tendință se

va inversa, unele țări capitaliste dezvoltate vor deveni tributare importului de oțel, iar prețurile acestuia pe piața mondială vor urca simțitor.

Stocuri de petrol

RECENTELE creșteri înregistrate la prețul petrolului, precum și oferta mai redusă, au determinat o tendință accentuată de majorare a stocurilor în țările occidentale industrializate. Potrivit Agenției Internaționale pentru Energie, stocurile de petrol ale țărilor membre depășesc la 1 aprilie 1980 cu 11% nivelul înregistrat cu un an în urmă. Principalele creșteri sînt realizate de R.F.G. — 15%, S.U.A. — 11%, Anglia — 12%, Italia — 7%, în timp ce Japonia și-a redus stocurile cu 7%. Pe ansamblul țărilor A.I.E. se prevăd în continuare creșteri, stocurile la 1 octombrie 1980 așteptându-se să fie cu 8% peste nivelul de la 1 aprilie a.c.

A.I.E. apreciază că după o iarnă grea și în condițiile dificultăților din economiile occidentale, ar fi fost normal să apară livrări suplimentare pe seama stocurilor existente. Reacția inversă de creștere a rezervelor, este determinată mai ales de incertitudinile referitoare la prețurile de vânzare din acest an, precum și de evoluția imprevizibilă, a livrărilor.

Programe de dezvoltare

Kuweit: atenție sporită valorificării superioare a petrolului

ȚIȚEIUL reprezintă cea mai importantă resursă a economiei kuweitiene contribuind cu 95% la formarea veniului național. La un nivel al rezervelor estimate la 77 miliarde barili — 10,5 miliarde tone — plafonul de producție a fost stabilit la 2,16 milioane barili/zi (față de 3,2 mil. barili/zi anterior, ca urmare a politicii autorităților kuweitiene de conservare a resurselor de petrol și gaz) și începînd cu 1 aprilie 1980 plafonul va ajunge la 1,5 milioane barili/zi. În prezent Kuweitul își intensifică eforturile în vederea valorificării superioare a acestei importante resurse. Astfel, în perioada anului fiscal 1978—1979, a exportat produse petroliere în valoare de 840 milioane dolari (față de 135 milioane în anul precedent). Rafinăria de la Mina Al-Ahmadi are în prezent o capacitate de producție de 285 000 barili/zi. O unitate pentru producerea asfaltului, de 250 000 tone/an a fost dată în folosință în octombrie 1978 și este în curs de realizare extinderea unei unități de lubrifianti și carburanți. Ca urmare a acțiunilor de modernizare a rafinăriilor sale, Kuweitul va putea rafina în viitorii 3—4 ani, 750 000 barili/zi, adică 50% din totalul producției, dacă plafonul va rămîne la 1,5 milioane barili/zi.

Kuweitul este în același timp și un mare producător de gaze naturale. Unitatea de separare de la Mina Al-Ahmadi produce în prezent 1,35 milioane tone/an gaz natural lichefiat, iar o nouă uzină, la Shuaiba, va avea o producție de 3 milioane tone.

Kuweitul s-a angajat de asemenea într-un proces de dezvoltare și diversificare a industriei vizînd lărgirea activităților de transformare a hidrocarburilor (petrol și gaze naturale) precum și dezvoltarea industriilor orientate către o piață internă în plină expansiune.

Pentru anul fiscal 1979—1980 guvernul a alocat investiții în valoare de 1,4 miliarde dolari în vederea realizării mai rapide a proiectelor din planul cincinal 1978—1983. Se are în vedere modernizarea rafinăriei Ahmadi, construirea unei fabrici de ciment (capacitate de 2,3 milioane tone) și mai ales crearea unei rețele de căi ferate, un complex petrochimic pentru produse aromatice (a cărui intrare în producție este prevăzută pentru 1981) etc.

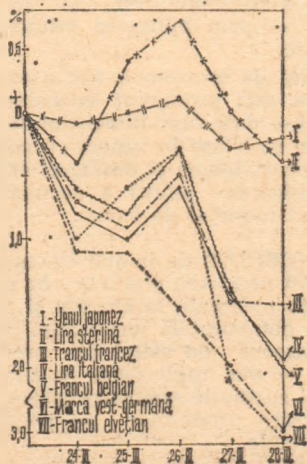
În cadrul schimburilor comerciale dintre România și Kuweit se constată o mare diversitate la livrările românești: chereștea, plaja, hîrtie, mobilă, faianță, ciment, confecții, țesături din bumbac, lînă și celofibră, covoare, tricotate, încălțăminte, produse alimentare, armături metalice, aparatură electrică, anvelope etc. Totodată, în prezent se află în curs de tratare o serie de acțiuni de cooperare în diferite domenii de interes reciproc.

Gh. ALBU

EVOLUȚII MONETARE

SĂPTĂMINA 24—28 MARTIE 1980 a consemnat continuarea tendinței de depreciere a dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale. Această tendință a fost sprijinită în continuare de procesul de creștere a dobînzilor pe piața internă din S.U.A., unde a nivelului dobînzilor pe piața internă din S.U.A. unde nivelul dobînzii preferențiale „prime rate” a atins la finele intervalului prezentat 19,5% p.a. fapt care s-a repercutat și pe piețele de schimb valutar și pe piața euro-depozitelor, contribuind la întărirea cursului dolarului. Intervalul a fost de asemenea marcat de intervenții ale băncilor centrale care au vizat în principal frînarea deprecierei prea accentuate a dolarului S.U.A.

Lira sterlină a avut, mai ales în prima parte a intervalului, o creștere pînă la un maxim de circa 2,2005 dolari / 1 liră sterlină. După prezentarea proiectului de buget — care în opinia observatorilor a dezamăgit așteptările expertilor —, lira a înregistrat un recul cotînd la închiderea de 2,1770 dolari/1 liră cu circa 0,4% sub nivelul de referință. **Francul elvețian** a înregistrat în raport cu dolarul S.U.A. o depreciere de circa 3,3% față de săptămîna precedentă la cursul de închidere de circa 1,8335 franc/1 dolar. **Marca vest-germană** a avut o mișcare asemănătoare, observatorii notînd deprecierea ei relativă mai ales în raport cu lira sterlină. Marca a cotat la închiderea de 1,9340 mărci/1 dolar, cu circa 3,0% sub cursul anterior. **Francul belgian** a înregistrat în final o depreciere de circa 2,0 față de cursul de referință la un nivel de circa 30,95

franci pentru un dolar. **Francul francez** și **lira italiană** au avut evoluții asemănătoare situîndu-se la închiderea de 4,4270 franci/1 dolar și 892,00 lire/1 dolar cu circa 1,5 și respectiv 2,0% sub cursurile de închidere din săptămîna precedentă. **Yenul japonez** a consemnat, în acest interval cel puțin, succesul măsurilor luate de Banca Japoniei în realizarea stopării deprecierei sale față de dolar la un plafon de circa 250 yen/1 dolar. La închiderea de circa 249,60 yen/1 dolar valută japoneză s-a situat cu numai 0,2% sub cursul de referință.

Piața eurodepozitelor a consemnat în acest interval creșteri de dobînză la toate perioadele și valutele. La depozitele pe termen de șase luni dobînzile au atins 19,5% la eurodolarul S.U.A., 10,125% la euromărcile vest-germane și circa 7,6875% la eurofrancii elvețieni.

Pe piața aurului a continuat să se manifeste o tendință incertă datorată în principal mișcării ascendente a dolarului S.U.A. pe piețele de schimb valutar. Prețul aurului a scăzut de la maximum de 558,25 (fixing la Londra) atîns la deschiderea intervalului la un minim de 485,25 dolari/uncie situîndu-se la ultimul fixing la un nivel de 490,00 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor valutei occidentale în perioada 24—28 III, față de dolarul S.U.A.,

Negocierile globale privind cooperarea internațională pentru dezvoltare — o cerință a asigurării progresului economic general

SINT NUMEROASE stăruințele, uneori bine intenționate, de a inventaria și evalua cu optimism acțiunile inițiate în cadrul O.N.U. sau pe alte planuri în direcția dialogului internațional pe problemele cooperării economice, de a sublinia complexitatea extremă a aspectelor implicate, la care se adaugă ca factor de dificultate și ineditul unei atari întreprinderi. Fără a minimaliza cîtuși de puțin rezultatele obținute pînă în prezent, ele rămîn totuși cu mult în urma așteptărilor. nu justifică nivelul și conținutul actual al dialogului internațional și cu atît mai puțin trasează soluții pentru depășirea impasului. Astfel, dialogul internațional a relevat existența unor optici neconcordante chiar în legătură cu obiectivele sale. În acest context, punerea la îndoială tot mai insistentă a oportunității ca elementele constitutive ale noii ordini economice internaționale să facă obiectul efortului colectiv al statelor de acomodare reciprocă relevă, de fapt, un recul față de pozițiile convenite în mod unanim la mijlocul deceniului trecut. Caracterul condițional al adeziunii statelor dezvoltate la conceptul noii ordini economice internaționale, estompat în mod voit la început, sub efectul șocului produs în economia și comerțul lumii în perioada 1973—1974, s-a manifestat tot mai fățiș, ulterior, pe parcursul multiplelor reuniuni internaționale și negocieri plasate sub egida O.N.U. sau în cadrul Conferinței Nord-Sud de la Paris etc. Asemenea manifestări, cît în special politica economică urmată, în cea mai mare parte pe baze coordonate, de statele respective reprezintă în realitate încercări de a arunca povara crizei pe umerii țării în curs de dezvoltare, de a menține măsurile de prefacere a sistemului economic internațional la stadiul unor corective și ajustări. Că lucrurile stau într-adevăr așa, o demonstrează elocvent, printre altele, rezultatele nesatisfăcătoare ale U.N.C.T.A.D. V de la Manila, ale celei de-a III-a Conferințe generale a O.N.U.D.I. de la New Delhi, ca și bilanțul recente runde de negocieri G.A.T.T., respectiv stagnarea finalizării măsurilor sau instrumentelor internaționale de reglementare a comerțului cu produse de bază, a transferului de tehnologie și activităților societăților transnaționale.

TOATE acestea dovedesc că, departe de a fi doar un efort academic sau un demers diplomatic, promovarea unor raporturi și structuri noi în economia lumii trebuie înțeleasă prin prisma adevăratei sale semnificații: un obiectiv de interes nemijlocit pentru toate statele, dincolo de interesele lor particulare sau pe termen scurt, care preliminar întruirea premiilor pentru asigurarea unei dezvoltări generale, stabile și echilibrate. „In condițiile interdepențelor tot mai strinse ce caracterizează evoluția contemporană — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al II-lea Congres al F.D.U.S. — lichidarea sub-

dezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe egalitate și avantaj reciproc, care să ducă la progresul mai rapid al țărilor rămase în urmă, corespund intereselor tuturor popoarelor, dar corespund, totodată, și dezvoltării generale a economiei, inclusiv a țărilor dezvoltate“.

O apreciere realistă a situației economice mondiale este indispensabilă în acest context, dar nu în scopul de a motiva introducerea condiției restabilirii creșterii neinflaționiste a țărilor dezvoltate drept prealabilă pentru adeziunea lor la un atac eficient asupra sărăciei, subdezvoltării și haosului economico-financiar în lume, ci tocmai pentru a cataliza aportul neîntîrziat și plenar al tuturor factorilor politici și economici. Necesitatea sa obiectivă, decurgînd din îngustarea terenului pentru o dezvoltare stabilă într-o lume împărțită în țări bogate și țări sărace, ca și absența practică a unei alternative viabile sînt argumente de necontestat pentru clarificarea și conștientizarea opiniei publice de pretutindeni, mai ales din țările dezvoltate.

În mod cu totul neîntemeiat, credem, se repropoază principiilor și obiectivelor instaurării noii ordini economice — definite în documentele organismelor O.N.U. și în platformele poziției Grupului celor 77 — o viziune „estatistă“ asupra relațiilor internaționale. Încercările de a reabilita și absolutiza autoritatea inițiativei private într-o economie de piață au loc, de fapt, pe fondul nerenunțării la aplicarea măsurilor inspirate din doctrina lui Keynes, care a transferat responsabilitatea conjuncturii globale de la jocul liber al pieței în miinile statului capitalist. Este clar că perseverarea — izvorită din rațiunile amintite sau nu exclusiv din acestea — pe linia implicării selective în negocierile economice, prin prisma intereselor directe într-un domeniu sau flux distinct al schimburilor internaționale, nu reprezintă calea instaurării unui dialog global autentic.

Experiența îndelungatelor și anevoioaselor eforturi depuse în cadrul negocierilor multilaterale de pînă acum reliefează necesitatea unor reorientări din partea tuturor participanților. La dialog, atît pe fondul cît și în modul de abordare a problemelor.

REALITATEA economică atestă că soluționarea problemelor cu caracter global și promovarea unei dezvoltări stabile și susținute în lume, pe fondul progresului accelerat al țărilor în curs de dezvoltare, presupun armonizarea, în interesul și avantajul reciproc, a responsabilității tuturor părților implicate în dialogul internațional. Este de la sine înțeles că aceste responsabilități nu pot fi simetrice și egale datorită deosebirilor obiective în potențialul economic și politic al statelor, precum și mai ales în virtutea disparităților flagrante în nivelul dezvoltării economice al diferitelor grupuri de state. De aceea, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congres

al partidului, „problema subdezvoltării și instaurării noii ordini trebuie să facă obiectul unor tratative la care să participe țările în curs de dezvoltare, țările capitaliste dezvoltate, precum și țările socialiste, care să elaboreze împreună un program concret pentru a fi supus sesiunii speciale a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 1980“.

Materializarea avantajelor concrete ce pot decurge din soluțiile agreeate în consultările și negocierile multilaterale pentru toate categoriile de țări participante ar reprezenta un factor esențial de accelerare a procesului de elaborare a acestora. Așa cum absolutizarea principiului reciprocității avantajelor și obligațiilor perpetuează inegalitățile, tot astfel practica probează că absența avantajului reciproc și a obligațiilor nu este de natură să promoveze dialogul și mai ales să stimuleze partenerii în finalizarea sa. Evident, căile proprii dezvoltării nu pot face obiectul discuțiilor sau condiționa încheierea aranjamentelor de cooperare internațională, întrucît ele sînt un atribut suveran al statelor, care se stabilesc în conformitate cu voința popoarelor respective. Într-o asemenea perspectivă, principiul nereziprocity și al tratamentului mai favorabil sau preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, care este o normă firească pentru situația economiei mondiale de azi, nu numai că nu își pierde valabilitatea, dar trebuie explicitat și aplicat corespunzător în practica schimburilor internaționale.

Divergențele de opinii care persistă în legătură cu modul cel mai eficient de tratare a problematicii de sub incidența conceptului noii ordini economice internaționale, respectiv considerarea distinctă a unui număr limitat de teme, care permit obținerea de rezultate concrete, sau abordarea unui complex de probleme din diversele domenii ale vieții economice, pot fi, în esență, determinate tot de viziuni diferite asupra obiectivelor transformărilor structurale din economia mondială. Pe de altă parte, așa cum aprecia la ultima sesiune a Adunării generale secretarul general al O.N.U., negocierile sectoriale din deceniul trecut s-au blocat în obstacole de ordin tehnic: ele au fost plasate în precuparea exclusivă a specialiștilor care nu au luat întotdeauna în considerație ansamblul problematicii și situației economice, nu au sesizat imperatiile politice ale momentului sau nu au avut autoritatea de a acționa sub acest impuls. Cele menționate ne îndreptățesc să considerăm că abordările respective nu trebuie tratate ca fiind alternative, întrucît esențialele rămîn, în ultimă instanță, scopul urmărit și capacitatea de a angaja responsabilitatea politică a participanților la negocieri. O selecție a temelor apare într-adevăr utilă, dar ea se cere realizată prin prisma obiectivului prefacerii înnoitoare, de structură, a sistemului economic internațional. Învațînd totodată din eșecurile trecutului apropiat, este necesar să se asigure o abordare integrată a problemelor din diferite domenii, ac-

ționându-se pentru examinarea și soluționarea simultană a acestora. Astfel s-ar putea realiza și o raționalizare a calendarului negocierilor, cu consecințe pozitive semnificative pe planul evitării unei dispersări a eforturilor în forumuri paralele, având tematici suprapuse sau imputerniciri neechivalente.

Ca și în cazul lansării în dezbaterea internațională a obiectivului instaurării unei noi ordini economice, inițiativa organizării unui nou tip de negocieri, consacrate elaborării soluțiilor concrete și globale în acest scop în etapa actuală de evoluție a economiei mondiale a aparținut țărilor în curs de dezvoltare. La ultima sesiune a Adunării Generale a O.N.U., propunerea Grupului celor 77 de a se iniția o rundă de negocieri globale în problemele cooperării internaționale pentru dezvoltare a constituit de departe problema asupra căreia s-a concentrat principală atenție a statelor membre.

CONSENSUL realizat pentru începerea pregătirilor asupra tematicii și procedurilor viitoarelor negocieri globale reflectă recunoașterea necesității de a se da un nou impuls dialogului internațional în marile probleme din domeniul materiilor prime, energiei, comerțului, dezvoltării și monetar-financiar. Facilitat de înrăutățirea situației economice mondiale, care influențează negativ creșterea economică a tuturor statelor, acest acord nu a fost însă însoțit și de o apropiere netă a poziției diferitelor țări sau grupe de țări asupra modalităților concrete de rezolvare a marilor probleme de pe acest plan. Revine Comitetului plenar pentru noua ordine economică internațională — organ al Adunării Generale a O.N.U. — care a fost desemnat să pregătească propunerile privind agenda, procedurile și durata negocierilor globale, sarcina de mare complexitate și răspundere de a prezenta un bilanț pozitiv al deliberărilor sale la sesiunea specială a Adunării generale din 25 august—5 septembrie 1980, astfel încât să se poată decide cu acest prilej începerea efectivă și promptă a negocierilor. Sesiunile Comitetului, stabilite pentru începutul lunii aprilie, mijlocul lunii mai și perioada iunie-iulie a.c., capătă astfel o însemnătate esențială pentru studierea minuțioasă și definitivarea recomandărilor adecvate, evitându-se încă din această fază obstacolele procedurale care au jenant în trecut dialogul internațional, ca și introducerea oricărei condiționări a lansării runde de realizarea unor cerințe particulare în privința tematicii sau a aranjamentelor organizatorice.

Lucrările Comitetului plenar vor avea ca bază de discuție propunerile Grupului celor 77, adoptate de reuniunea sa ministerială din 11—14 martie a.c. de la New York, precum și sugestiile altor state membre. În platforma de poziție a țărilor în curs de dezvoltare — la elaborarea căreia România a avut o contribuție activă — se subliniază cu claritate necesitatea ca viitoarea rundă de negocieri să finalizeze soluții noi, coerente și globale în domeniile reținute de agendă. Aceste soluții trebuie să aibă la bază principiile și obiectivele noii ordini economice internaționale și să vizeze dezvoltarea mai accelerată a țărilor rămase în urmă, restructurarea relațiilor economice în lume.

În lumina poziției sale consecutive privind lichidarea subdezvoltării și promovarea unor raporturi noi în economia mondială, țara noastră concepe tematica viitoarelor negocieri globale ca un set coerent de probleme din domeniul materiilor prime, energiei, comerțului, dezvoltării și monetar-financiar, de care depind în mod decisiv stabilitatea și expansiunea echilibrată a economiei lumii. Măsurile ce se vor cristaliza, cu concursul și participarea tuturor statelor interesate, trebuie să prevină orice acțiuni arbitrare în politica economică și comercială, să asigure gestiunea rațională a resurselor globale și a piețelor mondiale de mărfuri, să promoveze înfăptuirea de modificări structurale în domeniile menționate — compatibile cu caracterul interdependent al problemelor abordate. O atenție deosebită acordăm stabilirii cadrului politic corespunzător de derulare a negocierilor, sub forma unei conferințe speciale a Națiunilor Unite — propusă de Grupul celor 77 — sau, eventual, a unei alte instanțe similare agreeate de toate statele, care să angajeze voința și răspunderea statelor la cel mai înalt nivel de decizie. În oricare variantă de organizare a runde, este necesar să se asigure prezența tuturor statelor membre ale O.N.U. și contribuția directă, în toate fazele negocierilor, a oricărei țări în reglementarea problemelor care o privesc. Nu există, de asemenea, dificultăți de principiu în realizarea formulelor de conlucrare cu alte foruri ale O.N.U., unde sînt în curs de reglementare o serie de alte probleme economice, de interes major în primul rînd pentru țările în curs de dezvoltare, astfel încît să se stimuleze încheierea lucrărilor lor, fără a li se afecta negativ conținutul și orientarea rezultatelor. Durata determinată de derulare a runde (concepută preliminar în primele două luni ale anului viitor) nu trebuie să constituie un obstacol în calea epuizării tuturor posibilităților de a se obține soluții reale și concrete de consens.

Intervenită într-o perioadă extrem de dificilă în evoluția situației economice mondiale, ca și a dialogului internațional economic, noua și importantă inițiativă a Grupului celor 77 privind lansarea runde de negocieri globale susținute se articulează cu preocupările responsabile ale unui număr sporit de oameni de stat, conducători ai partidelor politice de cele mai diverse orientări, cercuri științifice și de afaceri, pătri largi ale opiniei publice de pretutindeni. Aceasta atestă că restructurarea relațiilor economice, „cea mai importantă problemă a omenirii pentru sfîrșitul acestui secol” — cum o califică raportul recent al Comisiei independente pentru problemele dezvoltării internaționale — se înscrie în mod durabil printre preocupările de prim ordin în lumea de astăzi. Edificarea unei noi ordini economice internaționale va determina și sensul acțiunilor țării noastre în procesul pregătirii și lansării negocierilor globale pe care le considerăm — în lumina aprecierilor documentelor Congresului al XII-lea al P.C.R. — drept o cerință obiectivă a realizării stabilității mondiale, a dezvoltării economice a tuturor statelor, a destinderii și păcii.

Marian CHIRILA

DATE DE PROGNOZĂ

Un sondaj asupra perspectivelor progresului tehnic

CUNOSCUTA editură McGraw-Hill din Statele Unite a publicat nu de mult un studiu de sinteză, intitulat „Depășirea barierelor tehnice și aplicarea pe scară largă a elaborărilor tehnice determinante”, care include datele aproximative ale efectuării viitoare a descoperirilor într-o serie de domenii ale cunoașterii, precum și intervalele de timp necesare ca realizarea descoperirilor respective să poată atinge nivelul oportunității lor economice și cel al utilizării lor largi. Elaborarea acestui studiu are la bază un chestionar-anchetă adresat cercetătorilor științifici, persoanelor care se ocupă în cadrul firmelor particulare cu prognoza și planificarea de perspectivă, precum și specialiștilor din cadrul unor institute guvernamentale sau cu profil tehnic. La anchetă, care a cuprins 12 ramuri ale economiei S.U.A., s-au primit răspunsuri din partea a două sute de companii, de organizații particulare și de stat.

Comparativ cu un studiu similar publicat anterior, ancheta actuală și-a extins intrucitva aria de cuprindere. A rezultat, totodată, că — într-un interval de numai trei ani (1975—1978) — opiniile celor chestionați au evoluat, în general, în sensul deplasării pentru mai tîrziu a datelor probabile ale efectuării descoperirilor așteptate, cu excepția unor domenii cum sînt: tehnica aerospațială, masele plastice și construcțiile.

La interpretarea datelor de mai jos este necesar să se țină seama și de aspectul relativ al unor precizări sau formulări. Astfel, de pildă, cifrele publicate constituie media aritmetică a răspunsurilor primite din aceeași ramură de activitate, iar aprecierile asupra aceleiași chestiuni s-au deosebit uneori substanțial de la o ramură anchetată la alta. Pe de altă parte, intervine însuși caracterul fluctuant al definirii etapelor cheie ca: „descoperire” („depășire a barierei tehnice”), „oportunitate economică” și „utilizare pe scară largă”, ele pretindu-se la o interpretare net diferențiată de la o ramură la alta (vezi, de pildă, sensul momentului „utilizare pe scară largă” în cazul creării de stații nelocuite de cercetare pe planetele apropiate de Terra și în cel al imunizării eficiente a oamenilor împotriva virozelor). Începem, alăturat, publicarea datelor menționate pentru primele trei domenii incluse în anchetă, celelalte domenii urmînd a fi prezentate în viitoarele numere ale revistei.

ECONOMIE MONDIALĂ

PERSPECTIVA UNOR ELABORĂRI TEHNICE

Domeniul și tema	Descoperirea principiului		Oportun. econ. a aplicării		Utilizarea pe scară largă	
	1975	1978	1975	1978	1975	1978
I. Construcțiile						
— Geamuri cu o capacitate variabilă de transmisie a luminii	1978	1982	1985	1987	1987	1990
— Îmbrăcămiși din beton precomprimat cu armătură pretensionată pentru șosele și poduri	1978	1978	1985	1980	1990	1995
— Noi materiale sintetice de construcție (pentru structuri ușoare)	1980	1978	1985	1990	1990	1995
— Pozarea îngropată a tuturor liniilor de transmisie electrică (exceptând liniile de înaltă tensiune pe distanțe mari)	1980	1978	1982	1988	1990	1988
— Trotuar mobil	1980	1978	2005	1985	2035	2000
— Folosirea reziduurilor indust. la exec. îmbrăcămișilor rutiere	1980	1978	1985	1978	1990	1986
— Agregat automatizat pentru săparea tunelurilor în roci dure	1980	1981	1985	1985	1990	1990
— Autostradă automatizată	1990	1978	2005	1990	2015	2015
— Utilizarea rest. menajere pentru bariere de securitate pe șosele	1982	1982	1990	1990	1995	2000
— Conductă pentru transportul mărfurilor	1982	1990	1985	2000	2000	2010
— Reducerea costului și accelerarea săpării tunelurilor	1980	1988	1990	1992	2000	2000
— Nomenclator național unic de materiale pentru const. drumurilor	1986	1985	1988	1995	2000	2000
— Un cod național unic privind construcțiile	1985	1984	1995	1994	1995	1995
— Iluminatul luminescent și forforescent al clădirilor	1987	1982	1995	1990	2010	2000
— O nouă utilizare a tunel. subterane pentru nevoile transporturilor	1985	1982	1995	1988	2010	1995
— Încălzirea și răcirea clădirilor pe baza efectului termoelectric	1985	1982	2000	1995	2025	2005
— Utilizarea energiei solare la încălzirea și răcirea clădirilor mari	1980	1980	1990	1988	2000	1992
II. Electroenergetica și electrotehnica						
— Automobilul electric	1978	1982	1983	1988	1990	1995
— Gazeoelectrodinamica	1985	1995	2000	2015	2000	2032
— Generator magnetohidrodinamic	1980	1990	1995	2005	2000	2025
— Folosirea comercială a hidrogenului drept combustibil	1985	2000	1995	2020	2000	2035
— Termoionica ¹⁾	1982	2000	2050	2000	2050	—
— Linii subterane de tensiune foarte înaltă	1974	1990	1990	1998	2000	2010
— Elemente termice	1975	1985	1985	1990	1995	2000
— Turbogeneratoare cu abur de 2 milioane kW	1980	1988	1985	1995	1995	2018
— Sisteme criogene de transmisie prin cablu, intra-și interurbane	1982	1990	1990	2000	2000	2020
— Reacția termoneucleară dirijată	1985	2000	2005	2010	2020	2035
— Instalație energetică compactă pentru uz gospodăresc	1980	2000	2000	2010	2050	2010
— Termoelectrică ²⁾	1970	1995	1990	2000	2050	—
— Sistem economic justifiat de folosire a energiei solare	1980	1995	1985	2000	1990	2020
— Utilizarea în scopuri tehnologice a căldurii reactorului atomic	1985	2000	1995	2000	2000	2015
— Îmbogățirea uraniului prin centrifugare	1975	1985	1980	1985	1987	1985
— Metodă de îmbogățire a uraniului cu ajutorul laserului	1980	1982	1985	1988	2000	1994
— Extragerea uraniului din apa mării	1980	2000	2000	2005	2000	2030
— Folosirea energiei oceanelor (a diferenței de temperatură între diferitele straturi de apă)	1990	1990	2050	1998	2050	2062
— Sisteme de comun. pe baza fibrelor optice pentru transmiterea : — informațiilor sonore	...	1978	...	1979	...	1986
— informațiilor furnizate de mașini electronice de calcul (M.E.C.) către M.E.C.	...	1978	...	1980	...	1990
III. Electronica						
— Display-uri multifunc. pentru înregistrarea stării organismului	1980	1985	1985	1987	1990	1995
— Sisteme autom. de efectuare a votării în aglomerații urbane	1980	1982	1985	1990	1995	1992
— Cinescop rigid plat	1975	1982	1982	1985	1985	1990
— Emitător electronic de impulsuri pentru suprimarea durerii	1978	1985	1980	1985	1990	1990
— Punerea la dispoziție a fondului de bibliotecă în facsimile (sau pe bază de display)	1978	1982	1982	1985	2000	1995
— Achiziționarea mărfurilor la domiciliu	1977	1982	1982	1990	1990	1998
— Proteze electronice	1980	1985	1982	1990	1992	1994
— Prelucrarea electronică a majorității corespondenței comerciale	1980	1982	1985	1990	1990	1995
— Reprod. de calitate tipog. a facsimilului (o pagină pe secundă)	1975	1983	1982	1987	1990	1994
— Televiz. și cinem. cu imagini tridimens. pe bază de holografie	1980	1990	1985	2000	1990	2008
— Controlul adecvat al traficului aerian	1975	1985	1978	1986	1985	1995
— Dirijarea automată a circulației automobilelor pe autostrăzi	1980	1990	1992	2000	2000	2010
— Traducere mecanizată	1978	1985	1985	1988	1995	1995
— Inteligență artificială	1982	2000	1990	2000	2000	2000
— Ochi artificial, capabil „să vadă“	1985	1990	1990	1995	2000	2000
— Prevederea cutremurelor	1979	1985	1980	1986	1985	1990
— Televizor montat pe ceasul de mână	1982	1985	1985	1988	1990	2000
— Aparat telefonic personal, de buzunar	1977	1985	1980	1990	2000	1995
— Mașina de scris comandată prin voce	1975	1990	1984	1995	1990	2010
— Programe televizate la comandă	1976	1984	1985	1987	1990	1998
— Conectarea directă a sistemului nervos sau a creierului cu M.E.C.	1990	1999	1990	2000	2020	2020
— Mașină electronică de calcul, capabilă să se instruiască singură	1980	1985	1985	1990	1995	1995
— Sistem electronic de „recunoaștere“ a vocii	1976	1980	1979	1985	1990	1990
— Dispozitive complet electronizate pentru fotografiere sau filmare	1976	1985	1982	1990	1987	1995
— Roboți multifuncționali programați	1977	1990	1980	1992	1985	2000
— Instalații de înreg. sonoră și video, fără subansamb. mobile	1982	1983	1990	1990	2000	2000
— Sisteme de înregistrare a resurselor mondiale	1980	1985	1980	1988	2000	1992
— Sistem internaț. de semnalare și înregistrare a calamit. naturale	1980	1985	1985	1990	1990	1995
— Programarea în limbaj neformalizat	1980	1985	1985	1990	1990	1995
— Conditionarea (reglarea microclimatului) orașelor	1985	2000	2000	2050	2000	2050
— Dirijarea gospodăriei casnice cu ajutorul M.E.C.	...	1985	...	1990	...	2000
— Televizor cu legătură inversă	...	1981	...	1985	...	1995
— Asimilarea instalaț. de memoriz. folosind „joncțiunea Jefferson“ ³⁾	...	1980	...	1990	...	1996

¹⁾ Transformarea directă a căldurii în energie electrică. ²⁾ Obținerea de energie electrică pe baza contactului între două metale. ³⁾ Bloc criogenic de memorizare, asigurând o viteză extrem de înaltă de regăsire a informației.

Orientări ale cercetării pentru economisirea energiei

CONFORM estimățiilor rezultate dintr-o anchetă efectuată în rândul firmelor industriale din S.U.A. cheltuielile acestora destinate descoperirii și elaborării de tehnici și tehnologii care permit economisirea energiei vor înregistra o progresie dinamică; sporul preconizat, de 40% în următorii trei ani, este totuși mai modest comparativ cu saltul de 24% realizat anul trecut față de 1978.

Din datele de mai jos rezultă că cele mai înalte ritmuri de creștere vor înregistra cheltuielile respective în industria chimică și cea a celulozei și hîrtiei, în industria tehnicii aerospaciale, în prelucrarea pietrei, argilei și sticlei, în construcția de aparataj; totodată majoritatea cheltuielilor urmărind economisirea energiei (55% din totalul acestora, în 1982) se localizează în subramurile care produc diferite mijloace de transport.

(miliarde dolari)

Ramura	1979 ¹	1982 ²
Total cheltuieli pe industrie	6301	8846
Din care :		
În industria prelucrătoare	5542	7991
— producția de automobile și alte mijloace de transport	1941	2505
— industria tehnicii aerospaciale	1237	2361
— prelucrarea petrolului	740	825
— industria electrotehnică și de mijloace de comunicații	537	816
— construcțiile de mașini cu caracter general	453	490
— industria de aparataj	221	361
— industria chimică	121	270
— industria celulozei și hîrtiei	35	70
— producția de articole tehnice din cauciuc	48	53
— producția de articole din piatră, argilă și sticlă	28	50
— alte subramuri	181	190
În alte ramuri ale industriei	759	855

1 Evaluări. 2 Prognoză
Sursa : B.I.K.I., nr. 6/1980.

Cuba: obiective prioritare pe anul în curs

PREVEDERILE planului de dezvoltare a economiei cubaneze pe anul 1980 reflectă pe de o parte necesitatea depășirii unor dificultăți obiective manifestate în cursul anului trecut (pierderile provocate agriculturii de maladiile unor culturi de bază, evoluția defavorabilă a raportului de schimb în comerțul exterior al țării ș.a.), iar pe de alta — cerința ridicării continue a eficienței activității economice. Se prevăd, între altele, ridicarea productivi-

tății muncii sociale cu 3% față de nivelul anului 1979, îmbunătățirea calității produselor, perfecționarea conducerii economiei prin organizarea activității în majoritatea covârșitoare a întreprinderilor pe principiul gospodăririi chibzuite.

În sectorul investițiilor se va acorda prioritate terminării construcției obiectivelor deja începute în industrie, în agricultură, în sectorul turismului, cu

Rolul întreprinderilor mici și mijlocii

ÎN CERCURILE de specialitate din Occident se atrage atenția asupra dinamismului și viabilității întreprinderilor mici și mijlocii, apreciindu-se că acestea contribuie cu 2—3 puncte din rata creșterii anuale a producției industriale în țările respective și furnizează peste două treimi din noile locuri de muncă create. Rolul pe care-l joacă aceste întreprinderi în cadrul vieții economice a unor țări capitaliste este ilustrat de datele de mai jos :

Ponderea întreprinderilor mici și mijlocii în (%)

Țara	producția industrială	forța de muncă	valoarea totală a exporturilor	valoarea anuală a investițiilor
Anglia	40	circa 40	25	25
Finlanda	29	39	31	33
Franta	41	56	52	—
R.F. Germania	24	peste 50	20	26
Italia	circa 25	50	—	circa 20
Japonia	50	75	40	—

Sursa datelor : „Il Sole — 24 Ore”, 19. III. 1979.

Iugoslavia: perspective „solare“

PREOCUPATĂ de problema îmbunătățirii structurii balanței sale energetice, Iugoslavia mizează în viitor și pe extinderea utilizării energiei solare. Primul generator de energie electrică pe baza folosirii radiației solare a fost pus în funcțiune în decembrie anul trecut în Slovenia, iar în orașul Liubliana s-a construit un complex de 60 blocuri de locuințe care vor fi încălzite cu ajutorul energiei solare. Pe coasta Adriaticii, în republica Muntenegru, urmează a fi construită o centrală solaro-electrică, care va aproviziona cu electricitate hotelurile din zonă și va permite triplarea producției unei întreprinderi industriale, profilată pe extragerea sării din apa de mare. Se prevede ca în diferite regiuni ale Iugoslaviei să fie construite, de asemenea, instalații solare pentru uscarea cerealelor (îndeosebi a porumbului), a tutunului, prunelor ș.a.

În prezent, în Iugoslavia un număr de 20 de întreprinderi cuprind în nomenclatorul produselor fabricate utilaje pentru folosirea energiei solare. uzinele „Tito” din Skopje avînd încheiat cu firma americană „Solarco” un contract referitor la producerea de cazane solare pentru centrale electrice. După calculele specialiștilor Asociației iugoslave pentru energia solară, aceste din urmă ar putea satisface — în perspectivă — circa jumătate din necesi-

alocarea concomitentă a unor mijloace importante pentru lucrările de reparații. În ceea ce privește obiectivele legate de îmbunătățirea nivelului de trai, a condițiilor de viață ale populației, accentul se pune pe ameliorarea aprovizionării acesteia cu produse alimentare (îndeosebi cu legume și zarzavaturi), perfecționarea activității transportului în comun, precum și celei a prestărilor de servicii pentru populație.

Evident, întreprinderile mici și mijlocii sînt supuse unei presiuni continue din partea marilor companii și trusturi, îndeosebi în ramurile industriale cu o producție de serie mare și cu o tendință pregnantă de concentrare a capitalurilor (industria de automobile, construcțiile navale, producția de aparate electronice de uz casnic ș.a.). În alte sectoare, cum sînt confecțiile, prelucrarea pieilor, anumite prestări de servicii etc., numărul acestor întreprinderi se menține și chiar crește, prin faptul că relația lor slăbiciune în domeniul obținerii creditelor, al investițiilor, este compensată de capacitatea comparativ mai înaltă de adaptare la cerințele în modificare ale pieței, de specializare ș.a.m.d.

tățile de energie ale economiei naționale, deoarece pe fiecare kmp din teritoriul țării revine anual, în medie, peste un miliard kWh de energie solară.

Progresul producției de materiale izolatoare

ÎN TIMP CE o serie de ramuri industriale din lume au fost afectate, într-o măsură sau alta, de „criza” energetică, de scumpirea petrolului, producția de materiale izolatoare este una dintre activitățile favorizate de noua conjunctură. O importantă orientare în economisirea energiei fiind reducerea pierderilor de căldură în clădirile de locuit și în cele destinate instituțiilor sau unor scopuri productive, cererea pentru materiale termoizolatoare a cunoscut — relevă presa de specialitate din Occident — o creștere puternică (cu unele oscilații) începînd din 1974. Amploarea pieței potențiale rezultă din faptul că, alături de construcțiile noi, se pune problema îmbunătățirii izolării termice a clădirilor existente, din care — după aprecierea specialiștilor — doar circa o zecime dispun în prezent de o izolație termică corespunzătoare.

În domeniul menționat cererea se îndreaptă îndeosebi către vata din fibre de sticlă și cea din fibre de rocă, al căror cost a fost mai puțin afectat de creșterea prețurilor la petrol și care au calități ignifuge superioare.

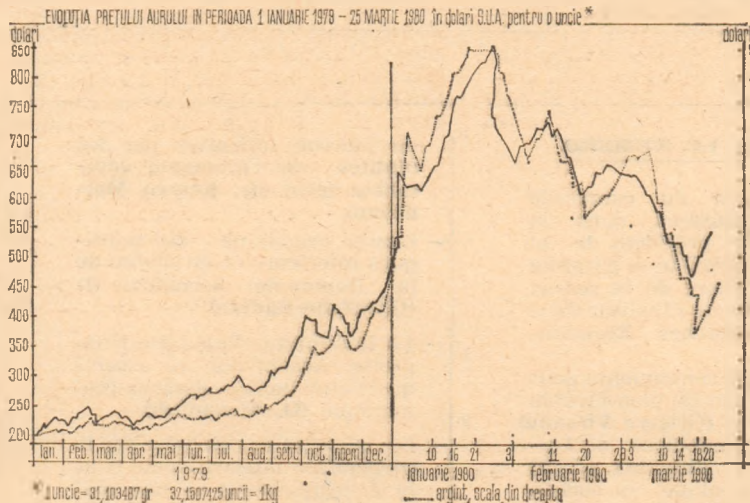
„Barometrul“ aur s-a defectat definitiv?

SPERANȚELE celor mai vajnici susținători ai aurului ca etalon monetar, măsură a valorii celorlalte mărfuri, barometrul al evoluției unei economii și a relațiilor sale economice internaționale au fost zdruncinate de fluctuațiile foarte mari ale prețului acestuia.

Deși tratat pe piață ca o marfă oarecare — adevărat, de preț — aurul este considerat încă într-o serie de țări ca o importantă rezervă monetară. „Relicva barbară“ (aurul) își mai păstrează atracția și ca „rezervă de ultima oră“ pentru multe persoane care își inves-

tație „à la baisse“. Deținătorii de aur caută să vîndă. Astfel crește oferta, în timp ce cumpărătorii se abțin așteptînd scăderea prețului. Se vinde pentru rambursarea creditelor care au devenit foarte scumpe, se vinde pentru că stocurile utilizatorilor de aur sînt mult prea mari și nu produc nimic, în timp ce banii aduc dobîndă. Se vinde de către tezaurizatori pentru că speră să poată cumpăra mai ieftin.

Prețul aurului a scăzut de la 585 dolari uncia, la cerere, la 10 martie a.c. la 467 dolari uncia la 18 martie. Este greu de presupus însă că marii deți-

tesc o parte din economiile lor în aur, fie sub formă de bijuterii, monede sau medalii, fie chiar în bare sau lingouri — de la 100 g pînă la 12,5 kg. Aceasta a determinat ca speculația, ajunsă la rang de activitate economică de prim ordin a numeroase organisme bancare, financiare și a trusturilor internaționale să se orienteze și spre piețele aurului, concomitent cu speculațiile cu valute și cu alte materii prime.

În condițiile instabilității monetare, ale ritmurilor înalte ale inflației, crearea unei atmosfere de panică, de „criză psihologică“ prin declarații privitoare la situația politică sau economică internațională, ajută speculația „à la hausse“ (mizarea pe creșterea continuă a prețului) care determină o cerere sporită și o abținere din partea celor care vînd. Un astfel de fenomen s-a creat în decembrie 1979 — ianuarie 1980 și din cauza sporiilor încordării internaționale. Speculația pe piața aurului a căpătat caracter de „febră“ și de la 415 dolari uncia de aur la cerere, pe piața Londrei în noiembrie 1979 (față de 216 în ianuarie 1979) s-a ajuns la 513 dolari în luna decembrie a aceluiași an pentru ca între 16 și 21 ianuarie 1980 prețul aurului să oscileze între 755 și 845 dolari uncia, la cerere. Cum „febra“ prelungită pune în pericol rezistența organismului, speculația s-a pregătit pentru o schimbare de direcție.

Măsurile antiinflaționiste adoptate într-o serie de țări, creșterea dobînzilor pînă la nivelul record (19,5 la sută în S.U.A.), au determinat — după o lună de tatonare cu fluctuații ale prețului aurului între 708 și 604 dolari uncia — după 10 martie 1980, o masivă specu-

lătorii de aur (unele bănci centrale, unele mari bănci comerciale și chiar producătorii principali) vor rămîne pasivi. Ei vor interveni pe piață ca să schimbe din nou direcția speculației. Între 20 și 27 martie prețul aurului a fluctuat între 548 și 477 dolari uncia.

Încercările de a se explica creșterea prețului aurului prin raportare la prețul altor mărfuri, îndeosebi la petrol, s-au dovedit nefondate. O asemenea corelare nu rezistă nici în legătură cu argintul care a fost obiectul unei speculații intense în paralel cu aurul. De la 5,92 dolari uncia de argint, la cerere, pe piața Londrei, în ianuarie 1979, s-a ajuns la 28,75 dolari în decembrie pentru ca în perioada febrei din ianuarie 1980 prețul să fluctueze între 33,5 și 49 dolari uncia. La 18 martie 1980, prețul argintului a fost de 16,5 dolari uncia, iar la 31 martie 12,5 dolari uncia. Aceasta înseamnă că de la un raport între prețul aurului și cel al argintului de 1/36 cit era în ianuarie 1979 s-a ajuns la 1/17 în 21 ianuarie 1980 și la 1/28 în 18 martie a.c.

O corelare între prețurile materiilor prime și între acestea și prețurile produselor industriale, absolut necesară, în contextul unei noi ordini economice internaționale, nu se poate realiza spontan, prin legile pieței. Este nevoie de o acțiune concertată, conștientă, de fixare a unor prețuri care să aibă la bază cheltuielile de producție și valoarea de întreținere a mărfurilor și care să fie menținute relativ fixe un număr de ani prin colaborarea tuturor statelor.

dr. Dorel OPRESCU

Conferință O. N. U.

Dumitru Carabă, Buhuși — Conferința Națiu-

nilor Unite pentru surse de energie noi și reînnoibile este programată să aibă loc la Nairobi, în Kenya, în luna august 1981. Inițind această conferință, O.N.U. pune la dispoziția statelor membre un

forum pentru realizarea unui acord cu privire la politica de perspectivă vizînd realizarea unei tranziții line, treptate de la actuala economie energetică mondială, dominată de combustibilii fosili

tot mai rari și mai scumpi, și în primul rînd de petrol, la una în care rolul principal va fi jucat de surse noi și durabile.

Pregătirea conferinței, prilejuiește o analiză fără precedent a diferitelor tipuri de surse de energie noi și reînnoibile: sisturi bituminoase și nisipuri asfaltice, lemne de foc din specii repede crescătoare, energia geotermică, biomasa (inclusiv cea din mediul marin) și biogazul, energia hidroelectrică — al cărei potențial nu este încă folosit decît în prea mică măsură în țările în curs de dezvoltare —, energia eoliană, energia valurilor, a mareelor, așa-numita „pantă termică a oceanelor“, energia solară etc.

Grupurile de studiu care se ocupă de fiecare din aceste surse de energie acordă o atenție specială nevoilor țărilor în curs de dezvoltare, cu atît mai mult, cu cît, în prezent un locuitor din țările industrializate occidentale consumă de 14 ori mai multă energie decît un locuitor al „lumii a treia“. La rîndul său, secretariatul conferinței încurajează crearea unor centre în diferite state care să stimuleze dezbaterile la nivel național asupra politicii în domeniul înlocuirilor energetice. Secretarul general al conferinței este Mohamed Habib Gherab, din Tunisia.

Motoare diesel

Tănase Fincu, Azuga — Motorul diesel, care funcționează pe bază de motorină, continuă să cîștige teren în dotarea autovehiculelor, deoarece are un consum specific mai redus de carburant, mai ales la traficul în localități, și emană gaze de eșapament mai puțin nocive pentru mediul înconjurător în raport cu motorul cu benzină. În R.F.G., de pildă, ponderea autovehiculelor dotate cu motoare diesel în totalul noilor autoturisme intrate în circulație a sporit de la 4,7% în 1977 la 7,5% (197 400) anul trecut. Această tendință s-a intensificat în ultima vreme nu numai pe continentul nostru, ci și în S.U.A. Paralel, continuă în ritm susținut cercetările pentru sporirea randamentului motoarelor cu benzină. Cercetări efectuate în R.F.G., relatate în publicația „Flash sur l'Allemagne“, relevă că la viteze foarte mari, de 90—120 km/oră, un autoturism dotat cu un motor funcționînd cu benzină poate consuma cu 2 pînă la 8% mai puțin carburant decît un autoturism echipat cu un motor diesel de aceeași capacitate cilindrică.

Cărbune

Georgel Talpă, Buhuși — Programul de gazeificare și lichefiere a cărbunelui aprobat recent de guvernul vest-german prevede intrarea în funcțiune între 1984 și 1993 a 14 uzine, al căror cost total este estimat la 13 miliarde de mărci (circa 7,4 miliarde dolari). Aceste uzine urmează să producă benzină, gaze și diverse produse chimice. Realizarea programului amintit ca și subvenționarea lui parțială de către guvern vor depinde de concluziile desprinse din funcționarea celor 11 instalații pilot de gazeificare și lichefiere inițiate de guvern după 1977.

Anunțînd aprobarea noului program, ministrul vest-german al economiei Otto Lambsdorff a menționat însă că realizarea lui nu ar putea reduce în mod semnificativ dependența R.F.G. de petrolul importat. În cel mai bun caz, a spus el, numai cîteva procente din consumul de petrol al țării vor putea fi acoperite prin gazeificarea și lichefierea cărbunelui.

Ora de vară

Rodica Vintilă, Alexandria — În ciuda avantajelor sale, materializate în realizarea unor economii la consumul de energie electrică, ora de vară nu va fi introdusă nici în acest an în toate țările europene. În plus, chiar țările care au hotărît să adopte ora de vară, nu o vor introduce în aceeași zi: în unele țări (între care și țara noastră) ceasurile sînt date cu o oră înainte începînd din luna aprilie și pînă în septembrie, în altele încă din cursul lunii martie și pînă în octombrie. Aceste decalaje creează anumite dificultăți transporturilor internaționale, în special celui aerian, și telecomunicațiilor. De aceea, Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa se pronunță într-un studiu recent pentru realizarea unui consens privind introducerea simultană a orei de vară în toate țările europene.

Pe de altă parte, studiul citat scoate în evidență, pe baza experienței țărilor europene care au introdus ora de vară, că aceasta a permis o aplatizare a curbei consumului de energie electrică în perioada vîrfului de seară, economiile realizate pe ansamblu fiind de 2 la sută în Spania, 0,76 la sută în Turcia, 0,3—0,4 la sută în Belgia, Grecia, Franța, Polonia.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 14 din 4 aprilie 1980

- Realegerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în funcția de președinte al României socialiste — chezășia viitorului luminos al patriei. Telegrama Institutului Central de Cercetări Economice 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- O politică consecventă pentru creșterea bunăstării în regului popor (Grigore Vilceanu) 2
- Perfecționarea instrumentarului conducerii științifice economico-sociale (dr. Constantin Bilciu) 4
- Cerințe ale realizării sarcinilor de plan. Reducerea sistematică a consumurilor de materiale (Emil Negrea) 5
- Accelerarea ritmului de execuție pentru realizarea programului de construcții de locuințe (Gheorghe Stefan) 7
- Dezvoltarea complexă, rentabilă a tuturor cooperativelor agricole de producție (prof. dr. O. Părpălă) 9
- Reflecții. Roboții industriali și eficiența economică (II) (I. Crișan) 11
- Cum putem antrena consumatorii în deciziile comerțului (Constantin Tudose) 12
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Condiții și măsuri pentru generalizarea metodei normării costurilor (conf. dr. C. M. Drăgan) 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Sistemul informatic pentru activitatea de aprovizionare tehnico-materială (M. Grigore) 16

TEORII — IDEI

- Școli ● curente ● economiști. „Virtuțile omnipotente“ ale pieței infirmate de realitățile economiei capitaliste (prof. dr. doc. Roman Moldovan) 18
- Alimentație și agricultură (B. Măreulescu) 20

IN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Prețul și rentabilitatea (prof. dr. Constantin Enache) 21

ECONOMIE MONDIALĂ

- Unitatea organică dintre politica internă și externă a României socialiste (I) (Gheorghe Badrus) 23
- R. P. Ungară. Accentuarea laturilor calitative ale creșterii economice (O. Alexandru) 25
- Negocierile globale privind cooperarea internațională pentru dezvoltare — o cerință a asigurării progresului economic general (Marian Chirilă) 27
- Date de prognoză. Un sondaj asupra perspectivelor progresului tehnic 28

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI:
Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- Comrade Nicolae Ceaușescu's reelection as president of the socialist Romania — a guarantee for the bright future of the country. The telegram of the Central Institute for Economic Research 1
- A consistent policy towards increasing the welfare of the whole people (Grigore Vilceanu) 2
- The improvement of the lever of the economic and social scientific management (Dr. Constantin Bilciu) 4
- Schools ● trends ● economists. The „omnipotent virtues“ of the market invalidated by the realities of the capitalist economy (Prof. Dr. Roman Moldovan) 18
- The organic unity between the internal and foreign policy of socialist Romania (I) Gheorghe Badrus) 23
- The Hungarian People's Republic. The enhancement of the qualitative aspects of economic growth (O. Alexandru) 25
- Global talks on international cooperation for development — a requirement to secure the general economic development (Marian Chirilă) 27

DANS LE NUMERO

- La réélection du camarade Nicolae Ceaușescu dans la fonction de président de la Roumanie socialiste — garantie du futur brillant de la patrie. Le télégramme de l'Institut Central de Recherches Economiques 1
- Une politique conséquente pour l'accroissement du bien-être du peuple entier (Grigore Vilceanu) 2
- Le perfectionnement de l'instrument de direction scientifique économique et sociale (dr. Constantin Bilciu) 4
- Ecoles-courants—économistes. „Les vertus omnipuissantes“, du marche infirmées par les réalités de l'économie capitaliste (prof. dr. Roman Moldovan) 19
- L'unité organique des politiques intérieure et étrangère de la Roumanie socialiste (I) (Gheorghe Badrus) 23
- La République Populaire Hongroise. Accent sur les aspects qualitatifs de la croissance économique (O. Alexandru) 25
- Les négociations globales sur la coopération internationale pour le développement — une exigence pour assurer le progrès économique général (Marian Chirilă) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Переизбрание товарища Николае Чаушеску на должность президента социалистической Румынии — залог светлого будущего родины. Телеграмма Центрального Института Экономических Исследований 1
- Последовательная политика роста благосостояния всего народа (Григор Вилчану) 2
- Совершенствование инструментариэ научного экономико-социального управления (др. Константин Билциу) 4
- Школы ● течения ● экономисты. Действительность капиталистической экономики опровергает «всемогущие доблести» рынка (проф. др. Роман Молдован) 18
- Органическое единство между внутренней и внешней политикой социалистической Румынии (I) (Георге Бадруе) 23
- Венгерская Н. Р. Усиление качественных сторон экономического роста (О. Александру) 25
- Глобальные переговоры относительно международного сотрудничества для развития — требование в виду обеспечения общего экономического прогресса (Мариан Кирилэ) 27

Abonamentele se incheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P.: nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1, București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii“.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Asigurarea mixtă de viață constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin suplimentarea sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

● Asigurarea familială mixtă de viață dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 65 de ani, oricare din aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat împlinit.

● Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este o variantă la care suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare.

● Asigurarea mixtă de viață cu indemnizație pentru urmași garantează urmașilor înscrși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește: o jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurările mixte de viață prezintă o serie de caracteristici, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 65 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 15 ani.

● Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de mărimea sumei asigurate, putînd fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se plătesc concomitent cu o indemnizație de 10%.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se la ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care, în urma unui accident, s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul nu mai plătește prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării, și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite. În acest scop se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris”, prin imputernicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini
Centrala industrială pentru autovehicule de transport Brașov
ÎNTRINDEREA MECANICĂ MÎRȘA

Mirșa — Avrig. jud. Sibiu tel. 924 / 17927, 16773 telex 49237

Întreprinderea Mecanică Mîrșa execută autobasculante grele
cu sarcină utilă de 27—50—100 t.
Remorca pentru transport greu (treiler) se execută în va-
riantele 20 t, 40 t și 60 t sarcină utilă. Aceste remorci ser-
vesc la transportul utilajelor grele, pentru semifabricate
de beton etc., fiind dotate cu instalație de frinare 2 + 1
reducătoare, iar cele de 40 și 60 t cu suspensie pe arcuri cu foi.
Remorca de 20 t poate fi livrată și în varianta ca semi-
remorca cu platformă joasă.
Axele de 8,25 tone portantă sînt dotate cu genți triflex de
15", cu anvelope 8,25—15.

Autobasculanta de 50 t sarcină utilă este
dotată cu un motor de 610 CP la 2300
rotații/minut cu transmisie după licența
Clark, cu 4 trepte de viteză la mers îna-
inte și înapoi, cu șasiu articulat, cu punți
fără suspensie, executîndu-se în varianta
4 × 4 și 4 × 2, respectiv cu punte față
motoare și nemotoare.
Viteza maximă de deplasare — 55 km/oră
pe drum drept. Viteza maximă pe pantă
de 9% : 8—10 km/oră, în funcție de tăria
drumului. Anvelope : 33,5—39,0. Panta
maximă : 25%.
Basculare hidraulică în 11—13 secunde la
50°. Bena se poate încălzi prin gazele de
eșapare și are o capacitate de 28 mc, pu-
tînd transporta materiale diverse în funcție
de greutatea lor specifică între 31—43 mc.

Lei 5